

Załącznik do Uchwały
Nr 448/LI/14 Rady Miejskiej
W Nowej Rudzie z dnia 30 lipca 2014 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020



Opracowanie :

Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju

Miasta Nowa Ruda na lata 2014-2020

Skład Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju:

Marzena Wolińska, Andrzej Behan, Halina Gajcy, Bogusław Frącek, Regina Wałęsa,
Urszula Adamska, Piotr Wróbel, Anna Zawiślak, Elżbieta Bisikiewicz.

Spis treści:

I. Wstęp.....	3
II. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Nowa Ruda.....	5
III. Charakterystyka Miasta. Diagnoza stanu istniejącego.....	6
1. Środowisko przyrodnicze.....	9
2. Infrastruktura techniczna Miasta.....	18
3. Potencjał społeczny.....	29
4. Potencjał gospodarczy.....	43
IV. Czynniki strategiczne. Analiza SWOT.....	73
1. Sytuacja makroekonomiczna, innowacyjność.....	73
2. Infrastruktura techniczna.....	74
3. Edukacja.....	76
4. Bezpieczeństwo.....	77
5. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	78
6. Turystyka.....	78
7. Mieszkańcy.....	79
8. Kultura, sport i rekreacja.....	80
V. Kierunki planowania strategicznego Miasta.....	81
1. Cel strategiczny 1. Sprawna i efektywna infrastruktura komunikacyjna i techniczna w mieście oraz poprawa dostępności komunikacyjnej.....	84
2. Cel strategiczny 2. Wzrost zatrudnienia oraz konkurencyjności przedsiębiorstw zwłaszcza MŚP.....	86
3. Cel strategiczny 3. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa bezpieczeństwa.....	87

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

4. Cel strategiczny 4. Nowoczesna oferta turystyczna.....	89
5. Cel strategiczny 5. Podniesienie poziomu edukacji i kształcenia.....	91
6. Cel strategiczny 6. Zrewitalizowane obszary zamieszkania, obiekty i przestrzenie publiczne.....	94
7. Cel strategiczny 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia oraz aktywizacja mieszkańców w inicjatywach rozwojowych.....	96
VI. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii.....	97

I. WSTĘP

Strategia rozwoju Gminy Miejskiej Nowa Ruda na lata 2014-2020 jest dokumentem kierunkowym, nakreślającym nadrzędne cele długoterminowe (strategiczne), cele szczegółowe, kierunki oraz działania władz miasta. Określa stan docelowy, do którego miasto powinno dążyć w kolejnym okresie planowania, zarysowuje ramy działań władz miasta prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw w ramach każdego celu szczegółowego. Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się, uzasadnionymi potrzebami lokalnymi. Strategia jest równolegle narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami.

Centralnym punktem Strategii rozwoju jest lista celów strategicznych wyznaczających docelowe, długofalowe kierunki rozwoju miasta. Kierunki te określone zostały m.in. w oparciu o wyniki prac Zespołu ds. opracowywania strategii, analizy pozyskanych opinii kluczowych reprezentantów społecznych oraz Burmistrza, jak również wnioski z sesji strategicznych zespołu projektowego.

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Nowa Ruda była analiza zasobów, specyfiki i otoczenia miasta na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Miasta, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat miasta.

Oprócz analizy wewnętrznych czynników rozwojowych miasta, dokonano również przeglądu czynników zewnętrznych, niezależnych od władz miasta, których wystąpienie prognozuje się w najbliższych latach w kontekście całego województwa dolnośląskiego i kraju.

W efekcie, zgodnie z metodyką SWOT, zespół projektowy wypracował listę mocnych i słabych stron miasta, szans i zagrożeń dla jego rozwoju.

Wnioski z tak przeprowadzonej diagnozy były podstawą do wypracowania misji i wizji Gminy Miejskiej Nowa Ruda. Misja i wizja wypracowane zostały w ramach sesji strategicznej Zespołu ds. aktualizowania strategii, składającego się z pracowników Urzędu Miejskiego oraz radnych miejskich. Efektem sesji strategicznej było wskazanie docelowych kierunków działań podejmowanych przez władze Miasta.

Określona przez Zespół ds. aktualizowania strategii propozycja misji i wizji miasta była następnie przedmiotem dyskusji z Burmistrzem i głównymi interesariuszami w trakcie prezentacji wstępnych założeń Strategii. W oparciu o kierunek wyznaczony przez misję i wizję rozwoju miasta, zespół projektowy przedstawił Burmistrzowi oraz głównym interesariuszom propozycję celów strategicznych i podporządkowanych im celów szczegółowych wraz z ich kierunkami rozwoju oraz działaniami. Przedstawiono również propozycję priorytetyzacji (uszeregowania) wypracowanego zbioru długoterminowych celów Gminy Miejskiej Nowa Ruda.

Sformułowanych raz celów strategicznych i szczegółowych nie należy traktować jako zbioru zamkniętego. Obecna Strategia Rozwoju została ukształtowana w określonych warunkach oraz na określonym etapie rozwoju miasta, które są

zmiennymi dynamicznymi. Dlatego osiągnięcie założonych efektów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju miasta. Aby proces ten przebiegał w sposób kontrolowany, zespół projektowy zaproponował koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii.

Niniejszy dokument przygotowany został na zlecenie Burmistrza Gminy Miejskiej Nowa Ruda.

II. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Nowa Ruda

Strategia Gminy Miejskiej Nowa Ruda realizuje założenia strategiczne, wynikające z opracowań na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym.

Na poziomie unijnym, niniejszy dokument jest zgodny ze Strategią Europa 2020 w szczególności w zakresie trzech wzajemnie powiązanych priorytetów: rozwoju inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz siedmiu projektów przewodnich: „Unia innowacji”, „Młodzież w drodze”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Gminy Miejskiej Nowa Ruda realizuje założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, między innymi w zakresie tworzenia warunków dla rozpowszechniania warunków rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi, budowania konkurencyjności województw, budowania spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych w szczególności w zakresie wspierania obszarów o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr kultury i usług warunkujących możliwości rozwojowe oraz zwiększania dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

Na poziomie regionalnym Strategia Gminy Miejskiej Nowa Ruda realizuje Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 w zakresie makrosfer:

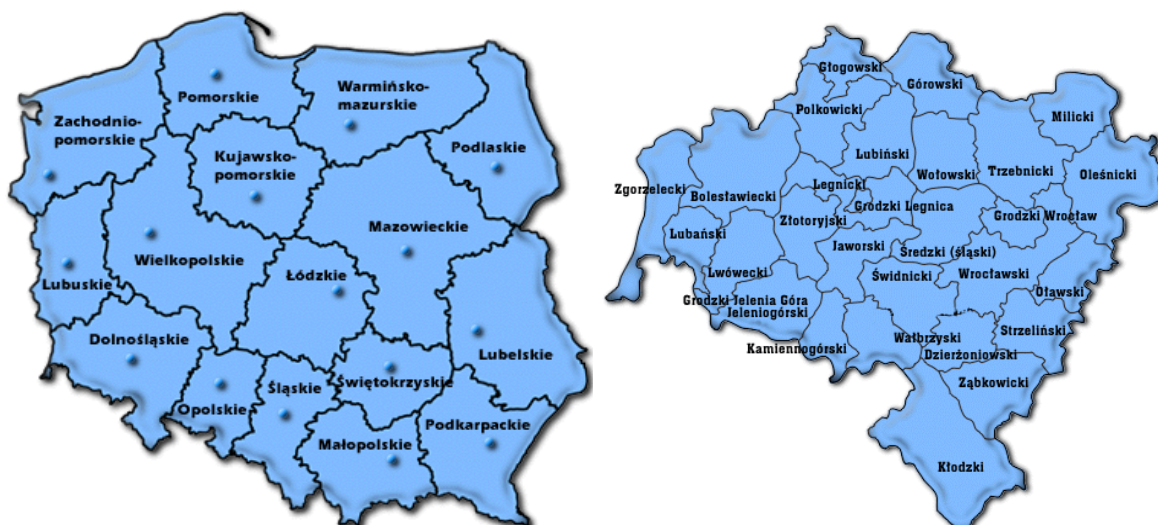
- **Przedsiębiorczość i innowacyjność:** poprzez wsparcie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności umożliwienie implementacji rozwiązań naukowych i patentów oraz transferu wiedzy w relacji gospodarka-nauka.
- **Infrastruktura:** poprzez poprawę dostępności transportowej i powiązań wewnętrznych regionu.

- **Zasoby:** poprzez podniesienie efektywności wykorzystania zasobów środowiska naturalnego, kulturowego regionu.
- **Turystyka:** poprzez wykorzystanie walorów krajobrazowych, kulturowych i środowiskowych Dolnego Śląska dla zapewnienia rozwoju społecznego i gospodarczego regionu, wzmocnienie przemysłu turystycznego.
- **Edukacja, nauka, kultura, sport i informacja** – poprzez poprawę dostępu do wysokiej jakości edukacji, kształtowanie postaw obywatelskich, prozdrowotnych, aktywności kulturalnej, przygotowanie do wyzwań i potrzeb rynku pracy, otwarcie przestrzeni informacyjnej na potrzeby mieszkańców, firm i instytucji regionu.
- **Społeczeństwo i partnerstwo** : poprzez kształtowanie pozytywnej tożsamości i solidarności międzypokoleniowej na Dolnym Śląsku, a także partnerstwa międzyinstytucjonalnego, publiczno-publicznego i publiczno-prywatnego.
- **Rozwój obszarów miejskich i wiejskich:** poprzez wzmocnianie węzłowych funkcji i rewitalizację ośrodków miejskich .

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Nowa Ruda realizuje również zapisy takich dokumentów jak: Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej na lata 2013-2020 oraz Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ziemi Kłodzkiej.

III. Charakterystyka Miasta. Diagnoza stanu istniejącego.

Nowa Ruda położona jest w powiecie kłodzkim stanowiącym część województwa dolnośląskiego, w południowo-zachodnim rejonie Polski.





Miasto usytuowane w Sudetach Środkowych na wysokościach od 360 do 450 m. n.p.m., w obniżeniu Noworudzkim pomiędzy Górami Sowimi, a Wzgórzami Włodzickimi w dolinie potoków Włodzicy i Woliborki. Podobne położenie ma leżący obok Nowej Rudy Drogosław. Część miasta - Słupiec położona jest w górnej części Obniżenia Bożkowa pomiędzy Garbem Dzikowca, a Wzgórzami Włodzickimi w dolinie potoku Dzik.

Najwyższe wzniesienie w mieście to: Góra Wszystkich Św. (648 m), u stóp której leży dzielnica miasta – Słupiec. W obrzeżach miasta Nowa Ruda znajdują się ponadto wzniesienia takie jak: Góra Św. Anny (647 m), poniżej której leży najstarsza część miasta, Ruda Góra (516m) w pobliżu najpiękniejszego wiaduktu kolejowego, Góra Bogusza (542 m) górująca nad Drogosławiem oraz Wilkowiec (532 m) i Przykrzec (602 m) w Garbie Dzikowca.



Miasto położone jest w sudeckim regionie klimatycznym, w obrębie skraju śródgórskiego obniżenia Kotliny Kłodzkiej, w sąsiedztwie masywów górskich o stosunkowo dużej wysokości (Góry Sowie i Góry Bardzkie) oraz licznych pasm wzniesień i dolin potoków. Wszystkie te uwarunkowania powodują, iż Nową Rudę charakteryzuje bardzo wilgotny klimat.

Obszar miasta należy do zlewni Ścinawki, która jest lewobrzeżnym dopływem Nysy Kłodzkiej (lewy dopływ Odry). Największym ciekim na terenie Nowej Rudy jest Włodzica. Jest ona najważniejszym i najdłuższym potokiem Obniżenia Noworudzkiego. Dolina Włodzicy posiada prawie płaskie dno o zmiennej szerokości od 500 m do przewężeń o charakterze dolin przełomowych. Duże różnice względnej wysokości sprawiają, że rzeźba terenu miasta jest bardzo urozmaicona i malownicza.

Nowa Ruda położona jest w bliskiej odległości czterech stolic europejskich: Warszawy (430 km), Pragi (200 km), Berlina (370 km) i Bratysławy (340 km). Miasto leży w niedalekim sąsiedztwie ważnego międzyregionalnego korytarza tranzytowego o kierunku północ-południe łączącego Wrocław z Pragą (droga krajowa nr 8), poprzez byłe przejście graniczne w Kudowie Zdroju.

Połączenie drogowe ze stolicą Województwa dolnośląskiego (90 km) realizowane jest najdogodniej przez Bielawę oraz Dzierżoniów. Połączenie z Wałbrzychem oraz Kłodzkiem stanowi droga wojewódzka nr 381 tworząca główną oś komunikacyjną miasta.

Jeśli chodzi o połączenie lotnicze to najbliższe lądowisko helikopterów znajduje się w Kłodzku, a międzynarodowe porty lotnicze – we Wrocławiu (100 km) oraz Pradze (200 km).



Dzięki korzystnemu położeniu geograficznemu Nowa Ruda posiada doskonale warunki do rozwoju turystyki, szczególnie jako baza wypadowa dla okolicznych miejscowości turystycznych. Malownicza rzeźba terenu, liczne zabytki kultury świeckiej i sakralnej uatrakcyjniają pobyt w mieście i sąsiednich miejscowościach. Nowa Ruda stanowi także idealną bazę wyjściową do zwiedzania okolicznych, atrakcyjnych pod względem turystycznym miejsc. W okolicy znajdują się liczne ośrodki narciarskie Góry Stołowe oraz Sowie. Okolice Nowej Rudy są atrakcyjne zwłaszcza dla osób lubiących spędzać czas aktywnie. Ze względu na położenie miasto odwiedzają zwłaszcza turyści aktywni fizycznie.

Dodatkowym turystycznym atutem położenia Nowej Rudy jest bliskość z Republiką Czeską. Dzięki temu możliwe jest połączenie zwiedzania miasta z poznawaniem atrakcji turystycznych w pobliskich miastach czeskich.

1. Środowisko przyrodnicze

Budowa geologiczna

Pod względem geologiczno-tektonicznym teren miasta Nowa Ruda należy do brzeżnej części depresji śródsudeckiej, granicząc od północnego wschodu z układem gnejsów Gór Sowich, od wschodu ze strukturą bardzką, a od południa częściowo z metamorfikiem kłodzkim. Budowa geologiczna omawianego obszaru kształtowana była w okresie od starszego paleozoiku po współczesny holocen. Najstarszymi ogniwami litologicznymi są tu gabra i diabazy, występujące na powierzchni terenu w strefie Garbu Dzikowca, pasem o szerokości około 1-1,5 km, od okolic Koszyna po okolice znajdujące się pomiędzy Nową Rudą i Woliborzem.

Kolejnym ogniwem litologicznym w rozwoju budowy geologicznej omawianego obszaru są skały osadowe, występujące w dnie obniżenia noworudzkiego, powstałe w okresie karbonu. W okolicach Słupca są to głównie zlepieńce oraz piaskowce z wkładkami węgla. Mniejsze powierzchnie zajmują wychodnie argilitów, łupków ogniotrwałych, łupków ilastych i piaszczystych z wkładkami oraz zlepieńce i piaskowce. W obszarze pomiędzy Słupcem i Nową Rudą nad innymi osadami karbonu przeważają powierzchniowo wychodnie warstw otweilerskich, natomiast pomiędzy Nową Rudą i Drogosławiem wzrasta wyraźnie udział warstw żaclerskich. Osady karbonu występują w pasie o szerokości 0,5-1,0 km od południowo-wschodnich granic miasta, ciągną się zboczami Garbu Dzikowca, następnie zachodnią częścią Obniżenia Noworudzkiego i zanikają na powierzchni na zboczach Wzgórz Włodzickich. Miąższość serii karbonu przekracza na tym obszarze 1000 m.

Skały wieku permskiego są reprezentowane na omawianym obszarze przez serie osadowe dolnego czerwonego spągowca. Ich wychodnie w rozległej strefie biegną z północnego zachodu na południowy wschód. Skały te budują oba brzegi potoku Włodzicy. Wśród skał permskich tego obszaru występują piaskowce ze zlepieńcami i wkładkami łupków ilastych, lokalnie też tufy i wapienie, piaskowce i łupki ilaste, zlepieńce kwarcytowe, piaskowce arkozowe z wkładkami łupków ilastych antrakozjowych i wapieni, piaskowce pyłowe z wkładkami łupków ilastych, piaskowce i zlepieńce spągowe oraz lokalnie tufy porfirowe. Wśród młodszych skał występują tu luźne osady czwartorzędowe, powstałe w okresie zlodowacenia Wisły. Znajdują się tu gliny stokowe i eluwalne na wychodniach skał magmowych, metamorficznych i osadowych. Wśród osadów rzecznych znajdują się żwiry teresowe wieku plejstoceńskiego występujące lokalnie w dolinach potoków.

Surowce mineralne.

Do bogactw naturalnych miasta Nowa Ruda należą między innymi:

- łupki ilaste i ogniotrwałe,
- zlepieńce,
- piaskowce zabarwione na czerwono związkami żelaza (jedyne eksploatowane kamieniołomy tego piaskowca w kraju),
- piaskowce permskie,
- staropaleozoiczne diabazy i gabra,
- melafir i gabro,
- węgiel kamienny – antracyt (zakończenie wydobycia nastąpiło w 1995 r. na polu „Piast” i w I kwartale 2000 r. na polu „Słupiec”).

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj surowca			Stan zagospodarowania	Powierzchnia ha	Zasoby (tys. Mg)		Wydobycie (tys. Mg/rok)	Decyzje	Użytkownik
		Kod	nazwa	surowiec			bilansowe	przemysłowe			
1	Nowa Ruda	01	Węgiel kamienny	Węgiel kamienny	Skreślone z bilansów zasobów	560,00				21/95	SRK SA Katowice
2	Nowa Ruda (Słupiec)	27	Łupki ogniotrwałe	Łupek ogniotrwały	Skreślone z bilansów zasobów	250,00					
3	Nowa Ruda rejon Lech	01	Węgiel kamienny	Węgiel kamienny	Skreślone z bilansów zasobów	658,00				189/93	
4	Nowa Ruda rejon Lech	27	Łupki ogniotrwałe	Łupek ogniotrwały	Skreślone z bilansów zasobów	171,00				189/93	
5	Nowa Ruda rejon Waław	01	Węgiel kamienny	Łupek ogniotrwały	Eksploatacja zaniechaną	1 450,00					
6	Nowa Ruda Pniaki	27	Łupki ogniotrwałe	Łupek ogniotrwały	Eksploatacja zaniechaną	9,60					
7	Słupiec	38	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Ceramika budowlana	Eksploatacja zaniechaną	4,61	87				
8	Słupiec Dębówka	46	Kamienie drogowe i budowlane	Gabro	Złoże zagospodarowane	94,43	159 574	57 716	830	21/95	KSS Sp. z o.o. w Bartnicy
9	Słupiec Kościelec pole A	46	Kamienie drogowe i budowlane	piaskowiec	Okresowo eksploatowane	0,50	249	250		10/93	
10	Słupiec Kościelec pole B	46	Kamienie drogowe i budowlane	piaskowiec	Szczegółowo rozpoznane	3,55	2 987				

Źródło: PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA I Gminy Nowa Ruda

Wody podziemne

Na terenie miasta wody podziemne występują w utworach paleozoiku, charakteryzujących się niską wodonością w rejonie Obniżenia Nowej Rudy. Stosunki hydrogeologiczne są tu zaburzone na skutek odwadniania podziemnych wyrobisk kopalnianych. Trwające wiele lat odwadnianie górotworu spowodowało wytworzenie się leja depresyjnego.

Na zachód od Słupca oraz w rejonie Zdrojowiska stwierdzono w osadach

czerwonego spągowca i w osadach karbonu występowanie wód mineralnych o zawartości stałych składników rozpuszczalnych od 1,4 do 16 g/dcm³. W Zdrojowisku są to szczawy glauberskie ze znaczną zawartością jodu, natomiast w okolicach Słupca są to wody typu glauberskiego. Wody mineralne na terenie Zdrojowiska wykryto podczas odwiertu mającego na celu zbadanie warunków hydrologicznych dla nie eksploatowanego pola „Waclaw”. Odwiert w okolicach Słupca miał również na celu dokumentację złoża. Odwiert sięga głębokości 928 m. Z odwiertu samoczynnie wydobywa się woda ze szczelinowego zwierciadła artezyjskiego. Wody te są typu siarczanowo-sodowego oraz siarczanowo-sodowo-wapniowego (wody glauberskie). Na obszarze Zdrojowiska stwierdzono również występowanie CO₂, a w ich składzie chemicznym wyraźnie przeważają jony siarczanowe nad wodorowęglanami.

Wody powierzchniowe

Obszar miasta należy do zlewni Ścinawki, która jest lewobrzeżnym dopływem Nysy Kłodzkiej (lewy dopływ Odry). Największym ciekim na terenie miasta jest Włodzica, uchodząca lewobrzeżnie do Ścinawki w miejscowości Ścinawka Górna. Potok ten ma 21,3 km długości oraz dorzecze o powierzchni 108,1 km². Włodzica ma swoje źródła w okolicach miejscowości Dworki. Odwadnia ona północno-zachodnią część obszaru miasta - po strefę wododzielną, leżącą około 3 km na południowy wschód od centrum Nowej Rudy. Uchodzące na terenie miasta większe dopływy Włodzicy (Jugowski Potok, Woliborka i Piekielnica), spływają z południowo-zachodnich zboczy Gór Sowich.

Drugim większym dopływem Ścinawki, uchodzącym do niej w górnej części miejscowości Ścinawka Dolna i odwadniającym południowo - wschodnią część terenu miasta, jest potok Dzik. Powierzchnia jego dorzecza wynosi 20,6 km². Potok Dzik ma swoje źródła u podnóża południowo-wschodniej części Gór Sowich, powyżej miejscowości Dzikowiec.

Cieki wodne terenu miasta mają w większości charakter górskich potoków. Na omawianym obszarze brak jest większych, naturalnych zbiorników wodnych. Brak jest tu także większych powierzchni podmokłych.

Klimat

Klimat miasta określony jest jego położeniem w sudeckim regionie klimatycznym, w obrębie skraju śródgórskiego obniżenia Kotliny Kłodzkiej, w sąsiedztwie masywów górskich o stosunkowo znacznej wysokości (Góry Sowie i Góry Bardzkie) oraz licznych pasm wzniesień i dolin potoków. Ma to wpływ na kształtowanie stosunków opadowych, kierunków i prędkości wiatru, zachmurzenia oraz stosunków termicznych. Znajdująca się w pewnym oddaleniu krawędź Sudetów stwarza także częściową osłonę przed niektórymi skutkami nasuwania się mas powietrza atlantyckiego z kierunku północno-zachodniego, a częściowo także zachodniego. Teren ten jest za to bardziej otwarty na kierunki wiatru z sektora południowego. Położenie w obrębie obniżenia śródgórskiego

sprzyja oddziaływaniu wpływów chłodnego powietrza ze stoków oraz wzdłuż dolin.

Średnia roczna temperatura na tym obszarze wynosi 6-6,5°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najzimniejszym styczeń. Przeciętny czas trwania termicznego lata wynosi ok. 102 dni, a przeciętny czas trwania termicznej zimy – 131 dni. Roczna suma opadów waha się od 800 do 850 mm. Minimalne opady można zaobserwować w lutym, a maksymalne w lipcu. Średnia roczna liczba dni pogodnych wynosi 40, średnia roczna liczba dni pochmurnych wynosi 120-140. Wiatry na rozpatrywanym terenie wieją z kierunków zachodniego i południowego. Miasto charakteryzuje klimat bardzo wilgotny. Pod względem termicznym położone jest w półroczu ciepłym na pograniczu klimatu chłodnego i bardzo chłodnego, a jednocześnie pochmurnego i bardzo pochmurnego. W półroczu chłodnym typ tego klimatu zaliczany jest do chłodniejszej odmiany umiarkowanego ciepłego, a jednocześnie umiarkowanie słonecznego.

Gleby

Na obszarze miasta występują kompleksy gleb: zbożowy górski, owsiano-ziemniaczany górski, pszenno-górski, pszenno-dobry, trwałych użytków zielonych średnich oraz trwałych użytków zielonych słabych i bardzo słabych. Wykształcone są one w przewadze na podłożu gleb brunatnych właściwych, brunatnych wylugowanych i kwaśnych oraz gleb pseudobielicowych. Przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej, natomiast gleby klas I-III rozrzucone są po całym terenie, tworząc bardziej zwarte powierzchnie w południowo - wschodniej części miasta - w okolicach Słupca.

Grunty zalesione występują na większych powierzchniach we wschodniej części Nowej Rudy, na północny zachód i na południe od Nowej Rudy, a także na południe oraz na zachód od Słupca. Większe powierzchnie nieużytków występują na południe od Nowej Rudy oraz na wschód od Słupca. Są one terenami zajęтыми przez zwałowiska odpadów kopalnianych. Większe obszary gruntów pokrytych zwartą zabudową znajdują się na obszarze Nowej Rudy oraz Słupca.

Flora

Lasy terenów miasta należą do Skarbu Państwa i do Gminy Miejskiej Nowa Ruda. W składzie gatunkowym drzewostanu lasów przeważa świerk *Picea excelsa*, a na mniejszych powierzchniach także buk zwyczajny *Fagus silvatica*, brzoza brodawkowata *Betula verrucosa* lub sosna zwyczajna *Pinus silvestris*. Pod względem typów siedliskowych są to bory mieszane górskie, lasy mieszane górskie i lasy łąkowe. Potencjalną roślinnością naturalną są tu fragmenty kwaśnej buczyny górskiej *Luzulo nemorosae* - *Fagetum*, grądu środkowoeuropejskiego formy podgórskiej *Galio-Carpinetum*, podgórskiej środkowoeuropejskiej dąbrowy acidofilnej *Luzulo - Quercetum* oraz dwu zbiorowisk nadrzecznych: olszyny podgórskiej *Alnetum incanae* i łąkowego lasu wiązowego *Ficario - Ulmetum chrysosplenietosum*. W miejscach występowania kwaśnej buczyny górskiej mamy do czynienia z lasem bukowym z domieszką świerka pospolitego *Picea excelsa* i jawora *Acer pseudoplatanus*. Runo jest w takim lesie luźne i ubogie florystycznie. Dominują w nim śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa* i

kosmatka gajowa *Luzula nemorosa*. Rośnie tu także niezbyt licznie borówka czarna *Vaccinium myrtillus*. Grądy środkowoeuropejskie w formie podgórskiej są lasami z udziałem dębów: szypułkowego *Quercus robur* i bezszypułkowego *Quercus sessilis*, buków zwyczajnych *Fagus sylvatica*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata* i niewielkiego udziału świerka pospolitego *Picea excelsa*. W dobrze rozwiniętej warstwie krzewów dominują głogi: jednoszyjkowy *Crataegus monogyna* i dwuszyjkowy *C. oxyacantha*, trzmielina zwyczajna *Evonymus europaea*, śliwa tarnina *Prunus spinosa* i różne gatunki róż *Rosa sp.* Runo składa się tu z kupkówki Aschersona *Dactylis aschersoniana*, turzycy orzęsionej *Carex pilosa*, gwiazdnicy wielkokwiatowej *Stellaria holostea*, pszeńca gajowego *Melampyrum nemorosum* i przytulii leśnej *Galium silvaticum*. Podgórska dąbrowa acidofilna jest zbudowana z dębu bezszypułkowego *Quercus sessilis*, jarzębu pospolitego *Sorbus aucuparia*, a czasem sosny zwyczajnej *Pinus silvestris* i świerka pospolitego *Picea excelsa*. Warstwę krzewów tworzą: będąca pod ochroną kruszyna pospolita *Frangula alnus*, leszczyna pospolita *Corylus avellana* i czasami janowiec barwierski *Genista tinctoria*. Wkraczają w to zbiorowisko także różne gatunki jeżyn *Rubus sp.* Runo jest w tych zbiorowiskach bogate, a gatunkiem charakterystycznym jest kosmatka gajowa *Luzula nemorosa*. Występują tu także gatunki przechodzące z buczyn *Fagetalia* (np. wilczomlec migdałolistny *Euphorbia amygdaloides*) lub z ciepłolubnych dąbrów (np. gorysz siny *Peucedanum cervaria*). Wzdłuż rzek można prześledzić występowanie olszyny podgórskiej. Panuje w niej olsza szara *Alnus incana* z domieszką świerka pospolitego *Picea excelsa*, wierzby kruchej *Salix fragilis*, a czasem jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* i jaworu *Acer pseudoplatanus*. Runo jest tu bujne i ma charakter ziołoroślowy. Rosną tu: bodziszek leśny *Geranium silvaticum*, pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*, zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum*, a czasem rutewka orlikolistna *Thalictrum aquilegifolium*. Nieliczne naturalne zbiorowiska łąkowe są zbudowane przede wszystkim z zespołów *Molinio-Arrhenatheretea*. Obszary pól uprawnych w większości zajmują zbiorowiska typu *Aethusa-Galeopsietum*. Przeważają w nich: przytulia czepna *Galium aparine*, gorczyca polna *Sinapis arvensis* i poziewnik szorstki *Galeopsis tetrahit*.

Wśród leśnych gatunków roślin stwierdzono na tym obszarze występowanie wężymordu niskiego *Scorzonera humilis* (gatunek rzadki) i pomocnika baldaszkowego *Chimophila umbellata* (chroniony). Z gatunków rzadkich występuje tu także goryczka orzęsiona *Gentiana ciliata*. Z elementów euroszyberyjskich flory na obszarze tym występuje goździk pyszny *Dianthus superbus* (chroniony) i marzanka wonna *Asperula odorata* (ochrona częściowa). Wśród elementów środkowoeuropejskich wyróżnić można gwiazdnicę wielkokwiatową *Stellaria holostea*, turzycę zwisłą *Carex pendula* oraz żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*. Z elementów atlantyckich występuje tu tojeść gajowa *Lysimachia nemorum*, a z elementów subpontyjskich – ostrożeń siwy *Cirsium canum*. Omawiany obszar znajduje się na skraju północno-wschodniej granicy występowania rzeżuchy trójlistkowej *Cardamine trifolia*.

Fauna

Świat zwierząt na terenie miasta Nowa Ruda jest reprezentowany przez sarny, lisy, łasice, kuny i rysie. Miasto leży w obszarze występowania jeża zachodniego oraz traszki górskiej (*Triturus alpestris*). Nielicznie występuje tu także żmija zygzakowata (*Vipera berus*). Obszar ten leży w pobliżu dolnej granicy zasięgu łęgowisk orzechówki (*Nucifraga caryocatactes*) oraz pluszcza (*Cinclus cinclus*). Miasto leży w obszarze występowania rzadkiego gatunku pająka (*Hilaira excisa*). Stwierdzono tu także występowanie środkowoeuropejskiego, górskiego (alpejskiego) gatunku kosarza (*Leiobunum limbatum*). Z górskich gatunków motyli na omawianym terenie występują *Erebia ligea* oraz *Eriopygodes imbecilla*. W wyżej położonych miejscach spotykana może być ryjówka górską (*Sorex alpinus*). Na terenie tym występują także ssaki udomowione, niekiedy wtórnie zdziczałe - przede wszystkim psy i koty. Wśród zwierząt udomowionych występują także powszechnie hodowane w naszym kraju: krowy, świnie i króliki i coraz częściej kozy oraz ptactwo domowe.

Lasy

Stopień zalesienia obszaru municypalnego Nowej Rudy jest niewielki – 16,9%. Lasy występują głównie na wierzchołkach wzniesień lub na stromych zboczach dolin. Powinny więc pełnić głównie funkcje ochronne (przeciwoerozyjne, wodo - i glebochronne) lub rekreacyjne. Do Skarbu Państwa należy 73,9% gruntów leśnych miasta (457 ha w 2003 r. według GUS) – wszystkie znajdują się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” – Nadleśnictwo Jugów (obręb Jugów i Kłodzko). Pozostałe grunty leśne znajdują się we własności Gminy Miejskiej Nowa Ruda oraz osób prywatnych. Do zalesienia przeznaczono 15 ha gruntów nieleśnych (według stanu z 2003 roku, w którym dokonano zalesienia 3 ha gruntów nieleśnych), w całości przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”. W związku z tym zalesianiem wzrasta udział lasów państwowych. Powiększa się także ogólna powierzchnia zalesiona, w odróżnieniu od przestrzeni rolniczej, która ulega sukcesywnej redukcji zarówno w wyniku zalesiania, jak i (w większym stopniu) rozwoju przestrzennego terenów zainwestowanych. W okresie lat 1997-2004 powierzchnia przestrzeni rolniczej zmniejszyła się o 25 ha.

Powietrze

Miasto Nowa Ruda boryka się z bardzo poważnym problemem mającym wpływ na jakość życia mieszkańców, a mianowicie z ilością zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego spowodowanego emisją pyłów z procesów spalania paliw w paleniskach i kotłowniach domowych. Nowa Ruda znajduje się w czołówce rankingu gmin województwa dolnośląskiego, w którym wzięto pod uwagę wysokość natężenia emisji pyłu PM10 i PM 2,5. PM10 to pył składający się z cząsteczek o wielkości zaledwie 10 mikrometrów, które są zdolne do przenika z płuc do krwi i

powodują choroby serca, raka płuc, astmę i ostre zakażenia dolnych dróg oddechowych. Wszystkiemu winna tzw. niska emisja, czyli to co ludzie tworzą sami poprzez spalanie w piecach nieodpowiednich materiałów takich jak np. lakierowane drewno, butelki plastikowe, zużyte pieluchy, opony itp.

Dane dotyczące stężenia szkodliwych pyłów pochodzą ze stacji monitoringu jakości powietrza. Stacja monitoringu jakości powietrza na terenie Nowej Rudy istnieje od wielu lat, a pomiary stężeń substancji prowadzone są w punkcie pomiarowym przy ul. Srebrnej. Pomiary pyłu zawieszonego PM10 wykonywane są na stacji metodą manualną, wagową z separacją frakcji 10 um w cyklu dobowym.

Tabela 1. Wyniki pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM10 na stacji monitoringu w Nowej Rudzie w latach 2004-2011 [źródło: WIOŚ Wrocław]

Rok	2004	2005	2006*	2007	2008	2009	2010	2011
średnie stężenie roczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	61	62	90	52	60	60	b.d.	62
średnie stężenie w sezonie grzewczym [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	84	86	132	64	83	84	b.d.	92
średnie stężenie w sezonie niegrzewczym [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	37	36	46	41	35	33	b.d.	28
minimalne stężenie 24-godzinne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	8	11	8	4	10	10	b.d.	2
maksymalne stężenie 24-godzinne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	376	238	450	191	267	327	b.d.	287
36-te maksymalne stężenie 24-godzinne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	121	120	185	92	132	108	b.d.	134
częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego w ciągu roku	110	138	156	124	125	71	b.d.	139
częstość przekraczania poziomu alarmowego przez stężenia 24-godzinnego w ciągu roku**					5	13	b.d.	9

* seria pomiarowa o kompletności poniżej 75%, lecz wystarczająca do stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnej liczby ponadnormatywnych przypadków stężeń 24-godzinnych w ciągu roku

** poziom alarmowy dla PM10 (200 ug/m³ dla 24-godzinnego okresu uśredniania wyników pomiarów) został wprowadzony w 2008 roku

Mając na uwadze, że dla pyłu zawieszonego PM10 dopuszczalny poziom średnioroczny wynosi 40 ug/m³, dopuszczalny poziom 24-godzinny wynosi 50 ug/m³, a dopuszczalna częstość przekraczania 24-godzinnego poziomu dopuszczalnego to 35 razy w ciągu roku oraz analizując wyniki pomiarów monitoringowych tego zanieczyszczenia na stacji w Nowej Rudzie należy stwierdzić, że na terenie miasta wszystkie wartości kryterialne są od wielu lat permanentnie przekraczane. Najbardziej zanieczyszczone powietrze w Polsce ma Kraków. Tam roczne stężenie pyłu zawieszonego sięga aż 64 µg/m³. Jak możemy zaobserwować w tabeli powyżej w Nowej Rudzie sytuacja wygląda bardzo podobnie.

Jeżeli częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego w ciągu roku wyniosła w latach 2004-2011 średnio 123 razy, to oznacza, że w sezonie zimowym, (bo oczywiście wtedy występują przekroczenia) dopuszczalne dobowe stężenia PM10 przekraczane są średnio przez okres ponad 4 miesiące. Również poziomy stężenia notowane w tzw. sezonach nie grzewczych są bardzo wysokie. Wartość średniego stężenia w sezonie nie grzewczym na przestrzeni lat 2004-2011 wahała się w Nowej Rudzie od 28 do nawet 46 ug/m³.

Sytuację tę pogarszają lokalne warunki ukształtowania terenu w mieście i w najbliższym jego sąsiedztwie, które to ukształtowanie przyczynia się do znacznego pogorszenia warunków rozprzestrzeniania się mas powietrza i tzw. przewietrzenia. Równocześnie przeprowadzona dla 2007 roku analiza notowanych stężeń PM10 w powiązaniu z analizą danych meteorologicznych wykazała, że większość dni z przekroczeniami odnotowano w sytuacjach cisz atmosferycznych i słabych wiatrów (poniżej 1,5 m/s), kiedy utrudniona jest pozioma wymiana powietrza, co powoduje wzrost stężeń substancji w pobliżu niskich źródeł emisji.

Według naukowców zmniejszenie stężenia pyłów zawieszonych z poziomu 70 do 20 µg/m³ może obniżyć liczbę przedwczesnych zgonów aż o 15 procent. W 2012 roku Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych z Katowic opracował dla Gminy Miejskiej Nowa Ruda „Program naprawczy w zakresie redukcji emisji pyłu z procesów ogrzewania mieszkań”.

Zespół badawczy zaproponował możliwe warianty działań naprawczych. W rozpatrywanych wariantach brano pod uwagę następujące rodzaje działań prowadzących do ograniczenia emisji pyłu:

- pełne ocieplenie od 25% do 80% * mieszkań o dużych stratach ciepła,
- częściowe ocieplenie od 25% do 40 %* mieszkań o dużych stratach ciepła,
- podłączenie od 25% do 70 %* mieszkań ogrzewanych piecami węglowymi do nitki ciepłowniczej lub przeróbka na ogrzewanie elektryczne,

- wyposażenie od 25 % do 75%* mieszkań ogrzewanych z indywidualnej kotłowni węglowej starego typu w kocioł z automatycznym sterowaniem,
- wyposażenie od 25% do 60% * mieszkań ogrzewanych z indywidualnej kotłowni węglowej starego typu w kocioł gazowy,
- wyposażenie od 35% do 70% * mieszkań ogrzewanych z indywidualnej kotłowni węglowej starego typu w kocioł olejowy.

* w zależności od przedstawionych przez zespół badawczy wariantów redukcji emisji PM 10

W zależności od przyjęcia jednego z kilku wariantów redukcji emisji pyłu, przedstawionego przez zespół badawczy Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych szacunkowe koszty redukcji wyniosą od 11 do 40,5 mln złotych dla dzielnicy Centrum, od 11 do 39 mln zł dla dzielnicy Słupiec oraz od 4,5 mln do ok. 17 mln zł dla dzielnicy Drogosław. Łączne koszty redukcji niskiej emisji w mieście wg przedmiotowego opracowania wyniosą od 26,5 mln do 96,5 mln złotych.

2. Infrastruktura techniczna Miasta

Gaz sieciowy

Przez teren miasta Nowa Ruda przebiega gazociąg przesyłowy podwyższonego średniego ciśnienia relacji Lubiechów – Wolany o średnicy nominalnej DN 200 oraz ciśnieniu nominalnym 1,6 MPa. Długość gazociągu na obszarze gminy miejskiej wynosi 9,6 km. Poprzez odgałęzienie o średnicy nominalnej DN 200 gaz dostarczany jest do stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia o przepustowości 600 m³/h. W chwili obecnej stacja wykorzystywana jest w 48%.

Do stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia Słupiec gaz dostarczany jest poprzez odgałęzienie o średnicy nominalnej DN 100. Stacja ta ma przepustowość 3600 m³/h. W chwili obecnej wykorzystywana jest w 17%.

Ponadto występuje odgałęzienie Drogosław o średnicy nominalnej DN 80, które obecnie jest zagazowane, ale niewykorzystywane. Nie doprowadza ono gazu do żadnej stacji redukcyjno-pomiarowej – koniec odgałęzienia jest zaczopowany. Obecnie miasto jest zasilane gazem ziemnym wysokometanowym grupy E o wartości opałowej 35,899 MJ/Nm³ i ciepła spalania 39,904 MJ/Nm³.

W chwili obecnej na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda sieć gazownicza ma łączną dł. 19,3 km, z czego na sieć rozdzielczą niskiego ciśnienia przypada 7,7km + 240 sztuk przyłączy, natomiast na sieć rozdzielczą średniego ciśnienia przypada 11,6 km + 324 sztuk przyłączy.

W okresie 2006 – 2012 wybudowano łącznie 175 sztuk przyłączy, z czego 19 sztuk niskiego ciśnienia oraz 156 średniego ciśnienia.

W najbliższym czasie planowana jest rozbudowa sieci gazowniczej w Nowej Rudzie w następujących ulicach:

- ul. Żeromskiego,
- ul. Sądowa,
- ul. Teatralna,
- ul. Piłsudskiego,
- ul. Sudecka,
- ul. Nowa Osada,
- ul. Moniuszki,
- ul. Słowackiego,
- ul. Rycerska,
- ul. Waryńskiego,
- ul. Słupiecka,
- ul. Kłodzka,
- ul. Radkowska,
- ul. Spacerowa,
- ul. Akacyjowa.

Zaopatrzenie w wodę

System wodociągowy miasta Nowa Ruda tworzą sieci w układzie sięgaczowym, jedynie lokalnie występują fragmenty w układzie pierścieniowym. W systemie tym wyróżnić można trzy punkty koncentracji sieci rozdzielczej (Drogosław, Nowa Ruda i Słupiec) połączonych elementami sieci przesyłowej. W większości sieć zasilana jest grawitacyjnie, wyjątek stanowią ulica Kołowa i ulica Góra Anny. Na niektórych odcinkach znaczne utrudnienie w dystrybucji wody stanowi urozmaicona rzeźba terenu. Powoduje ona na pewnych obszarach zwiększenie ciśnienia wody w sieci, przez co ulega ona dość częstym awariom. Może też utrudniać pracę urządzeń przepompowujących wodę. W większości sieć zasilana jest grawitacyjnie, wyjątek stanowią ul. Kołowa i G. Anny.

Zaopatrzenie miasta w wodę zapewniają ujęcia w :

- Sokolcu – ujęcie drenażowe o średniej przepustowości 2160 m³/d; woda uzdatniana jest w procesach napowietrzania, filtracji i dezynfekcji. Część wody pobranej z ujęcia zasila dzielnicę Drogosław.
- Woliborzu – ujęcie drenażowe o średniej przepustowości 700 m³/d; woda uzdatniana jest w procesach napowietrzania, filtracji i dezynfekcji. Woda z ujęcia w całości zasila Centrum miasta.
- Jugowie – dwa ujęcia drenażowe o łącznej średniej przepustowości 650 m³/d; woda uzdatniana jest w procesach napowietrzania, filtracji i

dezynfekcji. Woda z ujęcia zasila dzielnicę Słupiec

- Czerwieńczycach – ujęcie podziemne o średniej przepustowości 2000 m³/d; woda uzdatniana jest w procesach napowietrzania, filtracji i dezynfekcji. Część wody pobranej z ujęcia zasila dzielnicę Słupiec.

Ma miejsce także hurtowy zakup wody z Radkowa. Woda pobrana z ujęć źródłowych zasila Centrum Miasta.

Awaryjne ujęcie znajduje się na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki. Składa się ono z 9 studni głębinowych, zapewniając średnią przepustowość w granicach 6720 m³/d. Woda z tego ujęcia uzdatniana jest w procesach napowietrzania, filtracji i dezynfekcji.

Łącznie długość sieci wodociągowej (przesyłowej i rozdzielczej) wynosi 54,8 km.

Długość przyłączy wodociągowych wynosi 18,2 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 2001 (2011 r., GUS, POŚ).

Stopień zwodociągowania miasta wynosi 99,5%.

Przyłącza wodociągowe wykonane na terenie miasta Nowa Ruda

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ilość szt	12	13	8	21	5	18	22	27

Sprzedaż wody w mieście Nowa Ruda. Źródło: dane ZWIK Nowa Ruda

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
m ³	1217777	854893	802640	802091	1081315	1059649	1020299	994142

Odprowadzanie ścieków

System kanalizacji w mieście Nowa Ruda składa się z trzech sieci: sieci dzielnicy Drogosław i Nowej Rudy Centrum, które są zespolone oraz dzielnicy Słupiec, z której ścieki odprowadzane są niezależnie.

Ścieki ze wszystkich sieci kanalizacyjnych dostarczane są na oczyszczalnię ścieków w Ścinawce Dolnej, położonej w gminie Radków. Zrzut ścieków na oczyszczalnię zapewniają dwa kolektory. Kolektor K3 o średnicy 60 cm obsługujący Nową Rudę Centrum i dzielnicę Drogosław oraz kolektor K2 o średnicy 50 cm, obsługujący dzielnicę Słupiec. Kolektory te są wpięte w główny, biegnący wzdłuż rzeki Ścinawki, kolektor przesyłowy K1 o zmiennej średnicy (rosnącej w kierunku oczyszczalni): 70 cm, 80 cm i 100 cm przy oczyszczalni. Oczyszczalnia została oddana do użytku w 2000 r. Jest ona jedynym odbiorcą ścieków z sieci kanalizacyjnej miasta. Wydajność tego obiektu określona w pozwoleniu wodno-prawnym wynosi 7000m³/d. Oczyszczalnia w 2012 r. wykorzystywana była w blisko 79% przyjmując 5500m³/d

ścieków, z tego ok. 31% (1683 m³/d) ścieków zafakturowanych z terenu miasta Nowa Ruda – bez wód przypadkowych (POŚ).

Sieć kanalizacyjna w 2008 r. liczyła 49,3 km, z czego 2 km to przyłącza. Ilość przyłączy kanalizacji sanitarnej to 1 591 sztuk. Stopień skanalizowania miasta Nowa Ruda to ok. 83%.

Przyłącza kanalizacyjne wykonane na terenie miasta Nowa Ruda. Źródło: dane ZWIK Nowa Ruda.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ilość szt	7	9	8	265	57	21	8	23

Sprzedaż ścieków w mieście Nowa Ruda. . Źródło: dane ZWIK Nowa Ruda.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
m ³	724040	671577	636603	640978	705433	700678	667830	654361

Zaopatrzenie w energię elektryczną

System zasilania miasta Nowa Ruda składa się z dwóch stacji GPZ, linii przesyłowych wysokiego napięcia 110 kV i linii dystrybucyjnych średniego (20 kV) oraz niskiego napięcia. Zarządcą odpowiedzialnym za dostarczanie energii elektrycznej jest Koncern Energetyczny EnergiaPro S.A.

Stacja transformatorowa GPZ Nowa Ruda 110/20 kV posiada moc 32 MVA (1x16 MVA i 1x16 MVA). Obciążenie tego obiektu przez podmioty gminy miejskiej Nowa Ruda wynosi 6,58 MW. Dystrybucja energii elektrycznej z tego punktu zasilania odbywa się poprzez 7 linii o napięciu 20 kV zasilających obszar miasta.

Drugim punktem zasilania jest GPZ Skąleczno 110/20 kV, który zlokalizowany jest poza terenem miasta Nowa Ruda, w gminie Radków. Jego moc wynosi 16 MVA (1x16 MVA). Obciążenie tego obiektu przed podmioty gminy miejskiej Nowa Ruda wynosi 1,5 MW. Wyprowadzonych jest z niego 6 linii o napięciu 20 kV, zasilających obszar miasta.

Na obszarze miasta zlokalizowanych jest 84 stacji transformatorowych, z tego 59 obsługiwanych przez GPZ z Nowej Rudzie. Są to głównie stacje o mocy zainstalowanej 250 i 400 kVA. Średnie obciążenie tych stacji wynosiło 86,1 kVA, co stanowiło około 32% ich średniej mocy. Rezerwy istniały głównie na osiedlu Waryńskiego (6 stacji) oraz w rejonach ulic: Wojska Polskiego (3 stacje), Zagórze (2 stacje), Strzelecka (1 stacja), Radkowska (1 stacja), Młyńska (1 stacja),

Niepodległości (4 stacje), Góra Wszystkich Świętych (1 stacja), Polna (1 stacja), Świdnicka (4 stacje), Obozowa (2 stacje), Parkowa (1 stacja).

W latach 2006 – 2011 na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda zostały zrealizowane następujące zadania modernizacyjne wpływające na poprawę pewności zasilania odbiorców:

- a). Nowa Ruda; ul. Kołowa – przebudowanie sieci niskiego napięcia
- b). Nowa Ruda – przebudowa kabla 20 kV K-922 od stacji R 925-11 do stacji R 922-02
- c). Nowa Ruda – przebudowa odcinka kabla 20 kV od mufy na kablu K-922 do stacji R 922- 01
- d). Nowa Ruda – wymiana kabla nieusieciowanego 20 kV K-923 od stacji R 923-22 do odłącznika 15/923
- e). Nowa Ruda; ul. Cmentarna – przebudowa linii kablowej niskiego napięcia – obwód X-8 ze stacji R 922-01
- f). Nowa Ruda; ul. Spacerowa – przebudowa kabla nieusieciowanego 20 kv K-937
- g). Nowa Ruda; ul. Słupiecka – przebudowa linii napowietrznej i kablowej 20 kV L-923 i L-930, przebiegającej przez działkę nr 37/6
- h). Nowa Ruda – wymiana kabla 20 kV K-916 pomiędzy stacjami R 916-23 i R 916-24
- i). Nowa Ruda – przebudowa linii niskiego napięcia – obwód X-2 ze stacji R 922-02

W Planie inwestycyjnym Tauron Dystrybucja Oddział w Wałbrzychu na lata 2013 – 2014 dla Miasta Nowa Ruda przyjęto do realizacji:

- a). Wymianę wyłączników 110 kV w stacji 110/20 kV Nowa Ruda
- b). Modernizację linii 20 kV L-917 relacji Nowa Ruda – Radków
- c). Likwidację wewnętrznej stacji transformatorowej R-921 i budowę stacji transformatorowej kontenerowej wraz z dowiązaniem średniego i niskiego napięcia.

Zaopatrzenie w energię ciepłą

Na obszarze miasta Nowa Ruda istnieją dwa centralne systemy zaopatrzenia w energię ciepłą. Jeden z tych systemów jest zarządzany przez przedsiębiorstwo „Ciepłownictwo” Sp. z o.o. i obsługuje dzielnicę Słupiec. Wyposażony jest on w kotłownię, zlokalizowaną przy ul. Kłodzkiej 31/33, produkującą energię ciepłą w

dwóch kotłach: kocioł PWRp – 5/1 o wydajności 3,5 MW (opalany mułem węglowym) oraz kocioł PWRp – 20/8M o wydajności 8 MW (opalany miałem węglowym). Kocioł PWRp 20/8M o wydajności 8 MW jest zmodernizowanym kotłem, który zastąpił dwa wyeksploatowane kotły o łącznej mocy 29,06 MW. Po modernizacji w 2012 kotła PWRp-20 na kocioł PWRp-20/8M, mającej na celu obniżenie emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza oraz dostosowanie mocy zainstalowanej do aktualnych i przewidywanych potrzeb odbiorców, spółce pozostały dwa kotły o łącznej mocy 11,5 MW (w paliwie – 16,41 MW).

Drugi kocioł tj. kocioł PWRp-5/1 ma zostać przez Spółkę zastąpiony nową jednostką o mocy uzależnionej od przewidywanych potrzeb odbiorców ciepła oraz nowo podłączonych obiektów do sieci ciepłowniczej. Zmiana spowodowana jest tym, iż kocioł ten ma czasowe ograniczenie pracy (do 20 tys. godzin w okresie 01.01.2008 – 31.12.2015). Eksploatowany ma być do końca roku 2015.

Należy również nadmienić, że w trakcie modernizacji kotła PWRp-20 Spółka wybudowała nową instalację oczyszczania spalin w układzie z Cyklofiltrem, co pozwoli zachować emisję pyłu na poziomie poniżej 100 mg/m³ spalin (dotychczas wynosiła 400 – 680 mg/m³). Spowoduje to postęp w ochronie środowiska (zmniejszenie zapylenia w Nowej Rudzie – Słupcu).

Na dzień 31.12.2012 zamówiona moc cieplna przez zewnętrznych odbiorców wyniosła 8,7385 MW. Ciepłownia posiada do zagospodarowania rezerwę mocy w ilości około 3 MW.

Zakres dostarczania ciepła w latach 2007 – 2009 przedstawiał się następująco:

Wyszczególnienie	j.m.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
Produkcja ciepła	GJ	109848,91	113786,70	109986,00
Sprzedaż ciepła	GJ	87605,010	84742,80	75985,79
W tym spółdzielnie	GJ	66412,01	64148,00	62889,99
Moc zamówiona	MW	14,0030	14,0990	13,2660
W tym spółdzielnie	MW	11,1567	11,1567	11,1567

Zakres dostarczania ciepła w latach 2010 – 2012 przedstawiał się następująco:

Wyszczególnienie	j.m.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Produkcja ciepła	GJ	94977,000	86142,000	87692,00
Sprzedaż ciepła	GJ	75050,070	67162,303	70761,37
W tym spółdzielnie	GJ	67263,120	61081,803	65240,00
Moc zamówiona	MW	8,7746	8,6269	8,7385
W tym spółdzielnie	MW	7,3674	7,3674	7,4790

Przewidywany zakres dostarczania ciepła w latach 2013 – 2015:

Wyszczególnienie	j.m.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Produkcja ciepła	GJ	77000	77000	77000
Sprzedaż ciepła	GJ	64000	64000	64000
W tym spółdzielnie	GJ	57600	57600	57600
Moc zamówiona	MW	57600	57600	57600
W tym spółdzielnie	MW	7,4790	7,4790	7,4790

Struktura procentowa odbiorców ciepła

Budynki Mieszkalne - 92,20%

Urzędy i Instytucje - 0,25%

Przemysł - 0,48%

Pozostali odbiorcy - 7,07%

=====

Razem - 100%

Ze struktury procentowej odbiorców ciepła wynika, że Spółdzielnie Mieszkaniowe zużywają ponad 90% energii cieplnej dostarczonej do wszystkich odbiorców zewnętrznych. Należy się spodziewać, iż w tej grupie odbiorców zapotrzebowanie na ciepło w najbliższych latach utrzyma się na stabilnym poziomie. Pozostali odbiorcy to odbiorcy indywidualni oraz obiekty produkcyjne o trudnej do określenia stabilności działania. Jednak w tej grupie przewidywany jest niewielki wzrost mocy zapotrzebowania, głównie za sprawą planowanej rozbudowy Noworudzkiego Parku Przemysłowego na terenach pokopalnianych.

Charakterystyka sieci ciepłowniczej

Sieć ciepłownicza stanowi element miejskiego systemu ciepłowniczego Nowej Rudy składającego się z:

1. Źródła ciepła – ciepłownia o mocy zainstalowanej 11,50 MW_t z kotłami opalany miętłem węglowym oraz w niewielkiej ilości mułem węgla kamiennego, źródło ciepła zlokalizowane jest przy ul. Kłodzkiej 31/33 (własność Ciepłownictwo sp. z o.o.);
2. Sieci ciepłowniczej – dwuprzewodowej (własność zróżnicowana – gł. Ciepłownictwo sp. z o.o., jednakże część odbiorców jest właścicielem przyłączy doprowadzających ciepło do węzłów cieplnych);
3. Węzłów cieplnych przyłączonych do ww. sieci (właścicielem węzłów są z reguły

odbiorcy ciepła).

Sieć ciepłownicza zaprojektowana została na parametry obliczeniowe 130/70⁰C, zarówno dla potrzeb c.o. jak i potrzeb c.w.u., z tym, że parametry temperaturowe nośnika ciepła dla potrzeb centralnego ogrzewania są zmienne, uzależnione od zewnętrznych warunków atmosferycznych i ustalane wg obowiązujących w Spółce tabeli regulacyjnej.

Istotnymi parametrami wpływającymi na pracę sieci ciepłowniczej są średnice rurociągów, długość sieci oraz rodzaj technologii w jakiej ta sieć jest wykonana.

Średnice rurociągów na wyjściu ze źródła ciepła są następujące:

- zasilanie -- DN 250
- powrót -- DN 250

Długość sieci ciepłowniczych w podziale na rodzaj technologii w której została sieć wykonana.

Łączna długość sieci ciepłowniczej	4431 mb.
Sieć preizolowana	1544
Sieć tradycyjna:	2887
- Kanałowa	1896,3
- Napowietrzna	990,7

Planowane przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy sieci ciepłych oraz źródła ciepła.

1. Sieć ciepła i węzły ciepłe:

- zakup i montaż nowych układów pomiarowo – rozliczeniowych u odbiorców,
 - modernizacja sieci ciepłej pracującej w układzie dwururowym, poprzez wymianę najbardziej awaryjnych odcinków sieci na rurociągi preizolowane.
 - zabudowa dodatkowych kompensatorów mieszkowych na wybranych odcinkach sieci preizolowanej.
 - likwidacja zbiorników wody uzdatnionej i surowej, zabudowanych na wieży szybowej szybu Nowy I.
- Ewentualne nowe podłączenia realizowane w latach 2014 – 2016 znajdujące się na terenie Noworudzkiego Parku Przemysłowego lub w jego otoczeniu mieszczą się w odległości do 400 m od kotłowni, na terenie byłej Kopalni Węgla Kamiennego „Nowa Ruda”.

2. Kotłownia

- Zabudowa nowego kotła o mocy 0,5 – 5 MW – uzależnionej od przyszłych potrzeb odbiorców ciepła lub modernizacji obecnego kotła PWRp-5.
- Modernizacja układu pompowo – hydraulicznego kotłowni wraz ze stacją uzdatniania wody oraz Odgazowywaczem.
- Zabudowa w kotłowni nowych zbiorników na wodę surową, wraz z armaturą i układami sterowania.
- Rozbudowa systemu nadrzędnego wizualizacji i monitoringu danych z pracy kotłowni.

Realizacja powyższego zakresu będzie uzależniona od możliwości pozyskania źródeł finansowania. Niezbędna jest realizacja przedsięwzięć proekologicznych, co w efekcie końcowym pozwoli uporządkować gospodarkę ciepłą, ograniczyć emisję pyłu, gazów i zanieczyszczeń do atmosfery, a co najważniejsze zapewnić komfort ciepły istniejącym oraz nowo podłączonym odbiorcom.

Dzielnica Centrum jest częściowo zaopatrywana w ciepło z kotłowni gazowej przy ul. Teatralnej 13. Kotłownia stanowi własność firmy Fortum. Aktualnie jest dzierżawina przez spółkę „Calor Energetyka Ciepła”. Długość sieci ciepłowniczej obsługiwanej przez kotłownię to 1507,3 mb. Kotłownia wyposażona jest w dwa kotły wodne VITOMAX 200 HW o mocy znamionowej 2,09 MW, każdy opalany gazem.

W okresie od 01.10.2012 do 30.06.2013:

- wyprodukowano 23805 GJ ciepła
- zużyto 747 178 m³ gazu ziemnego
- sprzedaż ciepła odbiorcom wynosi 20 945 GJ

- moc zamówiona przez odbiorców 2,359 MW.

Ciepło dostarczane jest do odbiorców za pomocą nośnika wody gorącej o temperaturze w sezonie grzewczym 135/70°C natomiast poza sezonem 65/35°C.

Firma „Calor Energetyka Ciepła” nie planuje zadań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy sieci ciepłowniczej.

Infrastruktura teleinformatyczna

Obszar miasta obsługiwany jest przez Telekomunikację Polską S.A w zakresie stacjonarnej sieci telefonicznej. Natomiast w zakresie sieci telefonii komórkowej działają tu wszyscy obecni w Polsce operatorzy.

Współcześnie kluczowe znaczenie dla szeroko pojętego rozwoju ma cyfryzacja rozumiana jako powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu zgodnie z założeniami strategii „Europa 2020” (a zwłaszcza inicjatywy Europejska Agenda Cyfrowa), w tym wolny dostęp do Internetu w przestrzeni publicznej. Jak wynika z dotychczas przeprowadzonych badań, dostęp do szerokopasmowego Internetu mierzony jako średnia liczba zgłoszeń o braku dostępu do Internetu na 10 tys. gospodarstw domowych jest w Nowej Rudzie niski.

Dodatkowych danych dotyczących dostępu do Internetu w Nowej Rudzie dostarcza analiza studium wykonalności dla projektu „Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa Dolnośląskiej Sieci Szkieletowej”. Zgodnie z przyjętą w dokumencie nomenklaturą obszary dzieli się na:

- „białe” (B): całkowity brak infrastruktury szkieletowo - dystrybucyjnej (punktów dystrybucyjnych) niezbędnej do zapewnienia podaży usług szerokopasmowego dostępu do Internetu na założonym poziomie, a także brak przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących takie usługi;
- „szare” (S): istnieje infrastruktura szkieletowo-dystrybucyjna tylko jednego operatora telekomunikacyjnego (zazwyczaj operatora „zasiedziałego”), co oznacza istnienie punktów dystrybucyjnych tylko jednego operatora na danym terenie i brak konkurencji na poziomie infrastruktury szkieletowo - dystrybucyjnej; w poszczególnych miejscowościach usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu są oferowane przez jednego przedsiębiorcę telekomunikacyjnego albo przez kilku przedsiębiorców, korzystających jednak z usług hurtowych tego samego operatora infrastruktury szkieletowo - dystrybucyjnej;
- „czarne” (C): istnieje infrastruktura szkieletowo - dystrybucyjna co najmniej dwóch operatorów telekomunikacyjnych, umożliwiającą zapewnienie podaży usług szerokopasmowego dostępu do Internetu na założonym poziomie (istnieją tam zatem co najmniej dwa punkty dystrybucyjne różnych operatorów), a usługi

szerokopasmowego dostępu do Internetu są oferowane poprzez konkurujących ze sobą przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

Wg ww dokumentu Nowa Ruda w całości znajduje się na obszarze czarnym.

Transport

Ważnymi połączeniami komunikacji drogowej są drogi wojewódzkie. Główną trasą drogową, łączącą Nową Rudę z ośrodkami wyższego rzędu – Wałbrzychem i Kłodzkiem jest droga wojewódzka 381, relacji Międzyzlesie – Kłodzko - Wałbrzych. Droga ta obsługuje miejscowości położone na południowy zachód od pasma Gór Bardzkich oraz Sowich i ma istotne znaczenie dla regionu kłodzkiego i wałbrzyskiego.

Kolejną ważną trasą jest droga nr 385, relacji Tłumaczów (byłe przejście graniczne) - Nowa Ruda - Wolibórz - Srebrna Góra - Ząbkowice - Ziębice - Grodków. W

Woliborzu łączy się z nią droga wojewódzka nr 384, stanowiąca połączenie Nowej Rudy z miejscowościami położonymi po północno - wschodniej stronie Gór Sowich (głównie z Bielawą i Dzierżoniowem), a także z Wrocławiem - droga nr 8 i drogi wojewódzkie nr 384 i 385.

Ponadto, przez obszar gminy miejskiej Nowa Ruda przebiegają następujące drogi powiatowe:

- 3312D - od drogi nr 386 w Ścinawce Średniej, przez Słupiec, Dzikowiec, do skrzyżowania dróg nr 384 i 385 w Woliborzu,
- 3356D - z Nowej Rudy do Sokolca, Rzeczeki oraz Walimia,3
- 3319D - z Nowej Rudy do Przygórza,
- 3324D - ze Słupca do Bożkowa,
- 3337D - biegnąca z Nowej Rudy do Ścinawki Średniej,
- 3321D - od drogi nr 385, po wschodniej granicy zespołu miejskiego, przez Dzikowiec, do Nowej Wsi Kłodzkiej.

Przez Nową Rudę przebiegają dwie drugorzędne, jednotorowe i niezelektryfikowane linie kolejowe.

Na terenie miasta znajduje się 61,8 km dróg gminnych: 52,2 km stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej, 0,5 km o nawierzchni betonowej, 1,5 km dróg gminnych wykonanych z kostki. Miasto nie posiada danych dotyczących procentu dróg kwalifikujących się do remontu.

Dużym problemem mającym wpływ na rozwój miasta jest stan dróg powiatowych. Ważnym odcinkiem drogi zwiększającym atrakcyjność terenów przemysłowych jest odcinek ul. Bożkowskiej – droga 3324D (od drogi wojewódzkiej 381 do skrzyżowania z drogą gminną ul. Spacerowa), który znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Ulica Bożkowska stanowi dojazd do terenów WSSE, budowanego Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego oraz zakładów przemysłowych. Przedmiotowa droga stanowi również dojazd do terenów inwestycyjnych, stanowiących ofertę WSSE Invest-Park.

Ogólny stan dróg na terenie miasta jest w dużej części niezadowalający, dodatkowo pogłębiony przez brak środków na ich utrzymanie, modernizację i rozbudowę, co może stanowić barierę rozwoju miasta, zwłaszcza turystyki i przedsiębiorczości. W tym zakresie rozwój i podniesienie konkurencyjności lokalnej gospodarki możliwe są dzięki dostępności i dobremu stanowi infrastruktury drogowej.

Gmina Miejska Nowa Ruda od wielu lat wiąże swój rozwój, w szczególności, z zagospodarowaniem terenów podstrefy ekonomicznej i Noworudzkiego Parku Przemysłowego. Rozwój sieci drogowej ma wielkie znaczenie dla pozyskiwania

nowych przedsiębiorców. Niewątpliwie poprawa jakości dróg pozwoli na szybszy rozwój miasta, zarówno pod kątem przemysłowym jak i turystycznym.

Kolej, przewoźnicy lokalni.

Koleje dolnośląskie S.A zapewniają komunikację na trasie Polanica Zdrój – Kłodzko Główne - Wałbrzych. Korzystając z przejazdów kolejowych z Nowej Rudy można dotrzeć do: Polanicy, Starego Wilisławia, Kłodzka, Bierkowic, Gorzuchowa, Ścinawki Średniej, Zdrojowiska, Ludwikowic Kłodzkich, Świerk Dolnych, Bartnicy, Głuszycy, Jedliny Zdrój, Wałbrzycha. Istniejące połączenia kolejowe nie zaspokajają potrzeb mieszkańców i turystów w zakresie komunikacji z okolicznymi miejscowościami. Turyści zwracają uwagę na brak możliwości dojazdu do najbliższych miejscowości turystycznych takich jak Radków, Karlów, Sokolec, Jugów, Srebrna Góra. Dużym problemem, ograniczającym rozwój turystyki na terenie Nowej Rudy jest również brak jakiegokolwiek komunikacji z czeskimi gminami przygranicznymi. Należałoby rozważyć poszerzenie rozkładu jazdy pociągów szczególnie w okresie letnim. Do punktu Informacji Turystycznej docierają sygnały związane z trudnością przemieszczania się między Nową Rudą, a pobliskimi atrakcjami turystycznymi. Na terenie miasta funkcjonują linie przewozów prywatnych jak Beskid czy Smilebus. Przewoźnicy prywatni częściowo wypełniają lukę po likwidacjach przejazdów PKP czy PKS. Nie są to jednak trasy, które zaspokajałyby potrzeby wynikające z rozwijającego się ruchu turystycznego.

3. Potencjał społeczny

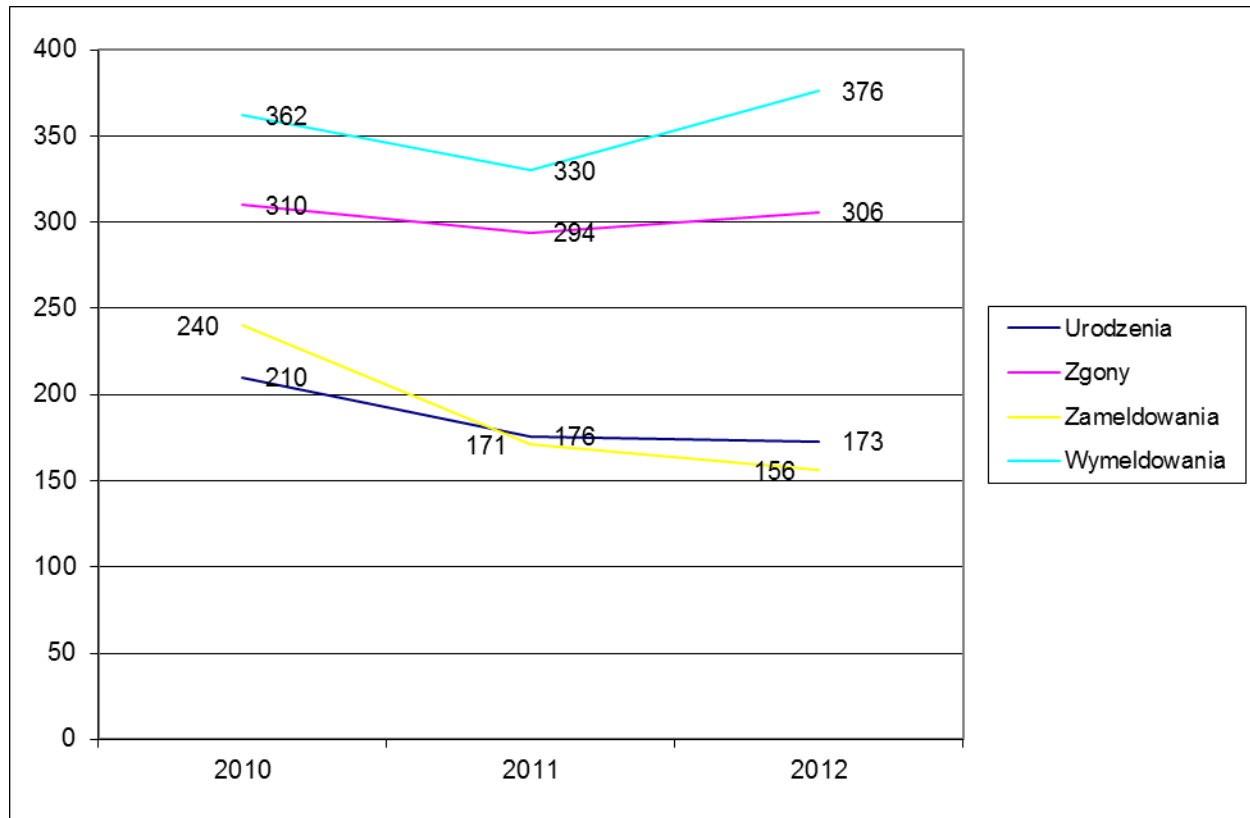
Nowa Ruda jest drugim co do wielkości miastem pod względem ludności w powiecie Kłodzkim oraz piętnastym w województwie dolnośląskim. Miasto podzielone jest na

trzy zasadnicze części: Centrum, Drogosław i Słupiec (włączony do Nowej Rudy w 1973 r.)

Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie na dzień 23 maja 2013 roku miasto faktycznie zamieszkiwało 23 535 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi 634 osób na 1 km² i jest znacznie niższa od średniej wartości tego wskaźnika dla miast województwa dolnośląskiego (923 osoby na 1 km²).

W latach 2004-2008 odnotowano spadek w liczbie ludności miasta o 1199 mieszkańców. Lata 2008-2013 przyniosły kolejny spadek ludności o 277 mieszkańców. Oznacza to spadek o 6 punktów procentowych. Przyczyną tak niskiego stanu rzeczy jest niski odsetek urodzeń oraz ujemne saldo migracji. Wg danych GUS, w 2012 roku, wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -4,7. Zmiany liczby ludności w mieście Nowa Ruda w latach 2004-2012 obrazuje poniższy wykres:

Wykres liczby urodzeń, zgonów, zameldowań i wymeldowań w latach 2010 – 2012. Źródło własne Urzędu Miasta



W 2011 r. saldo migracji dla Nowej Rudy było ujemne i wynosiło -129 osób. Odływ mieszkańców dotyczy szczególnie ludzi młodych, często wyjeżdżających do dużych

miast na studia i tam osiedlających się ze względu na lepsze warunki życia i pojemniejszy rynek pracy. Ujemne saldo migracji negatywnie wpływa na rozwój miasta.

Dane UM Nowa Ruda.

Zdarzenie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba urodzeń	210	176	173
Liczba zgonów	310	294	306
Liczba zameldowań	240	171	156
Liczba wymeldowań	362	330	376

Struktura mieszkańców miasta w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe jest zbliżona do struktury mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 63,8 % ogółu ludności, natomiast w wieku nieprodukcyjnym 36%. Zaobserwować można niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. 17% noworudzkiego społeczeństwa to osoby w wieku 60-70 lat. Następuje zmniejszenie udziału dzieci i młodzieży (0-17 lat) w ogólnej liczbie ludności miasta, przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja ta rzutuje na przyszłe kierunki inwestycji infrastrukturalnych. Przyjmując, jako symptom tego zjawiska stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym stwierdzić należy, że sytuacja uległa znacznemu pogorszeniu. W dłuższej perspektywie może to prowadzić do powstania luki demograficznej. Wówczas kolejne roczniki osiągające wiek aktywności zawodowej nie będą w stanie zastąpić osób opuszczających rynek pracy.

Poniższa tabela obrazuje niekorzystne wahania w liczbie ludności w okresie 2008-2012. Zauważalny jest spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz tendencja wzrostowa osób w wieku poprodukcyjnym:

Ludność wg grupy wieku	W 2008 rok	W 2012
5-9 lat	941	910
10-14 lat	1162	939
15-19 lat	1393	1226
20-24 lat	1836	1371
25-29 lat	1879	1778
30-34 lat	1561	1811
35-39 lat	1330	1594
40-44 lat	1361	1301
45-49 lat	2009	1470
50-54 lat	2182	2108
55-59 lat	1897	2074
60-64 lat	1326	1806
65-69 lat	1062	1065
70 lat i więcej	2901	3036

Źródło danych: GUS. Opracowanie własne.

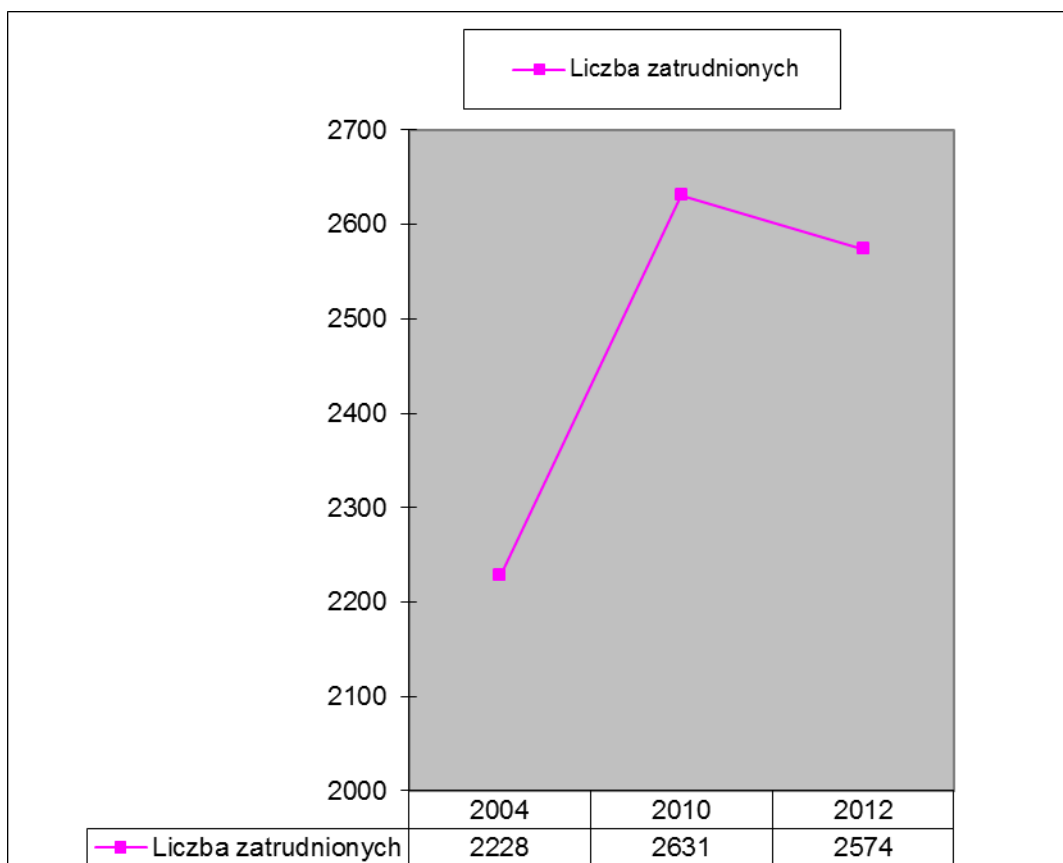
Niepokojącym problemem jest spadek liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, co może w przyszłości skutkować zmniejszeniem liczby tworzonych klas w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, a w efekcie likwidacją oddziałów. Możliwym jest również wystąpienie efektu konkurencji pomiędzy istniejącymi placówkami edukacyjnymi w celu przyciągnięcia do swoich jednostek jak największej liczby uczniów.

Rynek pracy

Najważniejszym kryterium oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. W 2012 roku liczba pracujących mieszkańców miasta w głównym miejscu pracy wynosiła 3283, w tym 1758 to kobiety.

Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie. Wg danych statystycznych w 2012 roku w Nowej Rudzie zarejestrowano 2069 osób bezrobotnych, z czego 54% stanowiły kobiety. W stosunku do danych z 2006 roku poziom bezrobocia zmniejszył się o 394 osoby. Tendencja spadkowa osób bezrobotnych zatrzymała się w 2010 roku i ich liczba ponownie wzrosła z 1864 osób do 2069 (dane GUS z 2010 roku oraz z 31.XII 2012 roku). Stopa bezrobocia w powiecie kłodzkim wynosi 28,4% (dane GUS, stan na 31.XII. 2012).

Negatywne tendencje w strukturze zatrudnienia dotyczą całego obszaru Aglomeracji Wałbrzyskiej. Wiążą się one przede wszystkim z brakiem nowych miejsc pracy, w szczególności w odniesieniu do dynamiki ich tworzenia w regionie. Podczas gdy w województwie dolnośląskim dynamika tego rodzaju w latach 2000-2010 wyniosła 25%, na terenie aglomeracji ukształtowała się na poziomie zaledwie ok. 1%. Efektem niskiej dynamiki tworzenia nowych miejsc pracy jest spadek ich udziału w liczbie miejsc pracy w województwie dolnośląskim. O ile w 2000 roku udział ten wynosił 5, 8% o tyle w 2010 roku było to już tylko 4,8%.



Poziom zatrudnienia. Źródło: opracowanie własne.

Poprawa sytuacji na noworudzkim rynku pracy następuje dzięki przedsiębiorstwom inwestującym w Noworudzkim Parku Przemysłowym i Podstrefie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Pobudzenie zatrudnienia, szczególnie wśród kobiet można również zaobserwować dzięki inwestycjom związanym z budową marketów i dyskontów spożywczo - przemysłowych na terenie miasta.

Dużym wsparciem dla lokalnego rynku pracy są zakłady funkcjonujące na terenie Wałbrzyskiej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Nowa Ruda oraz w Noworudzkim Parku Przemysłowym. Szansą na wzrost zatrudnienia jest pojawienie się kolejnych inwestorów na przygotowanych terenach inwestycyjnych oraz budowa Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego. Skutkiem kolejnych inwestycji władz miasta w sferę turystyki zarówno aktywnej jak i poindustrialnej może być rozwój branży okolo-turystycznej. Dowodem na duże zainteresowanie turystów nowoczesną infrastrukturą turystyczną jest wzrost liczby turystów z zewnątrz, odwiedzających Dom Wypoczynkowy „CTS” w związku z utworzeniem, w 2011 r. Regionalnego Centrum Turystyczno Sportowego. W związku z przedmiotową inwestycją w 2012 roku odnotowano wzrost liczby odwiedzających Dom Wypoczynkowy o 1200 osób.

Problemy z funkcjonowaniem rynku pracy powodują utrzymywanie się sfery ubóstwa i konieczność korzystania z pomocy opieki społecznej.

Pomoc Społeczna

Na terenie Miasta funkcjonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje zadania własne i zlecone nałożone przez Gminę Miejską Nowa Ruda w zakresie świadczenia pomocy społecznej.

UDZIELONE ŚWIADCZENIA W LATACH 2005-2011 - ZADANIA WŁASNE I ZLECONE

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH ŚWIADCZENIEM W POSZCZEGÓLNYCH LATACH						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ZASIŁKI STAŁE	122	107	94	94	106	102	115
ZASIŁKI OKRESOWE	469	450	366	291	368	324	287
SCHRONIENIE	5	13	9	13	11	11	10
USŁUGI OPIEKUŃCZE	81	80	80	99	106	100	91
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	1	0	1	3	2	2	12
SPRAWIENIE POGRZEBU	6	4	4	5	6	3	1
ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE – OGÓLEM	1976	817	734	602	660	630	574
W TYM: ZASIŁKI SPECJALNE CELOWE	24	36	64	65	89	102	98
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ	8	10	13	17	24	26	37
ZASIŁKI CELOWE NA	0	21	0	0	0	0	0

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

POKRYCIE WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z KLĘSKĄ ŻYWIOŁOWĄ LUB EKOLOGICZNĄ							
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	0	0	0	0	1	1	1
POSILEK DLA POTRZEBUJĄCYCH	2079	-	-	-	-	-	-
W TYM: 1/ ZASIŁEK CELOWY	1786	-	-	-	-	-	-
2/ POSILEK	1408	-	-	-	-	-	-
PROGRAM „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA – OGÓLEM	-	1907	1731	1389	1541	1402	1390
W TYM: 1/ ZASIŁEK CELOWY	-	1714	1622	1315	1500	1325	1325
2/ POSILEK	-	719	550	431	410	421	351
SKŁADKA ZDROWOTNA OD OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁEK STAŁY	103	86	82	84	90	89	101

POWODY PRYZNANIA POMOCY W LATACH 2005-2011

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN W POSZCZEGÓLNYCH LATACH						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
UBÓSTWO	674	590	492	394	431	386	448
SIEROCTWO	0	2	3	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	7	13	9	13	11	11	10
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	0	12	11	16	20	11	7
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	0	0	0	2	7	5	5
BEZROBOCIE	714	653	563	426	482	476	460
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	244	246	231	198	231	207	240
DŁUGOTRWAŁĄ LUB CIĘŻKĄ CHOROBA	213	202	208	222	325	277	339
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK. WYCHOW. I PROWADZENIA GOSP. DOMOWEGO	250	251	232	181	193	183	207
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE RODZINY WIELODZIETNE	214 52	219 50	204 46	159 36	164 44	140 38	157 65
PRZEMOC W RODZINIE	0	2	0	2	6	8	7
ALKOHOLIZM	118	105	97	89	108	95	100
NARKOMANIA	0	2	1	1	4	3	3
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	6	9	19	19	22	13	11
BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY	0	0	0	0	0	0	1

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

OPUSZCZAJĄCEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZE							
ZDARZENIA LOSOWE	1	0	1	3	2	2	12
KŁĘSKA ŻYWIŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	21	0	0	0	0	0

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie zajmuje się realizacją zadań przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Liczba rodzin/osób	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zasilek rodzinny	1649	1511	1532	1235	1005	831	728
Zasilek pielęgnacyjny	183	352	374	404	411	409	431
Świadczenie pielęgnacyjne	44	42	40	39	40	56	70
Składki ZUS	36	36	37	34	31	38	51
Składki FUZ	31	23	22	22	21	27	35
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	-----	195	170	239	205	203	180
Zaliczka alimentacyjna	240	237	202	177	-----	-----	-----
Fundusz alimentacyjny	-----	-----	-----	184	204	210	226

Dodatki mieszkaniowe

ROK	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
DODATKI MIESZKANIOWE Liczba osób lub rodzin	1108	1014	848	635	584	544	506

Pomoc materialna o charakterze socjalnym

ROK SZKOLNY	2009/2010	2010/2011	2011/2012
POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM (stypendia szkolne) – liczba uczniów	266	215	238

ROK SZKOLNY	2009/2010	2010/2011	2011/2012
POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM (zasiłki szkolne) – liczba uczniów	0	0	4

Wydatki z budżetu miasta na pomoc o charakterze socjalnym w latach 2008-2012 systematycznie wzrastały:

2008 - 9.514.342 - 18%

2009 - 9.512.420 - 19%

2010 - 10.290.461 - 17%

2011 - 10.017.287 - 19%

2012 - 10.728.159 - 22%

Edukacja

W mieście Nowa Ruda funkcjonują 4 szkoły podstawowe, 3 gimnazja, 1 gimnazjum dla dorosłych, 2 przedszkola publiczne i 2 przedszkola niepubliczne oraz niepubliczny punkt przedszkolny:

1. Szkoła Podstawowa Nr 2 57-400 Nowa Ruda ul. Sportowa 1 a .
2. Szkoła Podstawowa Nr 3 57-400 Nowa Ruda ul. Srebrna 11 .
3. Miejski Zespół Szkół Nr 1 57-401 Nowa Ruda ul. Stara Droga 39.
4. Szkoła Podstawowa Nr 7 57-402 Nowa Ruda ul. Szkolna 3.
5. Gimnazjum Nr 2 57-402 Nowa Ruda ul. Akacyjowa 8.
6. Gimnazjum Nr 1 57-400 Nowa Ruda ul. M. Kopernika 4-6.
7. Przedszkole Miejskie Nr 1 57-400 Nowa Ruda ul. Kolejowa 15.
8. Przedszkole Miejskie Nr 2 57-402 Nowa Ruda Oś. XXX lecia 14 .
9. Przedszkole Niepubliczne „Bajka” 57-402 Nowa Ruda ul. Słupiecka 5.
10. Przedszkole Niepubliczne. „Siostr Salezjanek” 57-400 Nowa Ruda ul. Kościelna 10.
11. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Akademia Młodego Artysty 57-400 Nowa Ruda ul. Żeromskiego 3/1.

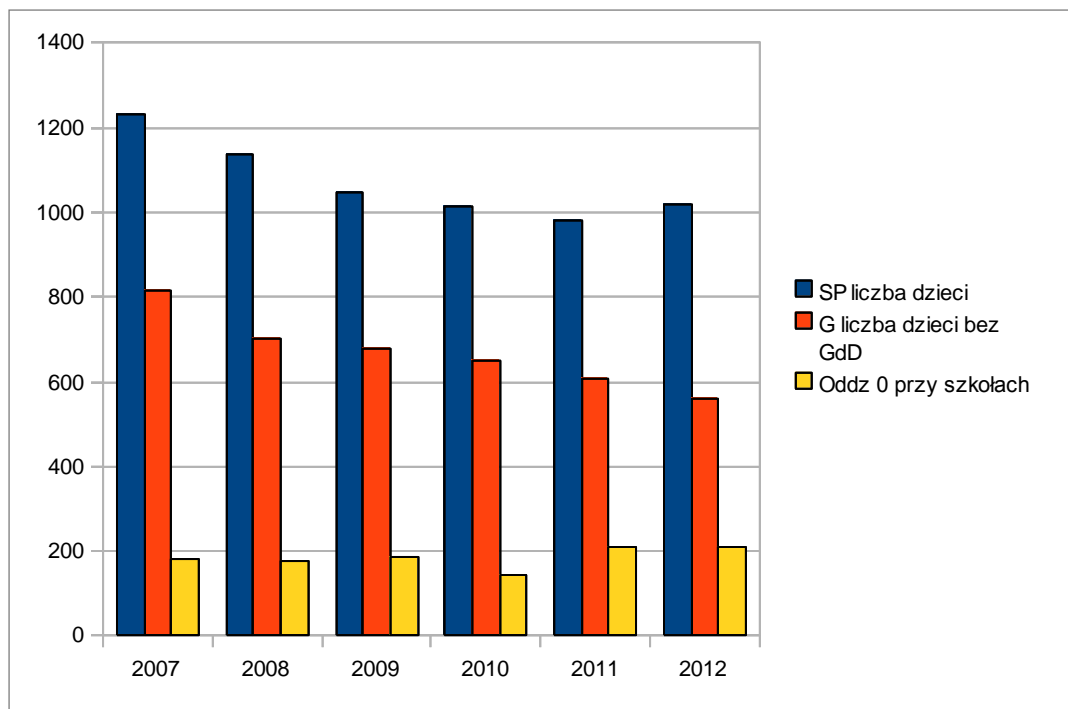
Aktualnie do noworudzkich szkół uczęszcza 1788 uczniów, o 440 uczniów mniej niż w roku 2007. W latach 2007-2013 odnotowano spadek liczby uczniów o blisko 20%. Jednocześnie wzrosły wydatki z budżetu miasta na edukację

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SP liczba dzieci	1230	1135	1049	1015	980	1017
G liczba dzieci bez GdD	815	703	676	650	606	561
Oddz 0 przy szkołach	183	176	186	142	212	210
Razem	2228	2014	1911	1807	1797	1788

Poniższy wykres obrazuje spadek liczby uczniów na terenie Miasta Nowa Ruda w latach 2007-2012

Źródła własne UM Nowa Ruda.

Subwencja oświatowa w latach 2008-2012 – wykonanie

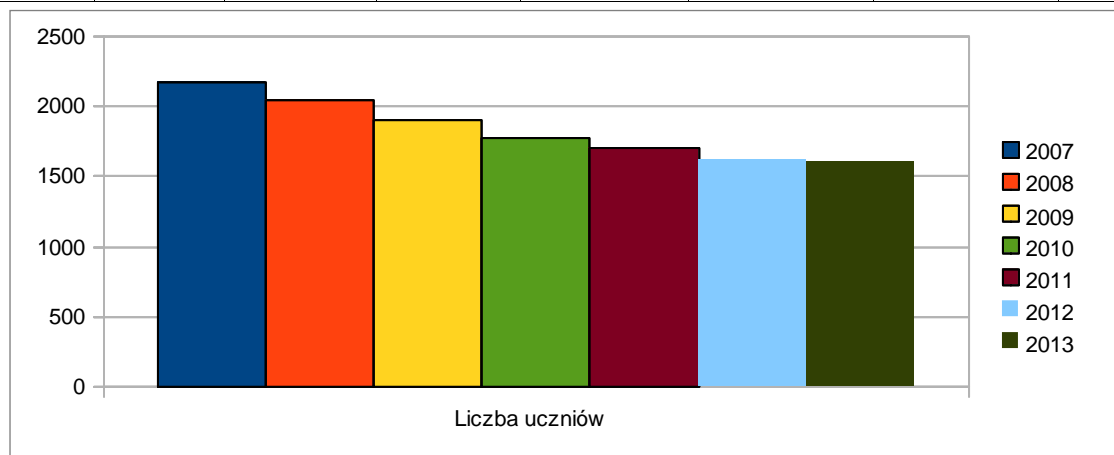


ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013 plan
Kwota subwencji w zł	7 630 021	7 886 019	8 333 795	8 613 438	8 833 956	8 988 265



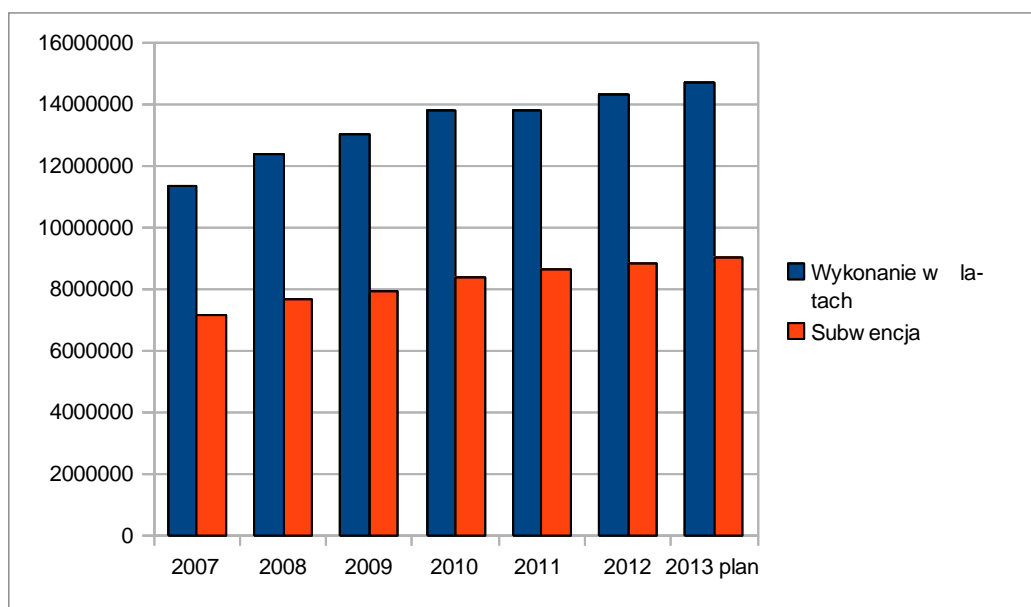
Liczba uczniów przyjmowana do obliczania subwencji oświatowej na dany rok wg. roku bazowego

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba uczniów	2 180	2 050	1 902	1 778	1 712	1626	1607



Z przedstawionych danych wynika, że subwencja oświatowa nieznacznie wzrasta w poszczególnych latach, pomimo że maleje liczba uczniów, na których ona przysługuje.

Porównanie wydatków placówek oświatowych gminy z otrzymaną subwencją w latach 2007-2012:



Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 plan
SP 2	1 618 207	1 883 541	2 034 007	1 976 320	2 115 410	2 154 910	2 341 721
SP3	1 104 088	1 042 173	1 099 912	1 219 986	1 064 577	1 164 884	1 155 721
SP7	2 639 916	2 944 607	3 241 086	3 806 785	3 536 424	3 671 563	3 773 498
MZS1	2 213 525	2 316 964	2 432 101	2 493 162	2 519 365	2 671 811	2 786 596
G1	2 023 941	2 181 026	2 145 123	2 157 460	2 464 690	2 330 806	2 325 550
G2	1 717 390	2 000 614	2 078 285	2 114 985	2 114 985	2 282 371	2 292 718
Razem	11 317 067	12 368 925	13 030 514	13 768 698	13 815 451	14 276 345	14 675 804
Subwencja	7 119 324	7 630 021	7 886 019	8 333 795	8 613 438	8 833 956	8 988 265
Różnica	4 197 743	4 738 904	5 144 495	5 434 903	5 202 013	5 442 389	5 687 539

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 plan
Wykonanie w latach	11 317 067	12 368 925	13 030 514	13 768 698	13 815 451	14 276 345	14 675 804
Subwencja	7 119 324	7 630 021	7 886 019	8 333 795	8 613 438	8 833 956	8 988 265
% udział subwencji w wydatkach	62,91	61,69	60,52	60,53	62,35	61,88	61,25

Generalnie stwierdzić należy, że subwencja, choć rośnie nie pokrywa ponoszonych wydatków na edukację. W związku z powyższym zwiększa się dopłata z budżetu miasta do funkcjonowania jednostek. W latach 2007-2013 wydatki na edukację wzrosły o 23,3 %. Zaznacza się trend malejącej liczby dzieci uczęszczających do szkół, a baza oświatowa (budynki i obiekty) od 1999 roku pozostaje w niezmienionej liczbie.

W Nowej Rudzie w latach 2004 – 2012 liczba przedszkoli wzrosła o jedną placówkę. Wzrosła liczba miejsc w przedszkolach oraz liczba dzieci uczęszczających do przedszkola o 36 podopiecznych. W 2011 r. w noworudzkich przedszkolach pozostało tylko 9 niewykorzystanych miejsc.

Aktualna sytuacja szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w Nowej Rudzie wynika nie tylko z obserwowanego niżu demograficznego, ale również z odpływu ludności spowodowanego sytuacją ekonomiczną.

Warunki funkcjonowania szkół ulegają systematycznej poprawie. W latach 2008-2013 wybudowano cztery boiska zlokalizowane przy szkołach poszerzając jednocześnie bazę sportowo-rekreacyjną. Należy podkreślić wzrost zainteresowania szkół pozyskiwaniem środków zewnętrznych na organizację zajęć dodatkowych oraz wyrównawczych. Szkoły pozyskują również środki na funkcjonowanie kół zainteresowań, co skutkuje wzrostem kompetencji noworudzkich uczniów.

Na terenie miasta funkcjonują 2 szkoły średnie:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych (utworzony w 2005 r. z połączenia Noworudzkiej Szkoły Technicznej, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 i Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2).

W Nowej Rudzie działa Centrum Kształcenia PROFESJA. Placówka ma uprawnienia szkoły publicznej i umożliwia uzupełnienie wykształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i policealnym.

Kultura .

Do największych animatorów kultury na terenie Nowej Rudy należą: Miejski Ośrodek Kultury (również filia w Słupcu), Muzeum Górnictwa oraz Miejska Biblioteka Publiczna (posiadająca filie w Słupcu i w Drogosławiu). W Miejskim Ośrodku Kultury funkcjonuje kino wyposażone w projektor cyfrowy umożliwiający projekcje filmów w technice 3D.

Na terenie miasta co roku odbywa się wiele imprez skierowanych do społeczności lokalnej o różnorodnym charakterze.

Wśród najpopularniejszych imprez kulturalnych w Nowej Rudzie warto wymienić:

STYCZEŃ**WIELKA ORKIESTRA ŚWIĄTECZNEJ POMOCY**

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie działa jako jeden ze sztabów WOŚP, organizując zarówno nabór wolontariuszy, ich szkolenie i oznakowanie, jak również koncerty i inne wydarzenia kulturalne związane z kolejnymi finałami WOŚP.

MARZEC**NOWORUDZKIE SPOTKANIA TANECZNE**

Do tej pory zorganizowano już ponad 20 edycji imprezy. Do udziału zapraszane są kluby tańca towarzyskiego z całego kraju. W ostatnich latach pojawiały się także pary tańczące w najwyższej, międzynarodowej klasie S. Impreza o wysokim prestiżu organizowana jest w obiektach Regionalnego Centrum Turystyki Aktywnej w dzielnicy Słupiec.

KWIECIEŃ**COMANIA**

Festiwal Tańca COMANIA organizowany przez MOK w Nowej Rudzie oraz zespół taneczny COMA. Wielkie taneczne święto dla miłośników hip-hopu, show-dance oraz jazzu.

Cel imprezy: popularyzacja różnych form tanecznych jako sposobu na spędzenie czasu oraz prezentacje i konfrontacje dorobku artystycznego instytucji zajmujących się upowszechnianiem tańca.

MAJ**NOWORUDZKI FILMOWY ZAWRÓT GŁOWY**

Impreza filmowa organizowana od 2003 roku. Święto filmu w Nowej Rudzie. Pokazy filmowe (gościnnie festiwal KAN), akrobacje kaskaderskie, spotkania ze znanymi postaciami świata filmu. Do tej pory swoją obecnością noworudzki festiwal uświetnili m.in. Krzysztof Zanussi, Katarzyna Figura, Joanna Brodzik, Jerzy Stuhr, Leon Niemczyk, Robert Więckiewicz, Robert Gonera, Filip Bajon, Krzysztof Kolberger, Henryk Gołębiowski, Jan Machulski, Jan Nowicki, Olaf Lubaszenko.

CZERWIEC

LATO W MIEŚCIE - cykl imprez organizowanych przez ośrodek kultury oraz przy pomocy zaprzyjaźnionych instytucji (MBP, CTS, MUZEUM GÓRNICTWA).

Nowy projekt atrakcji plenerowych to już nie tylko Nowa Ruda i rynek ale i dzielnice miasta Nowa Ruda-Słupiec i Nowa Ruda-Drogosław. Tym samym szerszy dostęp

mieszkańców dzielnic do kulturalnej oferty. Do letnich plenerów realizowanych cyklicznie zaliczamy:

DZIEŃ DZIECKA Rynek Nowa Ruda

Wydarzenie skierowane do najmłodszych mieszkańców Nowej Rudy. Występy teatrzyków dla dzieci, projekcje bajek w noworudzkim kinie, gry, zabawy, konkursy. Częstym elementem imprezy jest też Noworudzki Festiwal Piosenki Dziecięcej, którego finaliści mają możliwość zaprezentowania się podczas Dni Nowej Rudy.

LIPIEC

BIEGUNY KULTURY

Impreza o charakterze poetyckim. Miejski Ośrodek Kultury wraz z Miejską Biblioteką Publiczną postanowiły wspólnie zmierzyć się wyzwaniem jakim jest zainteresowanie poezją jak najszerszych rzesz odbiorców. Oprócz stałego punktu czyli koncertu noworudzkiego zespołu „Bieguni” program imprezy urozmaicają zaproszeni goście. Do tej pory byli to już: Szymon Zychowicz, Waldemar Pawlikowski, zespół Chwila Nieuwagi, Artur Andrus, Krzysztof Kiljański oraz Stanisław Soyka.

BIESIADA GÓRNICZA ORAZ KARCZMA PIWNA PRZY MUZEUM GÓRNICTWA

Impreza o charakterze "tematycznym", akcentująca silne tradycje górnicze tej części miasta.

Lato w mieście to również szereg koncertów i imprez towarzyszących – kino w plenerze, koncerty coverowe, konkursy, spektakle teatralne, atrakcje dla najmłodszych, stoiska gastronomiczne.

SIERPIEŃ

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL FOLKLORU

Festiwal o dużych tradycjach (do tej pory 20 edycji) i renomie. Udział w imprezie biorą zespoły folklorystyczne z najdalszych zakątków świata. Miasto reprezentowane jest przez Zespół Pieśni i Tańca „Nowa Ruda”. Festiwal ma formułę objazdową. Grupy przedstawiają swój pogram w każdym z miast współorganizujących. Impreza trwa około 1 tygodnia i co roku liczy kilkuset uczestników.

NOWORUDZKIE ZABAWY Z KAWĄ

Wspólne parzenie kawy dla mieszkańców miasta. Współorganizatorem jest znany i ceniony w Polsce, mieszkający w Nowej Rudzie barista Leszek Kopcio.

PAŹDZIERNIK**MARATON HORRORÓW****LISTOPAD****DNI JAPONII**

Cykl wydarzeń kulturalnych związanych z Krajem Kwitnącej Wiśni. Wystawy, prelekcje, pokazy sztuk walki, koncerty organowe, prezentacja aspektów związanych z historią i życiem Japończyków. Okazją do organizowania tej imprezy jest postać Franza Eckerta, dawnego mieszkańca Nowej Rudy, kompozytora hymnu Japonii. W 2008 roku imprezę zaszczylił swoją obecnością Ambasador Japonii w Polsce Ryuichi Tanabe.

4. Potencjał gospodarczy.

Po likwidacji głównych zakładów tradycyjnych gałęzi przemysłu (kopalnia węgla kamiennego, zakłady włókiennicze), które nie sprostały wymogom gospodarki rynkowej, Nowa Ruda przeżywa okres stagnacji. Postępy w zagospodarowaniu powstających terenów inwestycyjnych, zmiany w strukturze podmiotów oraz wdrażane od lat działania aktywizacyjne powodują, że miasto Nowa Ruda znajduje się w okresie stopniowej pozytywnej zmiany trendów. Godnym podkreślenia jest fakt, iż Nowa Ruda obok Kłodzka, Ząbkowic Śląskich i Bystrzycy Kłodzkiej należy do czterech głównych ośrodków rozwoju Ziemi Kłodzkiej cechujących się potencjałem gospodarczym. Łącznie w powyższych miastach zarejestrowanych jest ok. 49% wszystkich prywatnych podmiotów mających siedzibę na terenie Ziemi Kłodzkiej, 48% osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 51% spółek prawa handlowego i 50% spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

Współcześnie na wzrost potencjału gospodarczego danego obszaru wpływa min. instytucjonalne wsparcie biznesu. Szczególną rolę odgrywają sprawnie funkcjonujące instytucje otoczenia biznesu (IOB). Instytucje te pełnią też ważną funkcję wspierania innowacyjności i to zarówno w odniesieniu do przedsiębiorstw, jak i całych obszarów. Mogą one również pośredniczyć we współpracy sektora przedsiębiorstw z instytucjami badawczymi. Wśród instytucji wspierających transfer technologii pomiędzy sektorem naukowo-badawczym, a sektorem MSP najistotniejszą rolę odgrywają parki technologiczne, parki przemysłowe, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości. W tym zakresie Gmina Miejska Nowa Ruda jest ośrodkiem wiodącym dla obszaru Ziemi Kłodzkiej i znaczącym dla całej Aglomeracji Wałbrzyskiej. Głównie za sprawą działającej w Nowej Rudzie Agencji Rozwoju Regionalnego AGROREG SA, funkcjonowaniu Noworudzkiego Parku Przemysłowego oraz budowie Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego.

We wrześniu 2008 roku w Nowej Rudzie zakończono realizację I etapu projektu pod nazwą „Noworudzki Park Przemysłowy”, zlokalizowanego w Nowej Rudzie –Słupcu. Podmiotem Zarządzającym Parkiem jest Agencja Rozwoju Regionalnego AGROREG S.A.. Park Przemysłowy to projekt o strategicznym znaczeniu dla miasta, nie tylko ze względu na tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i funkcjonowania lokalnego rynku pracy. Park umożliwi realizację działań na rzecz pozytywnego klimatu dla prywatnej przedsiębiorczości. Szansą dla rozwoju gospodarczego miasta jest również realizacja projektu Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego, którego głównym celem będzie wspieranie: transferu wiedzy i technologii, przedsiębiorczości i innowacyjnych firm będących w początkowej fazie rozwoju. Zadaniem Inkubatora jest promowanie i wspieranie przedsiębiorców w ich rozwoju poprzez zapewnienie realnego udziału nauki w innowacyjnych projektach biznesowych pozwalających na wzmocnienie pozycji firmy na rynku pracy.



Wizualizacja NIT. Źródło: www.npp.agroreg.com.pl

Lokalni przedsiębiorcy oraz osoby zainteresowane uruchomieniem własnej działalności mają do dyspozycji szeroki wachlarz usług Punktu Konsultacyjnego KSU działającego w ramach Agencji Rozwoju Regionalnego, który świadczy usługi informacyjne (bezpłatne), dzięki którym klienci zdobędą informacje na temat działalności gospodarczej: jak, krok po kroku, założyć własną firmę, co zrobić, aby firma prężnie się rozwijała, skąd i w jaki sposób pozyskać środki finansowe na założenie lub rozwój przedsiębiorstwa, jak pokonywać problemy pojawiające się w bieżącej działalności i wiele innych.

Wsparciem dla lokalnej aktywności gospodarczej jest Dolnośląski Regionalny Fundusz Pożyczkowy, który zarządzany jest przez Agencję Rozwoju Regionalnego „AGROREG” S.A. Jest on instrumentem finansowego wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) z terenu województwa dolnośląskiego. Jego podstawą jest program rządowy „Kapitał dla przedsiębiorczych” i „Instrukcja”, w której zostały opracowane zasady funkcjonowania funduszy pożyczkowych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie. Celem funduszu jest stworzenie zrównoważonych w skali województwa warunków do wspierania finansowymi środkami zamierzeń inwestycyjnych i rozwojowych MŚP z terenu Dolnego Śląska. Projekt realizowany jest w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013. Wg stanu na 31.12.2012 r. w ramach projektu zostało udzielonych ok. 1.000 pożyczek na łączną kwotę ponad 58 mln zł. Przedsiębiorcy zadeklarowali utworzenie ok. 860 nowych miejsc pracy. W 2012 roku DRFP udzielił 91 pożyczek na łączną kwotę 9.9 Mln zł, w tym 12 noworudzkim przedsiębiorcom, którym udzielone zostały pożyczki na łączną kwotę 1.7 Mln zł.

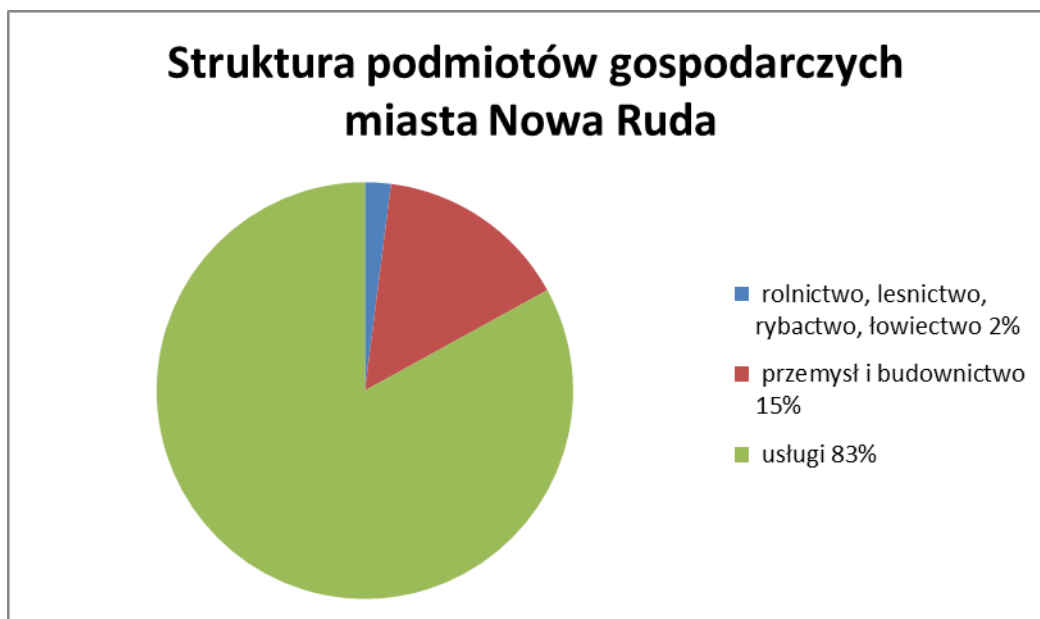
Drugim podmiotem obok Noworudzkiego Parku Przemysłowego, który ma wpływ na wzrost potencjału gospodarczego GMNR oraz zagospodarowanie terenów pokopalnianych i nie tylko jest Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK”, PODSTREFA Nowa Ruda składająca się z dwóch kompleksów i obejmująca łącznie obszar o powierzchni 23.9 ha, co stanowi 0, 6% powierzchni miasta. Są to tereny przemysłowe, niezabudowane, co stwarza dogodne warunki do kształtowania zabudowy. Tereny te są odpowiednio zaopatrzone w elementy infrastruktury technicznej, posiadają dobrą dostępność komunikacyjną. Niektóre z nich posiadają dostęp do bocznic kolejowej.

Na terenie Nowej Rudy działalność prowadzi 2574 podmiotów gospodarczych (stan na dzień 30 kwietnia 2012 roku). Liczba podmiotów gospodarczych od roku 2004 roku sukcesywnie wzrastała z poziomu 2228 do 2631 zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w 2010 roku. Po 2010 roku zaobserwowano spadek o 57 jednostek gospodarczych.

Podmioty gospodarki narodowej działające na terenie miasta Nowa Ruda:



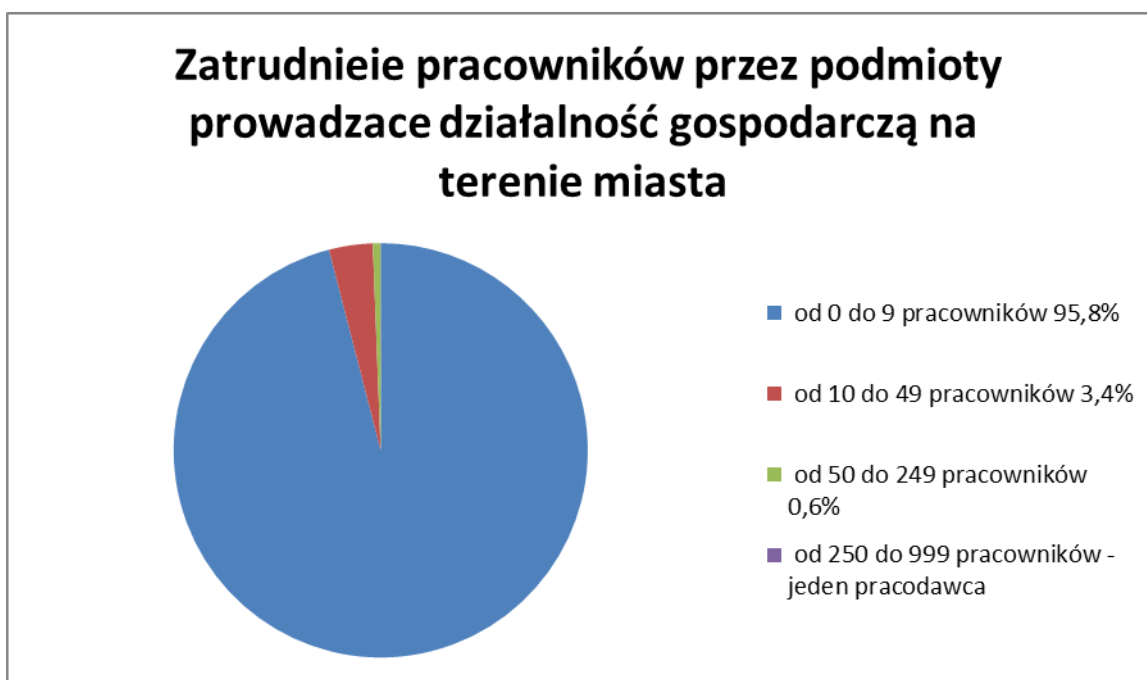
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W sektorze prywatnym 1474 osoby fizyczne prowadzą działalność gospodarczą. W latach 2004-2010 zaobserwowano spadek liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o 178 podmiotów. Kolejny spadek zaobserwowano w latach 2010-2012 o 91 podmiotów. Na terenie miasta funkcjonują również 103 spółki prawa handlowego w tym 2 spółki akcyjne oraz 101 spółek z o.o., 243 spółki cywilne, 10 spółdzielni.

Wśród podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie miasta przeważają przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników, których jest zarejestrowanych 2467. 89 podmiotów zatrudnia od 10-49 pracowników, 17 podmiotów zatrudnia od 50-249 pracowników. Na terenie miasta jeden pracodawca zatrudnia od 250-999 pracowników.



Szansą na pobudzenie gospodarki lokalnej jest również rozwój sektora turystycznego. Realizowana przez lata industrializacja sprawiła, że takie miasta jak Nowa Ruda, dysponują odpowiednim potencjałem do rozwoju popularnej w państwach Europy Zachodniej turystyki postindustrialnej. Pozytywnym przykładem jest funkcjonujące na terenie miasta Muzeum Górnictwa, które rocznie przyciąga 45 tys turystów. Władze miasta planują również rewitalizację szybu pokopalnianego i zaadoptowanie go na funkcje turystyczne m.in. na ściankę wspinaczkową. Projekt będzie współfinansowany ze środków zewnętrznych. Będzie to pierwszy etap planowanych inwestycji mających na celu pobudzenie turystyki poindustrialnej w mieście.

W ostatnich latach można również zaobserwować wzrost zainteresowania społeczeństwa uprawianiem turystyki aktywnej. Władze miasta bardzo dobrze

zdiagnozowały potrzebę rozwoju tej formy turystyki i przystąpiły do realizacji projektów mających na celu rozbudowę i modernizację pokopalnianego obiektu sportowego w Słupcu. Regionalne Centrum Turystki Aktywnej staje się wizytówką miasta i przyciąga coraz więcej turystów i odbiorców zewnętrznych. Planowany jest dalszy rozwój tej formy turystyki poprzez aktywizację Góry św. Anny gdzie zostanie przeprowadzona modernizacja wieży widokowej i przywrócenie jej historycznego wizerunku. Dwa noworudzkie punkty widokowe zostaną połączone szlakiem pieszo-rowerowym z możliwością uprawiania nordic walking.

Turystyka może dostarczyć na rynek wiele nowych miejsc pracy. Nie można zapominać, że turystyka to nie tylko muzea, zabytki, krajobrazy, ale także infrastruktura towarzysząca, taka jak zaplecze gastronomiczne i hotelarskie. Zarówno gastronomia i hotelarstwo są branżami, których działanie wymaga zasobów ludzkich. Rozwój turystyki stworzy również możliwości do samozatrudnienia.

Noworudzki Park Przemysłowy

Misją Noworudzkiego Parku Przemysłowego jest pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości oraz pozyskanie inwestycji zewnętrznych. Celem funkcjonowania NPP jest stworzenie i rozwój regionalnej infrastruktury przemysłowej, stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, podnoszenie kwalifikacji zatrudnionych pracowników, a także zmniejszenie bezrobocia na terenie regionu.

Podmiotem zarządzającym Parkiem jest Agencja Rozwoju Regionalnego „AGROREG” S.A., która oferuje tereny inwestycyjne, wynajem powierzchni produkcyjnych i usługowych, wsparcie finansowe dla MŚP ze środków Dolnośląskiego Regionalnego Funduszu Pożyczkowego, usługi szkoleniowe, usługi informacyjne i doradztwo dla osób rozpoczynających i prowadzących działalność gospodarczą.

Krótką charakterystyka projektu NPP:

Z uwagi na niejednolity charakter terenu, NPP podzielony został na 4 strefy aktywności:

- ⇒ NPP 1 - strefa Inkubatora Przedsiębiorczości
- ⇒ NPP 2 - strefa drobnej działalności przemysłowej, usługowej oraz składów i magazynów
- ⇒ NPP 3 - strefa Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego oraz Centrum Biznesu i Innowacji
- ⇒ NPP 4 - strefa usług sportowo-rekreacyjno-turystycznych

Strefa NPP 1 Inkubator Przedsiębiorczości zapewniający nowopowstałym firmom dogodne warunki rozwoju, pozwalające im na zaistnienie i utrzymanie na rynku. Oferowane są tu pomieszczenia dla firm z sektora MŚP.

Dostępne są tu wielokondygnacyjne budynki o łącznej powierzchni użytkowej 9 873

m² tworzące całość kubaturową. W obiekcie istniejącego inkubatora przedsiębiorczości powstały warunki dla wspierania projektów e-biznesu. Do budynku doprowadzone zostały szybkie łącze internetowe oraz powstały pomieszczenia z przeznaczeniem na serwerownie. Obiekt został wyposażony w pełne okablowanie strukturalne, co pozwoliło na sukcesywne przyłączanie do Internetu zarówno podmiotów działających w Inkubatorze Przedsiębiorczości jak i na terenie całego NPP.

Strefa NPP 2 oferuje pomieszczenia oraz tereny niezabudowane dla prowadzenia działalności produkcyjnej. Strefa ta obejmuje swoim zasięgiem teren wokół węzła kolejowego przystosowanego do obsługi dużej masy towarowej.

Dostępne są tu również obiekty magazynowe o różnej kubaturze. Na terenie strefy NPP 2 funkcjonują już przedsiębiorstwa m.in.: Ciepłownictwo Sp. z o.o. - zajmująca się produkcją i przesyłem energii cieplnej, posiada moc zainstalowaną 58,15 MW przy mocy zamówieniowej 17,2 MW, ExTraGaz Sp. z o.o.

Strefa NPP 3 obejmuje obszar, na którym jest obecnie realizowany projekt pn: „Adaptacja budynków i infrastruktury na Noworudzki Inkubator Technologiczny”. Istotą projektu Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego (NIT) jest stworzenie na bazie majątku zlikwidowanej kopalni węgla kamiennego nowoczesnego ośrodka realizującego cele edukacyjne i gospodarcze w sferze działań innowacyjnych i wdrażania nowych technologii. Po utworzeniu, Noworudzki Inkubator Technologiczny będzie wyodrębnioną organizacyjnie częścią Noworudzkiego Parku Przemysłowego zarządzanego przez Agencję Rozwoju Regionalnego „AGROREG” S.A. Uruchomienie NIT związane będzie z modernizacją czterech budynków pokopalnianych znajdującej się w strefie NPP 3: markowni (po modernizacji budynek Recepcji, gdzie świadczone będą usługi doradcze i informacyjne w zakresie transferu i komercjalizacji technologii), maszynowni (po modernizacji budynek Preinkubatora, w ramach, którego zlokalizowane będą sale: laboratorium i wielofunkcyjna), stolarni i łaźni (po modernizacji budynki „Strefy specjalizacji” i „Strefy pomysłu na biznes” oferujące powierzchnie dla firm z branż preferowanych przez NIT).

Ponadto w strefie NPP 3, na terenie gdzie przed laty znajdował się budynek księgowości kopalni, znajduje się Centrum Biznesu i Innowacji. Posiada w swojej ofercie sale konferencyjne, pokoje gościnne oraz restaurację z możliwością organizowania imprez okolicznościowych.

Strefa NPP 4 obejmuje obiekty funkcjonującego Regionalnego Centrum Turystyki Aktywnej, w których znajdują się:

- AQUA CENTRUM z 25 metrowym 8 torowym basenem sportowym, 20 metrowym basenem rekreacyjnym, z 60 metrową zjeżdżalnią, biczami wodnymi, gejzerami i stacją masażu wodnych,

- sauna dwufunkcyjna: sucha i parowa z dozownikami aromatów,
- hala widowiskowo - sportowa o wymiarach 50x 23, 5 m z trybunami,
- hala treningowa o wymiarach 30 x 17, 5 m,
- nowoczesna siłownia,
- pełnowymiarowe boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią, trybunami i oświetleniem,
- bieżnia tartanowa 6 torowa wraz z urządzeniami lekkoatletycznymi: dwie skocznie w dal, skocznia do skoku wzwyż, dwa stanowiska do pchnięcia kulą,
- dwa boiska do piłki plażowej,
- boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem,
- boisko treningowe z nawierzchnią trawiastą,
- boisko treningowe asfaltowe do koszykówki,
- kort tenisowy treningowy z naturalną nawierzchnią,
- kort tenisowy ze sztuczną nawierzchnią,
- ponadto na terenie obiektu znajduje się Centrum Rehabilitacji i Masażu "Kinesio",
- Dom Wypoczynkowy "Sport Centrum" z 260 miejscami noclegowymi i salami konferencyjnymi wraz ze sprzętem multimedialnym,
- Restauracja "Sportowa".

Inwestycje poczynione przez Gminę Miejską Nowa Ruda w latach 2008-2012 przyczyniły się do 78% wzrostu zainteresowania ofertą Regionalnego Centrum Turystki Aktywnej przez podmioty zewnętrzne. W okresie wakacyjnym oraz ferii zimowych obiekt jest w 100% wykorzystywany jako baza treningowa dla sportowców z całej Polski oraz drużyn międzynarodowych. Przyczyniło się to do postrzegania Gminy Miejskiej Nowa Ruda jako ośrodka oferującego wachlarz usług w zakresie szeroko pojętej turystyki aktywnej. Obserwuje się również wzrost zainteresowania społeczności lokalnej uprawianiem sportu w ramach funkcjonujących na obiekcie sekcji sportowych jak również inicjatyw własnych. Obiekty sportowe są wykorzystywane do organizacji prestiżowych zawodów sportowych w wielu dziedzinach o randze lokalnej, międzynarodowej i ogólnopolskiej takich jak: VI Mistrzostwa Świata Juniorów w Akrobatyce Sportowej, imprez Międzypaństwowych w Karate Kyokushinkai IFK i Akrobatyce Sportowej, Mistrzostwa Polski w Szachach, Ogólnopolskie Turnieje Kwalifikacyjne i Mistrzostwa Polski w Tenisie Stołowym, Górskie Mistrzostwa Polski w Kolarstwie Szosowym, Mistrzostwa Polski w Skokach na Trampolinie i w Skokach na ścieżce, Mistrzostw Polski w Karate w Kyokushinkai IKF, VII Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Halowych (Akrobatyka Sportowa), Korespondencyjne Mistrzostwa Polski w Pływaniu, Mistrzostwa Polski Juniorów Polskiej Federacji KYOKUSHIN- KAN Karate, Mistrzostwa Polski w Warcabach Klasycznych, Gala Sportów Walki, a także Turnieje Tańca Towarzyskiego.

Znaczenie projektu NPP dla pozycji gospodarczej miasta Nowa Ruda:

Długoterminowe znaczenie dla gospodarki lokalnej polegać będzie na pobudzeniu

rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, co zaowocuje poprawą kondycji przedsiębiorstw i tworzeniem nowych miejsc pracy. Realizacja projektu przyniesie korzyści zarówno podmiotom bezpośrednio zaangażowanym w NPP jak i gospodarce regionu. Wymiana doświadczeń i konsolidacja biznesu związanego z parkiem przemysłowym NPP doprowadzi do ożywienia gospodarki lokalnej oraz podniesienia stopy życiowej mieszkańców regionu. Zostaną zbudowane trwałe podstawy do absorpcji zewnętrznego wsparcia dla procesów partnerstwa lokalnego i inwestycji.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „Invest-Park”

Podstrefa Nowa Ruda składa się z dwóch kompleksów i obejmuje łącznie obszar o powierzchni 26,56 ha. Są to tereny przemysłowe, niezabudowane, oraz zabudowane co stwarza dogodne warunki do kształtowania zabudowy. Tereny te są w stopniu odpowiednim zaopatrzone w elementy infrastruktury technicznej, posiadają dobrą dostępność komunikacyjną. Niektóre z nich posiadają dostęp do bocznicy kolejowej.

Przedsiębiorcy inwestujący na proponowanych terenach należących do WSSE mają możliwość uzyskania zwolnienia z podatku od nieruchomości.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie WSSE "INVEST-PARK"

Podstrefa Nowa Ruda:

- ORION Sp. z o.o.
- „ZPAS – NET” Sp. z o.o
- I.T.R. POLAND Sp. z o.o.
- „ZPAS” S. A.
- „UMICORE AutoCat Poland”

Oferta specjalnej strefy ekonomicznej:

- Teren inwestycyjny przy ul. Spacerowej — pow. 3,11 ha; przemysłowy, zabudowany halą produkcyjną o powierzchni 2500 mkw, z pełnym dostępem do infrastruktury drogowej i technicznej: energia elektryczna, gaz, woda.

- Teren inwestycyjny przy ul. Szybowej – pow. 2,6 ha; przemysłowy, niezabudowany, z pełnym dostępem do infrastruktury drogowej i technicznej: energia elektryczna, gaz, woda, kanalizacja deszczowa i sanitarna.

Wizualizacja hali produkcyjnej do wynajęcia. Lokalizacja: ul. Spacerowa.



Rozwój turystyki.

Zakłada się, że nowoczesny, konkurencyjny i wysokiej jakości produkt turystyczny, ma szansę przyciągnąć do Polski zarówno zagranicznych, jak i krajowych turystów. W tworzeniu polskiego produktu turystycznego warto wykorzystać zmieniające się na rynku trendy, modę na zdrowy styl życia, nowe formy spędzania wolnego czasu, organizację wyjazdowych konferencji i kongresów dla firm. Turystyka jest obecnie rozumiana jako zjawisko interdyscyplinarne, którego fenomen wiąże się z czasem wolnym i podróżowaniem. Zadaniem priorytetowym staje się zatem wykorzystanie atrakcyjności turystycznej miasta Nowa Ruda w taki sposób aby zainteresowała się nim możliwie najszersza grupa turystów z Polski i ze świata.

Miasto Nowa Ruda może osiągać duże profity z tytułu rozwoju turystyki, potrzebuje jednak przemyślanego planu działań oraz skoordynowanych działań. W tym celu należałoby powołać grupę inicjatywną, doradczo-konsultacyjną, złożoną z osób zajmujących się turystyką w mieście. Należałoby również udostępnić tym podmiotom bezpłatne miejsca w Nowej Rudzie na reklamę. Przeprowadzona analiza wskazuje na istotne możliwości rozwoju funkcji turystycznej miasta Nowa Ruda, głównie z racji swojego ciekawego położenia, walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Przyjmując optykę turysty dokonano analizy stanu obecnego. Część analityczna dokumentu opracowana została metodą partycypacyjno - ekspercką. Dzięki temu pozyskano dane o odwiedzalności największej noworudzkiej atrakcji jaką jest Muzeum Górnictwa.

Wykres 1

Liczba osób odwiedzających Muzeum Górnictwa w Nowej Rudzie

Lata	Liczba turystów
2008	47000
2009	40000
2010	40000
2011	40000
2011	40000
2012	40000
2013	wzrost

Konsultacje prowadzono z właścicielami atrakcji, przewodnikami jak i personelem bezpośrednio zatrudnionym w bazach gastronomiczno - noclegowych. Również nowo - otwarty punkt Informacji Turystycznej w centrum Nowej Rudy dostarcza bezpośrednich danych o odwiedzalności centrum miasta, a bliska współpraca z podmiotami bezpośrednio obsługującymi turystów pozwala z optymizmem spojrzeć w przyszłość.

Wykres 2.

Liczba osób odwiedzających Informację Turystyczną w Nowej Rudzie – dane za rok 2012 i 2013

Rok 2013	Liczba turystów
Miesiąc	
Styczeń	129
Luty	123

Marzec	158
Kwiecień	496
Maj	494
Czerwiec	666
Lipiec	1911
Sierpień	2039
Wrzesień	875

W Nowej Rudzie funkcjonują 4 obiekty posiadające miejsca noclegowe. Sumarycznie jest to 385 miejsc. Bazę gastronomiczną w Nowej Rudzie stanowi 17 punktów; w tym 7 restauracji, 2 kawiarnie i 5 pizzerii, 3 bary mleczne.

W Nowej Rudzie brakuje taniej oferty miejsc noclegowych, co potwierdzają w rozmowach przybywający do punktu Informacji Turystycznej turyści, którzy z takiej oferty korzystają na terenie Gminy Nowa Ruda lub Gminy Radków. Z uwagi na zdiagnozowane potrzeby kontaktu turysty z przyrodą uzasadnionym byłoby powstanie miejsc noclegowych przy dwóch punktach widokowych miasta (Góra św. Anny i Góra Wszystkich Świętych), zgodnie z przygotowaną koncepcją zagospodarowania przestrzennego tych obszarów.

Produkt krajoznawczy związany jest ze zwiedzaniem i pod tym względem Nowa Ruda ma wiele do zaoferowania. Jako jedna z 14 gmin powiatu kłodzkiego, leżąca pomiędzy Górami Sowimi, a Wzgórzami Włodzickimi wyróżnia się swoim tarasowym położeniem, które można podziwiać z kursującego na trasie Kłodzko – Wałbrzych szynobusu, dwóch punktów widokowych (Wieży Widokowej na Górze Wszystkich Świętych, Góry św. Anny), a nawet wchodząc na okalające miasto wzniesienia. Zabytkowe centrum stanowi prawdziwą wizytówkę miasta. Przepięknie wyremontowany ratusz, płyta rynku i okalające go zabytkowe kamieniczki, które szczególnie w nocnej wizualizacji nabierają szczególnego wyglądu, Pałac Stillfriedów, jedyna na Ziemi Kłodzkiej Kaplica Loretańska zaczynają przyciągać coraz więcej turystów. Kawiarnia Biała Lokomotywa z parzącym w niej mistrzem

świata baristów kawę stała się wabikiem dla przybywających z całego regionu smakoszy tego trunku. Szczególnym zainteresowaniem głównie w porze letniej cieszy się wieża widokowa na Górze Wszystkich Świętych wraz z towarzyszącą infrastrukturą turystyczną, Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej oraz ołtarzem polowym. Przywrócenie drugiego, znajdującego się na zielonym, pieszym szlaku punktu widokowego oraz zagospodarowanie turystyczne Góry św. Anny pozwoli wzbogacić ofertę turystyczną miasta. Już obecnie funkcjonujące dwa ośrodki turystyki konnej w tej lokalizacji pokazują skalę zainteresowania zarówno obszarem jak i usługami okołoturystycznymi. Problemem jest brak środków finansowych na przeprowadzenie modernizacji i rewitalizacji wszystkich obiektów, które się tam znajdują, a stanowią własność osób prywatnych oraz majątek kościelny. Uzasadnione byłoby wsparcie działań tych podmiotów. Punkty widokowe miasta połączone zielonym szlakiem, piesze trasy spacerowe oraz z kijkami do Nordic Walking, pętle rowerowe łączące trzy dzielnice miasta mogłyby pobudzić rozwój turystyki wewnętrznej i zewnętrznej. Zabytki w Nowej Rudzie, wśród których jest aż 7 kościołów, 1 świątynia podniesiona do rangi sanktuarium, kaplica loretańska (jedyna na Ziemi Kłodzkiej), Pałac Stieffriedów, odrestaurowany Dwór Górny, liczne pomniki, zespoły figuralne, Domy Tkaczy, wiadukty i mosty przerzucone nad rzeką i potokami, stojący w sercu miasta ratusz czy wreszcie mnóstwo detali architektonicznych, ozdabiających kamienice stanowią niepowtarzalne atrakcje miasta. Wychodzące z rynku, w cztery strony świata uliczki posiadają specyficzny klimat zachęcający do spacerów po mieście oraz poznawania wciąż ciekawych, a nieodkrytych jeszcze miejsc. Należałoby jednak oznaczyć trasy spacerowe po mieście, nanieść ich przebieg i na bieżąco promować w wersjach elektronicznych i papierowych. Reaktywowanie w Nowej Rudzie koła PTTK” Gwarków Noworudzkich”, które podjęło inicjatywę propagowania aktywności poprzez turystykę i jego działania pokazują rosnącą skalę potrzeb poznawczych wśród osób, które aktywnie biorą udział w zaplanowanych działaniach. Problemem miasta jest niewystarczający sposób wyeksponowania jego planu z oznaczeniem najważniejszych dla turysty miejsc. Jako po górnicza pamiątka po kopalni dobrze funkcjonuje w Nowej Rudzie, zarządzane przez prywatnego przedsiębiorcę, Muzeum Górnictwa, z pierwszą w Polsce podziemną kolejką i bogatym zbiorem minerałów, stanowiąc największą atrakcję Nowej Rudy. Zasadnym byłoby wspieranie działań informacyjno - promocyjnych tego podmiotu, wykorzystywanie jego kanałów dystrybucyjnych oraz doświadczenia. Na terenie dzielnicy Słupiec bardzo dobrze funkcjonuje kompleks pn. Regionalne Centrum Turystyki Aktywnej. Duży obiekt z kompleksową bazą, stworzoną do uprawiania wielu dyscyplin sportowych posiadający 260 miejsc noclegowych, restaurację, kryty basen, korty tenisowe, saunę, siłownię. Świetnie zorganizowane, kompletne zaplecze treningowe: hale sportowe, boisko do piłki plażowej, ręcznej, siatkowej i koszykowej, wielofunkcyjne i piłkarskie, ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem, bieżnią tartanową, jest idealnym miejscem do organizacji zawodów i obozów, stanowi też centrum turystyki aktywnej zarówno dla mieszkańców jak i ludności z regionu. Stałe utrzymywanie wysokiego standardu usług w obiekcie oraz poszerzanie jego oferty o nowe atrakcje może stać

się motorem napędowym turystyki aktywnej, która w ostatnich 3 latach bardzo prężnie rozwija się w Nowej Rudzie. Już obecnie oferta budowana dla osób prywatnych oraz grup zorganizowanych uwzględnia kompleksową usługę, w którą włączane są atrakcje trzech dzielnic. Wykorzystanie bazy noclegowej, gastronomicznej i sportowej przez klientów indywidualnych, turystów oraz przede wszystkim sportowców z roku na rok sukcesywnie ulega poprawie. Biorąc pod uwagę sugestie zarządcy obiektu należałoby wziąć pod uwagę stworzenie przy obiekcie mini placu zabaw - dla rodzin z dziećmi, wiaty z paleniskiem na wieczorne spotkania przy ognisku, kręgielni czy też mini spa (masaże, kriosauna itp.).

Pasjonatów historii zaprasza muzeum noworudzkiego kronikarza Josepha Wittiga, znajdujące się pomiędzy dzielnicą centrum, a Słupcem, którego promocją oraz obsługą zajmuje się Noworudzkie Stowarzyszenie Odnowy Ziemi Noworudzkiej. Z uwagi na społeczny charakter działań tej organizacji należałoby ją objąć wsparciem oraz zaprosić do grupy inicjatywno – doradczo - konsultacyjnej.

Według Światowej Organizacji Turystyki, działającej przy ONZ, około 9% produktu światowego gospodarki generuje turystyka. Daje ona zatrudnienie co dwunastemu mieszkańcowi planety, stanowiąc 6% w całości światowego handlu i 8% w światowym eksporcie.

O stopniu atrakcyjności turystycznej danej miejscowości czy też regionu, stanowią w szczególności: dostępność turystyczna, walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne.

Pod względem dostępności Nowa Ruda posiada nieco boczne położenie na trasie drogi wojewódzkiej 381 i poza obszarem dróg krajowych. Z jednej strony nie leży na ważnej trasie Wrocław - Kudowa, z drugiej 8 km od najstarszych Gór w Europie (Góry Sowie). Z punktu widzenia powiatu kłodzkiego, w skład którego wchodzi jest równie atrakcyjna jak mocno reklamowane przez Starostwo Powiatowe w Kłodzku uzdrowiska. Stąd jest blisko do największych w regionie atrakcji turystycznych. Posiada bowiem ważne historycznie miejsca, ciekawe położenie i wiele atrakcji. Zdiagnozowane przez punkt Informacji Turystycznej w Nowej Rudzie problemy dotyczą niewystarczającej dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych występujących na obszarach miasta Nowa Ruda, gminy Nowa Ruda, gminy Radków, gminy Stoszowice, gminy Broumov, leżących w swoim sąsiedztwie. Nie bez znaczenia jest również utrzymywanie w dobrej kondycji oznaczonych szlaków oraz zieleni miejskiej.

Niezaprzeczalnym atutem Nowej Rudy jest jej ciekawe położenie w Sudetach Środkowych, krzyżujące się na wielu poziomach ulice i mosty oraz zrewitalizowane koryto potoku Włodzicy, przez którą przerzucone jest 10 kładek i mostów będących alternatywą dla ciekawych oczu turystów. Wybierając którekolwiek z rozwiązań turysta ma szansę natknąć się na jedną z wielu historycznych pamiątek Nowej Rudy.

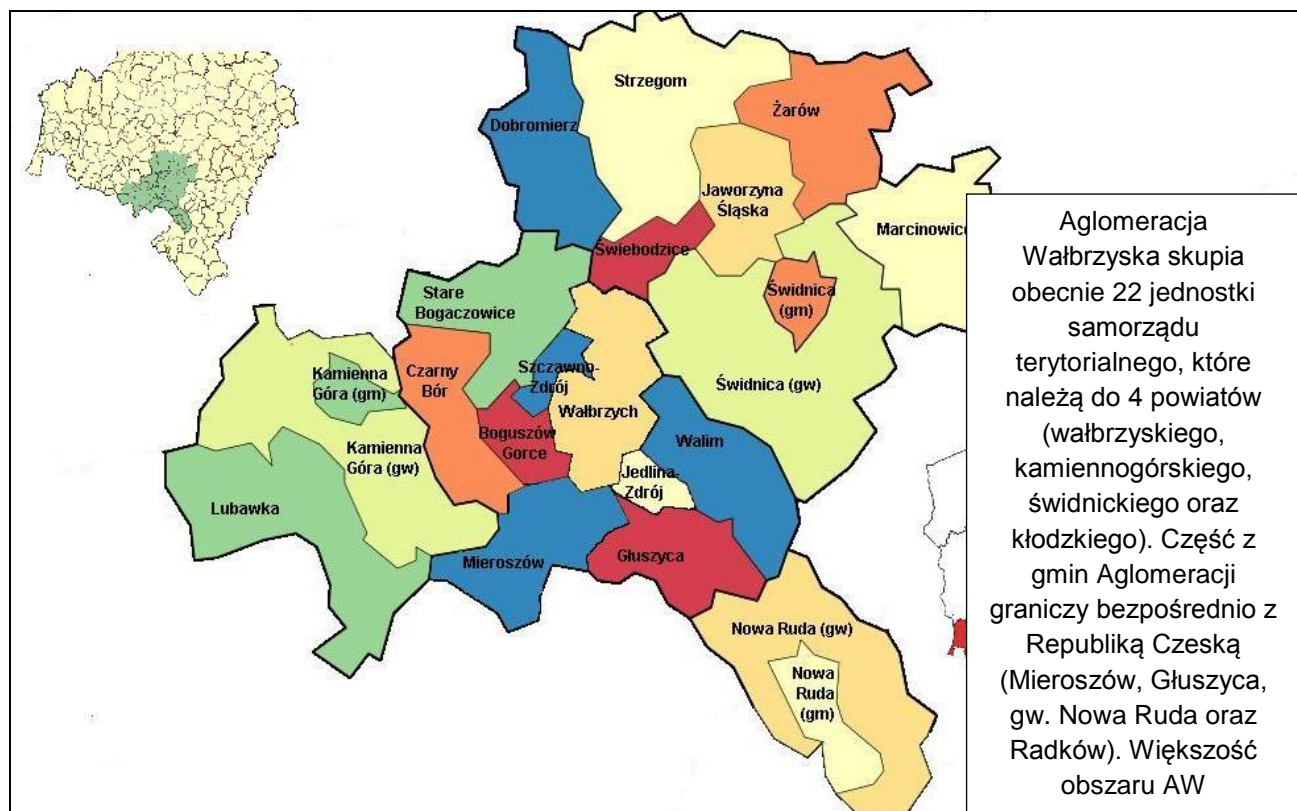
Powstałe na przełomie XIII i XIV wieku miasto z uwagi na wysoki poziom wilgotności klimatu oraz duże różnice poziomów w jego obszarze wymaga wciąż sporych nakładów finansowych, które pozwoliłyby wyeksponować ważne z punktu widzenia turystyki miejsca. Zdiagnozowano potrzebę postawienia w najważniejszych dla turysty miejscach tablic informacyjnych z planem miasta, z zaznaczonymi trasami, szlakami oraz atrakcjami (proponowana lokalizacja: Miejski Ośrodek Kultury, Muzeum Górnictwa, rynek, stacje paliw, wieże widokowe, dwa główne przystanki autobusowe).

Niewątpliwym atutem miasta jest bliskie sąsiedztwo placówki szkolącej kadry obsługujące ruch turystyczny. Zdiagnozowano występujący coraz powszechniej trend dotyczący konkretnych zainteresowań turysty (kulinaria, lokalne produkty, zabytki techniki). Należy mieć na względzie również turystę biznesowego, którego mają szansę zaciekawić bogate złoża kamieni mineralnych. Zasadnym zatem stają się działania podejmowane na rzecz pobudzenia lokalnych inicjatyw, które mogłyby stanowić zaplecze dla rozwijającego się na terenie miasta ruchu turystycznego. Należy zatem stworzyć mechanizmy, które mogłyby wspierać przedsiębiorców lokujących swoje zasoby finansowe w obszarze turystyki.

Gotowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego lub te dopiero tworzone pod kątem planowanych inwestycji turystycznych w znacznym stopniu powinny stać się atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów.

Nowa Ruda dysponuje również potencjałem do rozwoju popularnej w państwach Europy Zachodniej turystyki postindustrialnej. Plany dotyczące udostępnienia szybu Nowy I jako ścianki wspinaczkowej mają szansę uzupełnić ofertę turystyczną o dodatkową atrakcję. Szczególny nacisk należy położyć na cyklicznie, odbywające się w mieście wydarzenia o charakterze międzynarodowym, w czasie których mają szansę zaistnieć wytwórcy produktów regionalnych, których w samym mieście oraz jego okolicach jest przynajmniej kilkunastu. Podział Nowej Rudy na trzy oddalone od siebie dzielnice stanowi znaczne utrudnienie zarówno dla przybywających do miasta turystów jak i mieszkańców. Szczególny nacisk należy położyć na wewnętrzną promocję miasta, która zwiększyłaby wśród mieszkańców identyfikację z miejscem. Przy zewnętrznej promocji szczególny nacisk należy położyć na rzetelność publikowanych informacji zarówno w mediach elektronicznych jak i poprzez materiały drukowane.

Nowa Ruda w Aglomeracji Wałbrzyskiej



Zgodnie z propozycjami polityki spójności UE na lata 2014-2020 znaczenie rozwoju dokonującego się w obszarach miejskich stanowi o postępie społeczno-gospodarczym. Sukces w rozwoju obszarów miejskich najczęściej osiąga się w oparciu o tzw. podejście zintegrowane, tj. łączące różne wymiary życia miejskiego, w tym społeczne, kulturowe, gospodarcze, środowiskowe. W wymiarze polityki spójności oznacza to wydatkowanie i łączenie środków pochodzących z różnych funduszy na projekty integrujące elementy twarde dotyczące - przykładowo fizycznej rewitalizacji dzielnic, obiektów przemysłowych - z elementami miękkimi odnoszącymi się do edukacji, poprawy wizerunku, przeciwdziałania zjawiskom wyłączenia społecznego przy równoczesnej dbałości o walory środowiska naturalnego. Istotnym elementem podejścia zintegrowanego jest także tworzenie lokalnych partnerstw wielopodmiotowych pomiędzy społecznością lokalną, reprezentantami władz, przedstawicielami sektora biznesu i nauki.

Proponowane przez Komisję Europejską regulacje dla perspektywy 2014-2020 wprowadzają tzw. zintegrowane inwestycje terytorialne (*ITI – integrated territorial investment*) jako podstawowe narzędzie implementacji strategii terytorialnych.

Zintegrowane inwestycje terytorialne pozwalają na uzyskiwanie finansowania działań zapisanych w strategii terytorialnej z różnych osi priorytetowych jednego lub kilku programów operacyjnych. Przykładowo zakłada się, że zintegrowana inwestycja terytorialna może być finansowana z: regionalnego programu operacyjnego (finansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, EFRR), krajowego programu operacyjnego (finansowany przez EFRR), programu operacyjnego (finansowany przez Europejski Fundusz Społeczny, EFS), programu operacyjnego (finansowany przez Fundusz Spójności, FS).

Działania wdrażane za pomocą narzędzi ITI (pakiet działań) powinny przyczyniać się do realizacji zarówno celów osi priorytetowych poszczególnych programów operacyjnych jak i stosownych celów strategii terytorialnej. W takim ujęciu zdefiniowane w strategii terytorialnej pakiety działań mogą być finansowane z EFRR, EFS, FS. Łączenie finansowania z EFRR oraz EFS, tj. inwestycji twardych z projektami miękkimi uważa się za szczególnie cenne w kreowaniu procesów zrównoważonego rozwoju miast.

Biorąc pod uwagę powyższe regulacje przedstawiciele władz 16 gmin z terenu byłego województwa wałbrzyskiego w dniu 14 kwietnia 2012 roku podpisały Deklarację Aglomeracji Wałbrzyskiej, a w 2013 roku dołączyło jeszcze 7 gmin tj.

- Gmina Miejska Świdnica,
- Gmina Wiejska Świdnica,
- Gmina Jaworzyna Śląska,
- Gmina Strzegom,
- Gmina Żarów,
- Gmina Dobromierz,
- Gmina Marcinowice.

Wszystkie te gminy zobowiązując się do podjęcia wspólnych działań, prowadzących do szybkiej poprawy sytuacji społeczno - ekonomicznej Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Logika funkcjonowania Aglomeracji Wałbrzyskiej oparta jest na zasadzie tworzenia układu z jednym wiodącym ośrodkiem (Wałbrzych) i trzema mniejszymi: gm. Kamienna Góra, gminą miejską Nowa Ruda i Świebodzice. Zależności pomiędzy tymi czterema jednostkami terytorialnymi opierać się będą na podobnych podstawowych profilach gospodarczych oraz uzupełniających się funkcjach, o charakterze wyspecjalizowanych działalności, razem tworzących atrakcyjną kompleksową ofertę dla lokalnych przedsiębiorców i zewnętrznych inwestorów. Jej zalety podnieść powinno bezpośrednie sąsiedztwo jednostek terytorialnych o orientacji turystycznej i rezydencjalnej oraz wolne tereny i zasoby pracy w pozostałych gminach. Świadome przełamywanie stereotypów i uprzedzeń przez wszystkie gminy Aglomeracji ma szansę zmienić nie tylko lokalne realia, ale i przyczynić się do powstania na mapie Polski nowego znaczącego miejsca.

Nowa Ruda postrzegana jest, jako południowa brama Aglomeracji, otwarta na kontakty z ważnymi turystycznymi ośrodkami południowej części województwa

dolnośląskiego, a także z gminami czeskimi. Jako ośrodek przemysłowy, historycznie górniczy, a współcześnie zainteresowany inwestycjami w działalność produkcyjną, może być jednym z filarów nowego profilu gospodarczego Aglomeracji. Jednocześnie pretenduje również do roli znaczącego miejsca świadczenia usług ponadlokalnych, głównie kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych, turystycznych i edukacyjnych;

Inicjatywa powstania Aglomeracji Wałbrzyskiej jest przedsięwzięciem samorządowym. Jej inspiracją są zarówno wspólne problemy sąsiadujących ze sobą gmin, jak i świadomość istnienia szans, jakie pojawiają się w kontekście rozwoju regionu i ewaluowania kierunków wsparcia jednostek terytorialnych w polityce Unii Europejskiej. Najcenniejsze wydaje się być przekonanie liderów lokalnych społeczności do angażowania się w przedsięwzięcia realizowanych dla 16 gmin, a służące zmianom realiów życia i działalności gospodarczej dla około 270 tys. mieszkańców Ziemi Wałbrzyskiej i okolic. Siła potencjałów społecznych i gospodarczych, wzmocniona jeszcze w szczególnych miejscach atrakcyjnością walorów środowiska naturalnego może być skutecznym sposobem na przełamanie stagnacji gospodarczej tego miejsca i jego nowy wizerunek.

Udział Miasta Nowa Ruda w strukturach Aglomeracji Wałbrzyskiej może się okazać szansą dla rozwoju zarówno sfery gospodarczej jak również społecznej.

Partnerstwo Noworudzko-Radkowskie

Uwarunkowania historyczne, długoletnie tradycje powiatowe oraz położenie geograficzne w obniżeniu noworudzko - radkowskim stały się bodźcem dla Gminy Nowa Ruda, Gminy Radków oraz Gminy Miejskiej Nowa Ruda do powołania 12 czerwca 2012 roku dobrowolnej inicjatywy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru funkcjonalnego, jakim jest mikroregion noworudzko-radkowski. Misją Partnerstwa Noworudzko-Radkowskiego są wspólne interesy w obszarach ładu przestrzennego, rozwoju gospodarczego i społecznego regionu, realizowane poprzez podejmowanie spójnych działań, w połączeniu z założeniami polityki rozwoju regionalnego, Rządu Rzeczypospolitej Polskiej oraz władz regionalnych na wszystkich szczeblach rządowych i samorządowych.

Obszar funkcjonalny Partnerstwa Noworudzko-Radkowskiego jest zintegrowany pod względem społecznym i gospodarczym, posiada specyficzne problemy związane z wysokim poziomem bezrobocia. Przedstawiciele gmin tworzących partnerstwo postanowili zdiagnozować wspólne problemy w sferach społecznych i gospodarczych, opracować wspólne metody ich kompleksowego rozwiązania w obszarze mikroregionu oraz wyznaczyć priorytety inwestycyjne kluczowe dla wskazanego obszaru funkcjonalnego. W ramach partnerstwa zostanie opracowana strategia rozwoju Partnerstwa Noworudzko - Radkowskiego z jego szczegółową

diagnozą oraz studia analityczne dla wspólnych obszarów, które wymagają wyznaczenia zintegrowanych inwestycji. Efektem końcowym etapu diagnostycznego będą opracowane dokumentacje techniczne dla inwestycji planowanych do realizacji w każdej z gmin. Wstępna diagnoza obszaru partnerstwa wyznacza potencjalne obszary wspólnych działań i inwestycji w sektorach: powiązań komunikacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem komunikacji turystycznej oraz telekomunikacyjnej w zakresie Internetu szerokopasmowego, posiadanych zasobów wodnych, ze szczególnym uwzględnieniem modernizacji i rozbudowy posiadanych basenów. Partnerzy zakończą prace na tworzeniu dokumentacji technicznych w marcu 2015 roku, co pozwoli na poszukiwanie możliwości uzyskania dofinansowania zewnętrznego już w ramach nowych funduszy unijnych na lata 2014-2020.

Realizacja zapisów podpisanej deklaracji oraz wspólne aplikowanie o środki zewnętrzne w nowej perspektywie finansowej przyniosą zwielokrotnione korzyści dla przenikającej się społeczności lokalnej mikroregionu. Brak konkurencji w podejmowanych działaniach przyczyni się do budowania kompleksowo rozwiniętego regionu turystycznego.

Finanse.

Sytuację finansową miasta Nowa Ruda w perspektywie długoterminowej najlepiej obrazuje Wieloletnia prognoza finansowa. WPF jest instrumentem wieloletniego planowania finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego. WPF obejmuje prognozę m.in. takich parametrów budżetowych miasta jak:

- dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu,
- dochody majątkowe oraz wydatki majątkowe budżetu,
- wyniki budżetu wraz ze wskazaniem nadwyżki albo sposobu sfinansowania deficytu,
- przychody i rozchody budżetu, wraz z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia.

Obligatoryjnym elementem WPF jest również przedstawienie kwoty długu miasta.

Zgodnie z nakazem ustawodawcy WPF jest dokumentem realistycznym. Oznacza to, że uwzględnia zdarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową miasta w perspektywie czasu wykraczającej poza bieżący rok budżetowy. Zarówno w wydatkach majątkowych i bieżących WPF prezentuje kwoty związane z realizacją przedsięwzięć wieloletnich. Obejmują one:

- programy, projekty lub zadania przewidziane do realizacji w okresie dłuższym niż rok budżetowy, w szczególności przedsięwzięcia realizowane z udziałem środków unijnych,
- umowy, których realizacja jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania gminy i z których wynikają płatności wykraczające poza rok budżetów.

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

Wyszczególnienie	Wykonanie 2010	Wykonanie 2011	Plan 3 kw. 2012	Wykonanie 2012	Plan 2013	Prognoza 2014	Prognoza 2015	Prognoza 2016	Prognoza 2017	Prognoza 2018	Prognoza 2019	Prognoza 2020	Prognoza 2021	Prognoza 2022	Prognoza 2023
	53 848 944,02	59 123 856,08	55 026 734	51 734 586,80	57 597 120	62 963 020	58 884 039	60 338 720	62 555 430	64 299 536	66 185 020	68 342 151	67 701 420	69 800 164	71 894 169
Dochody bieżące, w tym:	44 973 104,46	44 787 980,24	48 306 296	47 872 648,64	51 978 652	53 925 621	54 884 039	56 838 720	59 055 430	61 299 536	63 445 020	65 602 151	67 701 420	69 800 164	71 894 169
dochody z tyt. udziału we wpływ. z podat. dochodowego od osób fiz.	10 385 459,00	11 627 677,00		12 065 161,00	13 045 077	13 371 204	13 839 196	14 392 764							
dochody z tyt. udziału we wpływ. z podat. dochodów. od osób praw.	352 083,00	555 209,00		192 883,87	125 000	127 875	132 351	137 645							
podatki i opłaty, w tym:	7 577 576,00	7 953 596,00		8 190 795,95	12 551 700	12 865 493	13 315 785	13 848 416							
z podatku od nieruchomości	5 570 275,00	6 041 865,00		6 268 494,83	6 970 500	7 144 763	7 394 829	7 690 622							
z subwencji ogólnej	13 857 041,00	14 521 963,00		14 541 754,00	14 360 876	14 719 898	15 235 094	15 844 498							
z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	8 088 741,00	7 734 722,00		9 416 772,40	8 490 696	7 855 779	7 915 273	8 231 884							
Dochody majątkowe, w tym:	8 875 839,56	14 335 875,84	6 720 438	3 861 938,16	5 618 468	9 037 399	4 000 000	3 500 000	3 500 000	3 000 000	2 740 000	2 740 000	0	0	0
ze sprzedaży majątku	3 523 534,68	2 754 740,00	3 742 887	1 695 808,02	3 704 102	3 500 000	4 000 000	3 500 000	3 500 000	3 000 000	2 740 000	2 740 000			
z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	6 269 143,00	9 433 006,00	0	1 467 532,71	1 810 275	5 537 399									
	60 776 497,67	53 820 169,51	52 430 913	49 073 830,52	55 556 384	60 271 797	55 422 425	57 402 107	59 869 219	61 799 536	63 185 020	65 637 151	65 551 420	69 800 164	71 894 169
Wydatki bieżące, w tym:	45 150 086,99	43 931 965,90	48 222 607	46 026 516,31	50 425 769	51 226 169	50 801 409	50 801 409	50 801 409	50 801 409	50 801 409	50 801 409	50 801 409	50 801 409	50 801 409
z tytułu gwarancji i poręczeń, w tym:			31 118	0,00	47 160	113 143	113 143	113 143	113 143	62 218	62 218	62 218	62 218	62 218	62 218
gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu (art. 243 ufp)															
na spłatę przyjętych zobow. SP ZOZ															
wydatki na obsługę długu, w tym:	1 344 001,00	1 814 767,24	1 920 524	1 663 452,62	1 643 434	1 561 111	1 325 082	1 172 730	965 075	773 545	597 295	381 745	172 000		
odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust.1	1 344 001,00	1 787 767,24	1 910 524	1 653 452,62	1 628 434	1 561 111	1 325 082	1 172 730	965 075	773 545	597 295	381 745	172 000		
Wydatki majątkowe	15 626 410,68	9 888 203,61	4 208 306	3 047 314,21	5 130 615	9 045 628	4 621 016	6 600 698	9 067 810	10 998 127	12 383 611	14 835 742	14 750 011	18 998 755	21 092 760
	-6 927 553,65	5 303 686,57	2 595 821	2 660 756,28	2 040 736	2 691 223	3 461 614	2 936 613	2 686 211	2 500 000	3 000 000	2 705 000	2 150 000	0	0

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

	12 769 289,01	4 729 121,72	3 101 384	3 096 625,83	4 434 842	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych, w tym															
na pokrycie deficytu budżetu															
Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6, w tym:			4 758												
na pokrycie deficytu budżetu															
Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych, w tym:	11 900 000,00	3 880 000,00	2 500 000	2 500 000,00	4 434 842										
na pokrycie deficytu budżetu	6 907 386,36														
Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu, w tym:	869 289,01	849 121,72	596 626	596 625,83											
na pokrycie deficytu budżetu	20 167,29														
	4 992 613,64	9 436 578,44	5 100 579	5 100 579,04	6 475 578	2 691 223	3 461 614	2 936 613	2 686 211	2 500 000	3 000 000	2 705 000	2 150 000	0	0
Splata rat kapitał. kredytów i pożyczek oraz wykup pap. wart.	4 992 613,64	9 436 578,44	5 100 579	5 100 579,04	6 475 578	2 691 223	3 461 614	2 936 613	2 686 211	2 500 000	3 000 000	2 705 000	2 150 000	0	0
Łączna kwota wyłączeń	1 650 000,00	4 980 000,00													
wyłączenia określone w art. 243 ust. 3 pkt 1	1 650 000,00	4 980 000,00													
Inne rozchody niezwiązane ze splatą długu															
	32 624 652,85	27 898 756,11	25 298 177	25 276 989,80	22 130 661,00	19 439 438,00	15 977 824,00	13 041 211,00	10 355 000,00	7 855 000,00	4 855 000,00	2 150 000,00	0,00	0,00	0,00
Łączna kwota wyłączeń z ograniczeń długu, w tym:	4 980 000,00	4 980 000,00													
określonych w art. 170 ust. 3 ufp z 2005 r.	4 980 000,00	4 980 000,00													
Wskaźnik zadłużenia do dochodów ogółem bez uwzględnienia wyłączeń	60,59%	47,19%	45,97%	48,86%	38,42%	30,87%	27,13%	21,61%	16,55%	12,22%	7,34%	3,15%	0,00%	0,00%	0,00%
Wskaźnik zadłużenia do dochodów ogółem, po uwzględnieniu wyłączeń	51,34%	38,76%	45,97%	48,86%	38,42%	30,87%	27,13%	21,61%	16,55%	12,22%	7,34%	3,15%	0,00%	0,00%	0,00%

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	-176 982,53	856 014,34	83 689	1 846 132,33	1 552 883	2 699 452	4 082 630	6 037 311	8 254 021	10 498 127	12 643 611	14 800 742	16 900 011	18 998 755	21 092 760
Różnica między doch. bież., powiększ. o nadwyżkę budżet., wolne środki a wydat. bież., pomniejsz. o wydatki określone w pkt 2.1.2.	-176 982,53	856 014,34	88 447	1 846 132,33	1 552 883	2 699 452	4 082 630	6 037 311	8 254 021	10 498 127	12 643 611	14 800 742	16 900 011	18 998 755	21 092 760
	6,21%	6,11%	6,95%	6,85%	9,13%	9,85%	13,73%	15,81%	18,79%	20,99%	23,24%	25,67%	24,96%	27,22%	29,34%
Splaty zobowiązań/dochody - max 15% z art. 169 supf (bez wyłączeń)	11,77%	18,98%	12,80%	13,06%	14,15%	6,93%	8,32%	7,00%	6,02%	5,19%	5,53%	4,61%	3,52%	0,09%	0,09%
Splaty zobowiązań/dochody ogółem (po uwzględnieniu wyłączeń)	8,70%	10,56%	12,80%	13,06%	14,15%	6,93%	8,32%	7,00%	6,02%	5,19%	5,53%	4,61%	3,52%	0,09%	0,09%
Splaty zobowiązań/dochody, bez uwzględnienia zobow. związku współtworzonego przez JST i wyłączeń (pkt 5.1.1.)	11,77%	18,98%	12,80%	13,06%	14,15%	6,93%	8,32%	7,00%	6,02%	5,19%	5,53%	4,61%	3,52%	0,09%	0,09%
Splaty zobowiązań/dochody, bez uwzględnienia zobow. związku współtworzonego przez JST i z uwzględnieniem wyłączeń (pkt 5.1.1.)	8,70%	10,56%	12,80%	13,06%	14,15%	6,93%	8,32%	7,00%	6,02%	5,19%	5,53%	4,61%	3,52%	0,09%	0,09%
Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez JST przypadających do spłaty w danym roku budżetowym	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Splaty zobowiązań/dochody, z uwzględnieniem zobow. związku współtworzonego przez JST i z uwzględnieniem wyłączeń (pkt 5.1.1.)	8,70%	10,56%	12,80%	13,06%	14,15%	6,93%	8,32%	7,00%	6,02%	5,19%	5,53%	4,61%	3,52%	0,09%	0,09%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań, po uwzglę. wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kw. roku poprzedza. rok budżetowy					6,42%	7,40%	8,64%	10,90%	13,13%	16,11%	18,53%	21,01%	23,30%	24,62%	25,95%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań, po uwzglę. wyłączeń, obliczony w oparciu o wyk. roku					6,39%	7,36%	8,61%	10,90%	13,13%	16,11%	18,53%	21,01%	23,30%	24,62%	25,95%

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

poprzedza. rok budżetowy																
Spełnienie wskaźnika spl. zobowiązań, po uwzględnieniu (9.5) i (5.1.1.), oblicz. w oparciu o plan 3 kw. roku poprzedz. rok budżetowy					NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Spełnienie wskaźnika spl. zobowiązań, po uwzględnieniu (9.5) i (5.1.1.), oblicz. w oparciu o wykonanie roku poprzedz. rok budżetowy					NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
	0,00	5 303 686,57	2 595 821	2 660 756,28	2 040 736	2 691 223	3 461 614	2 936 613	2 686 211	2 500 000	3 000 000	2 705 000	2 150 000	0	0	
Splaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych		5 303 686,57	2 595 821	2 660 756,28	2 040 736	2 691 223	3 461 614	2 936 613	2 686 211	2 500 000	3 000 000	2 705 000	2 150 000	0	0	

Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	18 000 885,00	18 325 762,24	19 144 607	18 729 794,68	19 485 209											
Wydatki związane z funkcjonow. organów jednostki samorządu terytor.					4 694 597											
Wydatki objęte limitem art. 226 ust. 3 ustawy			7 730 540	7 730 540,00	4 184 783	6 850 560	447 322	0								
bieżące			5 377 118	5 377 118,00	1 047 604	984 220	447 322	0								
majątkowe			2 353 422	2 353 422,00	3 137 179	5 866 340	0	0								
Wydatki inwestycyjne kontynuowane					3 147 179											
Nowe wydatki inwestycyjne					1 981 651											
Wydatki majątkowe w formie dotacji					0											

Dochody bieżące na programy finansow. z udz. środków z UE i EFTA, w tym:	840 667,40	887 280,60	2 452 047	2 466 878,42	1 308 290	897 564	231 424	0	0	0	0	0	0	0	0	0
środki z UE i EFTA, w tym:	744 961,45	848 903,57	2 430 099	2 435 922,73	1 288 112	847 184	215 459									

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

środki z UE i EFTA wynikające wyłącznie z zawartych umów na realiza. prog.	0,00	0,00	0	0,00	1 039 691	123 500											
Dochody majątkowe na prog. finansow. z udz. środków z UE i EFTA, w tym:	3 951 359,85	7 431 703,17	1 773 163	970 576,77	840 591	3 273 289											
środki z UE i EFTA, w tym:	3 936 461,07	7 431 703,17	1 773 163	970 576,77	840 591	3 273 289											
środki z UE i EFTA wynikające wyłącznie z zawartych umów na realiza. prog.	0,00	0,00	0	0,00	309 341	0											
Wydatki bieżące na programy finansow. z udz. środków z UE i EFTA, w tym:	1 042 581,06	930 973,62	2 586 634	2 254 278,50	1 352 821	984 220	414 400										
finansowane środkami z UE i EFTA	846 870,38	797 035,10	2 423 449	2 106 475,31	1 215 476	882 534	372 959										
wynikające wyłącznie z zawart. umów finansowanych środkami z UE i EFTA	0,00	0,00	0	0,00	1 129 261	2 280											
Wydatki majątkowe na prog. finansow. z udz. środków z UE i EFTA, w tym:	10 223 167,75	6 140 909,44	2 217 767	1 389 493,65	2 812 195	5 420 749											
finansowane środkami z UE i EFTA	5 369 380,09	3 972 962,26	1 441 374	916 660,72	2 129 747	4 080 729											
wynikające wyłącznie z zawart. umów finansowanych środkami z UE i EFTA					667 023	0											
Splaty rat kapitał. oraz wykup papierów wart. (pkt. 5.1.) już zaciągniętych	4 992 613,64	9 436 578,44	5 100 579	5 100 579,04	6 475 578,00	2 691 223	3 461 614	2 936 613	2 686 211	2 500 000	3 000 000	2 705 000	2 150 000				
Dług, którego planowana spłata zostanie dokonana z wydatków budżetu	296 098,37	1 126 780,07	0	1 105 592,80													
Wydatki zmniejszające dług, w tym:		296 098,37	0	1 126 780,07	1 105 592,80												
spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w pkt 14.3.3.		296 098,37	0	1 126 780,07	1 105 592,80												

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

związane z umowami zaliczanymi do tyt. dłużnych wliczanych w dług publiczny															
wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji															
Operacje niekasowe wpływające na kwotę długu (np. umorzenia)															

IV. CZYNNIKI STRATEGICZNE

Rozpoznanie uwarunkowań dotyczących przyszłości Miasta Nowa Ruda wymaga ustalenia zbioru oddziaływań, jakie generować mogą różne podmioty i zjawiska. Na ich zbiór składają się zarówno wpływy zewnętrzne jak i istniejące wewnętrzne uwarunkowania rozwoju. Dokonać tego można stosując analizę SWOT, w ramach, której wyróżnia się cztery grupy czynników strategicznych:

- Mocne strony (siły) – pozytywne atrybuty Miasta Nowa Ruda, które mogą umożliwiać, pobudzać bądź wspierać rozwój,
- Słabe strony (słabości) – cechy i zjawiska ograniczające możliwości rozwoju Miasta Nowa Ruda,
- Szanse – zewnętrzne oddziaływania i zjawiska stwarzające pożądane możliwości rozwoju Miasta Nowa Ruda,
- Zagrożenia – zewnętrzne negatywne oddziaływania i zjawiska, utrudniające realizację zamierzeń rozwojowych Miasta Nowa Ruda

1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA, INNOWACYJNOŚĆ.

MOCNE STRONY	
⇒	Bogate zasoby surowców naturalnych (kamieni budowlanych i drogowych, gabra i diabazu, melafiru, czerwonego piaskowca oraz węgla)
⇒	Wzrost udziału kapitału obcego w ukształtowaniu struktury handlowej i produkcyjnej
⇒	Filia w Nowej Rudzie Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku
⇒	Działalność Agencji Rozwoju Regionalnego AGROREG S.A.
⇒	Dobrze rozwinięty system pożyczkowy dla przedsiębiorców,
⇒	Dobrze rozwinięty system usług doradczych, konsultingowych, ekonomicznych, prawnych
SŁABE STRONY	
⇒	Mała zdolność do inwestowania przedsiębiorstw lokalnych ze

względu na brak własnego kapitału
⇒ Niedostatecznie rozwinięty sektor usługowy (rozdrobniony, słaby kapitałowo handel prywatny) oraz niewielka ilość przedsiębiorstw produkcyjnych
⇒ Słabo doceniana, niewystarczająca działalność marketingowa przedsiębiorstw
⇒ Niska siła nabywcza mieszkańców
⇒ Niedostosowanie systemu szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy
⇒ Niewystarczająco rozwinięty system szkolnictwa zawodowego

SZANSE

- ⇒ Możliwość wykorzystywania funduszy unijnych
- ⇒ Powstanie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK w Nowej Rudzie
- ⇒ Funkcjonowanie Noworudzkiego Parku Przemysłowego
- ⇒ Powstanie Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego
- ⇒ Wzrost zainteresowania inwestorów zagranicznych polskim rynkiem
- ⇒ Wzrost gospodarczy kraju
- ⇒ Wzrost wydatków społeczeństwa na turystykę i rekreację
- ⇒ Bogate możliwości inwestowania w sferze turystyki
- ⇒ Funkcjonowanie w Aglomeracji Wałbrzyskiej

ZAGROŻENIA

- ⇒ Niewystarczająca decentralizacja dochodów państwa
- ⇒ Niewystarczające środki przeznaczone na szkolnictwo
- ⇒ Brak kadry i migracje wykształconych osób

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY

- ⇒ Aktualne plany zagospodarowania przestrzennego terenu
- ⇒ Wolne i atrakcyjnie przygotowane tereny inwestycyjne
- ⇒ Zwodociągowanie i skanalizowanie miasta
- ⇒ Znaczące połączenia komunikacyjne: drogi wojewódzkie nr 381 i nr 385 oraz linia kolejowa relacji Wałbrzych - Kłodzko oraz uczęszczane drogi

<p>międzynarodowe Niemcy - Czechy</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Nowoczesna oczyszczalnia ścieków w Ścinawce Dolnej⇒ Stopniowe zaopatrzenie w gaz terenów miejskich⇒ Wolne tereny pod budownictwo letniskowo - rekreacyjne na terenie miasta⇒ Wolne tereny pod inwestycje turystyczne⇒ Poprawa wizerunku miasta
SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">⇒ Niepewność funkcjonowania połączenia kolejowego⇒ Niskiej jakości sieć komunikacyjna wewnątrz miasta⇒ Niecałkowite dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych⇒ Zły stan techniczny infrastruktury w mieście⇒ Zły stan techniczny budynków i mieszkań⇒ Wymagający dalszych inwestycji wizerunek miasta⇒ Niskie parametry techniczne infrastruktury zlikwidowanej Kopalni Węgla Kamiennego „Nowa Ruda”, utrudniające adaptację terenów i obiektów pokopalnianych⇒ Ukształtowanie terenu utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych⇒ Słabo rozwinięta infrastruktura obsługi turystycznej (obiekty gastronomiczne, noclegowe, kadra)⇒ Wpływ oddziaływania klimatu na stan infrastruktury
SZANSE
<ul style="list-style-type: none">⇒ Uruchomienie współfinansowania ze środków unijnych⇒ Rozwój współpracy trans granicznej⇒ Zainteresowanie potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych⇒ Realizacja projektu Noworudzkiego Inkubatora Technologicznego⇒ Zakończenie realizacji inwestycji dot. obwodnicy Nowej Rudy⇒ Zwiększenie udziału mieszkańców podłączonych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej⇒ Zwiększony udział mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów⇒ Możliwości atrakcyjnego zagospodarowania miejskich obiektów sportowych przy ul. Kłodzkiej
ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">⇒ Brak odpowiedniej sieci dróg szybkiego ruchu w regionie⇒ Obawy społeczności lokalnej wynikające z możliwego zwiększenia kosztów dostawy mediów⇒ Dalsza degradacja infrastruktury drogowej ograniczająca rozwój gospodarczy miasta⇒ Brak wystarczających środków budżetowych na rozwój infrastruktury⇒ Pogarszający się stan obiektów wpisanych do rejestru zabytków wynikający z systemu własności

3. EDUKACJA

MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none">⇒ Zapewnienie ciągłości procesu edukacji na terenie Nowej Rudy⇒ Aktywni i zdolni uczniowie doceniani przez władze miasta⇒ Dobry stan infrastruktury i obiektów sportowych⇒ Wykwalifikowana i zaangażowana kadra pedagogiczna⇒ Regionalne i ogólnokrajowe sukcesy młodzieży⇒ Świetlice środowiskowe⇒ Edukacja zdrowotna w szkołach⇒ Działalność różnotematycznych sekcji w Miejskim Ośrodku Kultury⇒ Zaangażowanie placówek oświatowych w pozyskiwanie środków unijnych na podnoszenie poziomu edukacji
SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">⇒ Ucieczka zdolnej młodzieży do większych miast i za granicę⇒ Niedostosowanie szkół do potrzeb osób niepełnosprawnych⇒ Nierozpoznane potrzeby rynku pracy i nieadekwatny system kształcenia zawodowego⇒ Słabe wyposażenie placówek oświatowych
SZANSE
<ul style="list-style-type: none">⇒ Uruchomienie współfinansowania projektów ze środków unijnych⇒ Kierunki rozwoju systemu edukacji dostosowane do potrzeb rynku pracy⇒ Wzrost świadomości w zakresie dostosowywania profili kształcenia do potrzeb rynku pracy⇒ Zróżnicowana oferta edukacyjna w regionie⇒ Współpraca trans graniczna⇒ Dobrze rozwinięta w regionie sieć szkolnictwa wyższego
ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">⇒ Struktura rodzajowa kształcenia zawodowego nieodpowiadająca potrzebom gospodarki⇒ Brak w regionie i w powiecie nowoczesnego systemu kształcenia dorosłych⇒ Niedostosowanie programów do kształcenia społeczeństwa informacyjnego i otwartego na nowe technologie⇒ Trudna w regionie sytuacja młodzieży pod względem uczestnictwa w rynku pracy⇒ Spadek poziomu życia wśród mieszkańców miasta⇒ Duża migracja uczniów do szkół ponadgimnazjalnych poza teren Nowej Rudy

Rudy
⇒ Niż demograficzny

4. BEZPIECZEŃSTWO

MOCNE STRONY

- ⇒ Monitoring wizyjny miasta
- ⇒ Funkcjonowanie straży miejskiej
- ⇒ Funkcjonowanie na terenie miasta jednostki Państwowej Straży Pożarnej
- ⇒ Ochotnicza Straż Pożarna włączona w krajowy system ratowniczo-gaśniczy
- ⇒ Podstacja pogotowia ratunkowego na terenie gminy
- ⇒ Funkcjonowanie Komisariatu Policji na terenie miasta
- ⇒ Funkcjonowanie systemu przeciwpowodziowego LOSP
- ⇒ Funkcjonowanie SI-SMS (samorządowy informator)
- ⇒ Uregulowanie koryta potoku Włodzicy i poprawa bezpieczeństwa w korycie rzeki Dzik

SŁABE STRONY

- ⇒ Występujące przypadki wandalizmu i wykroczeń
- ⇒ Niska zamożność społeczeństwa
- ⇒ Mała obsada kadrowo - sprzętowa służb porządkowych
- ⇒ Ujawnienie się zjawisk związanych z narkomanią
- ⇒ Oddalenie instytucji związanych z obsługą mieszkańców (zdrowotne, epidemiologiczne, informacyjne)
- ⇒ Niewystarczające zasoby mieszkaniowe ulegające ciągłej degradacji

SZANSE

- ⇒ Rozwój współpracy transgranicznej
- ⇒ Realizacja programu ochrony przeciwpowodziowej Kotliny Kłodzkiej
- ⇒ Poprawa egzekwowania przepisów prawa
- ⇒ Możliwość pozyskania środków z zewnętrznych źródeł finansowania w ochronę środowiska i działania rewitalizacyjne
- ⇒ Edukacja społeczeństwa w zakresie wczesnego ujawniania zjawisk patologicznych
- ⇒ Rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych miejskich
- ⇒ Realizacja obwodnicy Nowej Rudy
- ⇒ Propozycja Straży Miejskiej:
- ⇒ Stworzenie OSP w dzielnicy Słupiec
- ⇒ Całodobowe funkcjonowanie GCZK, zintegrowane ze wszystkimi służbami porządkowymi.

ZAGROŻENIA

- ⇒ Rosnąca w skali kraju przestępczość, w tym zorganizowana związana z

- położeniem przygranicznym miasta
- ⇒ Patologie społeczne
- ⇒ Górski charakter rzek i zagrożenie powodziowe
- ⇒ Zły stan infrastruktury drogowej
- ⇒ Oddziaływania zdegradowanego terenu pogórniczego (hałdy, zapadliska)

5. OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA

MOCNE STRONY

- ⇒ Zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej
- ⇒ Podstacja pogotowia ratunkowego na terenie Nowej Rudy
- ⇒ Edukacja zdrowotna w szkołach
- ⇒ Sprawnie działający i dobrze wyposażony Ośrodek Pomocy Społecznej
- ⇒ Współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy społecznej

SŁABE STRONY

- ⇒ Oddziały szpitalne bez wyposażenia specjalistycznego
- ⇒ Brak wyposażenia placówek służby zdrowia w nowoczesny sprzęt medyczny
- ⇒ Duża odległość do placówek specjalistycznych
- ⇒ Finansowanie pomocy społecznej głównie z budżetu gminy
- ⇒ Duża ilość klientów pomocy społecznej, w stosunku do możliwości gminy
- ⇒ Niska zamożność społeczeństwa
- ⇒ Bezrobocie
- ⇒ Brak strategii zdrowotnej w powiecie kłodzkim
- ⇒ Brak kadry lekarskiej

SZANSE

- ⇒ Zróżnicowana i bogata oferta systemu opieki zdrowotnej w ośrodkach regionalnych
- ⇒ Moda na zdrowy tryb życia
- ⇒ Poprawa sytuacji materialnej społeczeństwa
- ⇒ Uruchomienie współfinansowania projektów ze środków unijnych (np. centrum rehabilitacji z jaskinią jodową)

ZAGROŻENIA

- ⇒ Zły stan głównych szlaków komunikacyjnych, ograniczający dostęp do regionalnych ośrodków
- ⇒ Zmniejszanie się ilości kontraktów specjalistycznych na terenie miasta
- ⇒ Brak programów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
- ⇒ Bezrobocie w powiecie i regionie

⇒ Starzejące się społeczeństwo z chorobami zawodowymi

6. TURYSTYKA

SZANSE

- ⇒ Realizacja zamierzeń wynikających z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla Góry Wszystkich Świętych, Góry Św. Anny i Jawornika
- ⇒ Nawiązanie partnerstwa Noworudzko - Radkowskiego
- ⇒ Opracowanie kalendarza imprez i katalogu atrakcji turystycznych
- ⇒ Rozwój współpracy zagranicznej
- ⇒ Poprawa standardu istniejącej bazy turystyczno – wypoczynkowej
- ⇒ Preferencje podatkowe dla podmiotów gospodarczych zainteresowanych inwestycjami turystycznymi
- ⇒ Rozwój budownictwa letniskowego
- ⇒ Wspólne przedsięwzięcia z zakresu rozwoju turystyki współfinansowane z programów trans granicznych
- ⇒ Tereny „dziewicze” do zagospodarowania turystycznego (Jawornik, Zagórze)
- ⇒ Pogłębianie współpracy z zewnętrznymi podmiotami odpowiedzialnymi za rozwój turystyki w regionie
- ⇒ Dogodna dla turystów lokalizacja punktu Informacji Turystycznej w centrum miasta
- ⇒ Reaktywacja Koła PTTK działającego na terenie miasta
- ⇒ Atrakcyjne zaplecze sportowo – rekreacyjne, przystosowane do uprawiania turystyki aktywnej

ZAGROŻENIA

- ⇒ Słaba współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie turystycznego rozwoju regionu
- ⇒ Moda na wypoczynek poza granicami kraju oraz w ośrodkach nadmorskich i innych obszarach górskich
- ⇒ Odpływ turystów do innych, bardziej atrakcyjnych ośrodków
- ⇒ Konkurencyjność atrakcyjnych terenów turystycznych po czeskiej stronie granicy.
- ⇒ Brak lub niewystarczająca ilość dogodnych połączeń komunikacyjnych z ważnymi atrakcjami turystycznymi w okolicy.

7. MIESZKAŃCY

MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none">⇒ Systematyczny wzrost osób z wykształceniem wyższym i znajomością języków obcych⇒ świadomość potrzeby oraz chęć działań i zmian prorozwojowych⇒ Aktywność lokalnych organizacji pozarządowych⇒ Młodzież aktywnie uczestnicząca w życiu miasta
SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">⇒ Ucieczka młodych, dobrze wykształconych, aktywnych ekonomicznie i posiadających wysokie kwalifikacje mieszkańców do większych miast⇒ Mała aktywność części społeczności⇒ Niski poziom wykształcenia części społeczności⇒ Trudność w dostosowaniu się do nowych warunków społeczno-gospodarczych⇒ Niska zamożność⇒ Ujawnienie się zjawisk związanych z narkomanią i innymi patologiami⇒ Niż demograficzny⇒ Migracje⇒ Apatia, bezradność
SZANSE
<ul style="list-style-type: none">⇒ Otwarcie na inne kultury i czerpanie dobrych przykładów⇒ Rozwój społeczeństwa informacyjnego⇒ Wzrost poziomu wykształcenia i podnoszenia kwalifikacji
ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">⇒ Wysoki poziom bezrobocia oraz bezrobocie strukturalne w powiecie i regionie⇒ Apatia, bezradność⇒ Przystępczość⇒ Starzenie się społeczeństwa

8. KULTURA, SPORT I REKREACJA

MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none">⇒ Obecność imprez o charakterze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym⇒ Zróżnicowana baza lokalowa umożliwiająca realizację oferty kulturalno-sportowej⇒ Dbłość o świadectwo wielokulturowej i wielonarodowej przeszłości⇒ Bliskie sąsiedztwo obiektów sportowo - rekreacyjnych(np.kompleks „Olbrzym”, wyciągi narciarskie, szkoły jeździectwa konnego)⇒ Zróżnicowana oferta sportowa i kulturalna dla mieszkańców gminy

<ul style="list-style-type: none">⇒ Atrakcyjne położenie geograficzne⇒ Różnorodność krajobrazów, flory, fauny⇒ Zainteresowanie turystów tajemnicami Gór Sowich⇒ Bliskie sąsiedztwo uzdrowisk Ziemi Kłodzkiej i atrakcji turystycznych⇒ Kulturowane tradycje górnicze (karczma piwna, Muzeum Górnictwa, orkiestra górnicza)
SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">⇒ Niski budżet i słabe finansowanie z budżetu państwa⇒ Niska zamożność społeczności lokalnej⇒ Ograniczone zainteresowanie ofertą kulturalną u części mieszkańców gminy⇒ Brak ścieżek rowerowych⇒ Niedostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych⇒ Niewystarczająca ilość obiektów sportowych – np. brak wyciągów narciarskich, toru saneczkowego, jaskini solno-jodowej⇒ Niewystarczający poziom kwalifikacji instruktorów i trenerów w zakresie sportu⇒ Niewystarczająca ilość instruktorów i trenerów w zakresie sportu i kultury
SZANSE
<ul style="list-style-type: none">⇒ Bogata oferta kulturalna regionu⇒ Moda na sporty zimowe⇒ Uruchomienie współfinansowania projektów ze środków unijnych⇒ Moda na uprawianie turystyki aktywnej⇒ Rozwój współpracy transgranicznej⇒ Możliwość pozyskania środków UE na podnoszenie kwalifikacji instruktorów i trenerów
ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">⇒ Usytuowanie w oddaleniu od głównych szlaków komunikacyjnych⇒ Zainteresowanie ze strony państwa sportem wyczynowym, a nie masowym⇒ Wysokie koszty utrzymania obiektów⇒ Konkurencyjność multimediiów wśród młodych mieszkańców miasta

V. Kierunki planowania strategicznego gminy.

1. Wizja i misja

Wizja i wynikająca z niej misja rozwoju miasta są zapisem intencji działania władz lokalnych, gdyż określają przyszłe kierunki rozwoju Nowej Rudy. W trakcie prac nad

dokumentem ustalono, iż dwiema podstawowymi grupami docelowymi działań strategicznych Nowej Rudy powinni być potencjalni inwestorzy oraz mieszkańcy. W związku z tym w misji szczególny akcent został położony na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej ośrodka i rozwój gospodarczy - z jednej strony - oraz na bezpieczeństwo i troskę, o jakość życia społeczności lokalnej - z drugiej.

Wizją miasta Nowa Ruda na lata objęte niniejszą Strategią jest:

NOWA RUDA – MIASTEM PRZYJAZNYM LUDZIOM I ŚRODOWISKU, NOWOCZESNYM I FUNKCJONALNYM OŚRODKIEM LOKALNYM, SPRZYJAJĄCYM ROZWOJOWI GOSPODARKI I TURYSTYKI

Misją spełniającą wizję:

Nowa Ruda atrakcyjnym miejscem zamieszkania, inwestowania i wypoczynku.

Kierując się potrzebą realizacji wizji i misji Miasta Nowa Ruda opracowano 7 celów strategicznych dla przyszłego rozwoju miasta:

1. Sprawna i efektywna infrastruktura komunikacyjna i techniczna w mieście oraz poprawa dostępności komunikacyjnej.

2. Wzrost zatrudnienia oraz konkurencyjności przedsiębiorstw zwłaszcza MŚP.

3. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa bezpieczeństwa.

4. Nowoczesna oferta turystyczna.

5. Podniesienie poziomu edukacji i kształcenia. .

6. Zrewitalizowane obszary zamieszkania, obiekty i przestrzenie publiczne.

7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia oraz aktywizacja mieszkańców w inicjatywach rozwojowych.

Dla każdego celu strategicznego przyporządkowano cele szczegółowe, które zostały dookreślone poprzez przyporządkowanie im kierunków oraz działań.

Cel strategiczny 1. Sprawna i efektywna infrastruktura komunikacyjna i techniczna w mieście oraz poprawa dostępności komunikacyjnej.		
Cel szczegółowy	Kierunki	Działania
1.1 Zrównoważony rozwój i poprawa dostępności komunikacyjnej miasta Nowa Ruda	1.1.1 Modernizacja dróg na terenie miasta Nowa Ruda	1.1.1 A Rewitalizacja dróg w noworudzkiej strefie rewitalizacji.
		1.1.1 B Poprawa parametrów technicznych oraz remont infrastruktury drogowej na terenie miasta.
		1.1.1. C Budowa i modernizacja łączników z drogą Sudecką.
	1.1.2 Zapewnienie szybkiego i bezpośredniego połączenia miasta Nowa Ruda z jej otoczeniem.	1.1.2. A Modernizacja alternatywnych dróg dla drogi wojewódzkiej 381
		1.1.2 B Wspieranie działań na rzecz budowy czwartego etapu obwodnicy miasta Nowa Ruda – Słupiec.
		1.1.2 C Współpraca z organizatorami transportu kolejowego na rzecz modernizacji infrastruktury kolejowej oraz rozbudowy sieci połączeń. 1.1.2 D Współpraca z organizatorami przewozów pasażerskich na rzecz rozbudowy sieci połączeń.
	1.1.3 Stworzenie sprawnego systemu parkowania na terenie miasta.	1.1.3 A Budowa parkingów na terenie miasta.

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

<p>1.2</p> <p>Sukcesywna rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.</p>	1.2.1 Modernizacja i rozwój sieci wodociągowej	1.2.1 A Utrzymanie w należytym stanie i sukcesywna modernizacja urządzeń zaopatrujących miasto w wodę.
		1.2.1. B Rozbudowa systemu wodociągowego na potrzeby zakładanego rozwoju miasta.
	1.2.2 Zapewnienie normatywnych standardów cywilizacyjnych w zakresie odprowadzania ścieków sanitarnych oraz ograniczenie wielkości odprowadzanych ładunków zanieczyszczeń do wód powierzchniowych	1.2.2 A Sukcesywna modernizacja oczyszczalni ścieków i stała kontrola ścieków oczyszczanych.
		1.2.2.B Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej i sanitarnej wraz z sukcesywnym wprowadzaniem urządzeń podczyszczających na istniejących i projektowanych wylotach do odbiorników.
	1.2.3 Sukcesywna gazyfikacja terenów miasta oraz rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej	1.2.3 A Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta Nowa Ruda.
		1.2.3 B Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta.
1.2.4 Rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej na terenie miasta	1.2.4 A Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.	
	1.2.4 B Rozbudowa i modernizacja stacji trafo i linii przesyłowych.	
	1.2.4 C Skablowanie linii energetycznych w centrum miasta. 1.2.4 D Zaopatrzenie nowych terenów	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

		inwestycyjnych w sieci energetyczne.
--	--	--------------------------------------

2. Wzrost zatrudnienia oraz konkurencyjności przedsiębiorstw zwłaszcza MŚP.

Cel szczegółowy	Kierunki	Działania
2.1 Rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost zatrudnienia	<p>2.1.1 Wspieranie rozwoju mikro, małej i średniej przedsiębiorczości oraz promowanie działań sprzyjającym inwestycjom tworzącym nowe miejsca pracy</p> <p>2.1.2 Współpraca z otoczeniem na rzecz wspierania biznesu</p> <p>2.1.3 Stworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw gospodarczych opartych na nowoczesnych technologiach</p>	<p>2.1.1A Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych oraz stref aktywności gospodarczej</p> <p>2.1.1B Opracowanie nowej polityki w zakresie pomocy publicznej.</p> <p>2.1.1C Współpraca w zakresie instrumentalnego wsparcia dla przedsiębiorców poprzez Dolnośląski Fundusz Pożyczkowy</p> <p>2.1.2A Stworzenie zespołu ds. obsługi inwestorów</p> <p>2.1.2B Wspieranie sieci powiązań gospodarczych w tym klastrów.</p> <p>2.1.2C Organizacja cyklicznych spotkań pomiędzy przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu</p> <p>2.1.2D Opracowanie planu działań marketingowych zorientowanych na inwestorów</p> <p>2.1.2E Wspieranie i promowanie dobrych przykładów (praktyk) noworudzkich przedsiębiorstw</p> <p>2.1.3A Promocja projektu Noworudzki Inkubator Technologiczny</p> <p>2.1.3B Wspieranie budowy infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p> <p>2.1.3C Wspieranie powstawania nowych miejsc pracy w e-biznesie</p> <p>2.1.3 D Tworzenie klimatu dla innowacji i transferu wiedzy.</p>

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

2.2 Budowanie partnerstwa publiczno-prywatnego	2.2.1 Uruchamianie projektów sprzyjających inicjatywom gospodarczym, poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury	2.2.1A Realizacja, wspieranie i promowanie projektów podejmowanych przez miasto i sektor prywatny
--	--	---

3. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa bezpieczeństwa .

Cel szczegółowy	Kierunki	Działania
<p>3.1</p> <p>Poprawa jakości środowiska naturalnego.</p>	<p>3.1.1</p> <p>Poprawa jakości powietrza atmosferycznego oraz ograniczenie niskiej emisji.</p>	<p>3.1.1 A</p> <p>Opracowanie i wdrożenie programu związanego z niską emisją w mieście.</p>
		<p>3.1.1 B</p> <p>Realizacja oraz wspieranie inwestycji związanych z wykorzystaniem efektywności energetycznej.</p>
		<p>3.1.1 C</p> <p>Wykorzystanie nowoczesnych technologii oświetleniowych w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym.</p>
		<p>3.1.1. D</p> <p>Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach.</p>
		<p>3.1.1 E</p> <p>Edukacja ekologiczna osób starszych (uniwersytet III wieku).</p>

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

		3.1.1 F Budowa systemu monitorowania jakości powietrza.
		3.1.1 G Dążenie do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.
	3.1.2 Poprawa jakości wód powierzchniowych i gruntowych.	3.1.2 A Działania zmierzające do poprawy jakości wód w rzekach i potokach na terenie miasta.
		3.1.2 B Likwidacja szamb.
	3.1.3 Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych i przemysłowych na środowisko.	3.1.3 A Budowa kompostowni i stacji przeładunkowej odpadów.
		3.1.3 B Inwestycje związane z usprawnieniem i rozbudową systemu segregacji odpadów na terenie miasta.
	3.1.3 C Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców miasta.	
	3.1.4 Rekultywacja terenów zdegradowanych	3.1.4 A Zagospodarowanie obszarów przemysłowych.
		3.1.4 B Rekultywacja terenów przemysłowych, składowiska odpadów.
		3.1.4 C Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci.

4 Nowoczesna oferta turystyczna		
Cel szczegółowy	Kierunki	Działania
4.1 Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta Nowa Ruda.	4.1.1 Rewitalizacja i modernizacja obiektów turystycznych, elementów małej architektury oraz szlaków turystycznych.	4.1.1 A Utrzymanie w należytym stanie istniejących obiektów turystycznych, elementów małej architektury oraz ich sukcesywna modernizacja.
		4.1.1 B Utrzymanie w należytym stanie oraz wyznaczanie nowych szlaków pieszych, rowerowych, konnych;
		4.1.1 C Utrzymanie w należytym stanie zieleni miejskiej oraz budowa zespołów przyrodniczo - rekreacyjno - edukacyjnych.
		IV.1.1 D Tworzenie i promowanie szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych).
		4.1.1 E Współpraca w zakresie rozwoju turystyki w ramach Partnerstwa Noworudzko - Radkowskiego.
		4.1.1 F Kontynuacja wspólnych inicjatyw w zakresie promocji mikroregionu Ziemia Noworudzko – Broumovska.
4.2 Rozszerzanie oferty turystycznej.	4.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej.	4.2.1 A Ochrona walorów i atrakcyjności turystycznej gminy, pochodnych dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

		4.2.1 B Zwiększenie ilości współczesnych atrakcji turystycznych gminy, poprzez rozbudowę bazy wypoczynkowej, sportowej i rekreacyjnej.
	4.2.2 Kreowanie nowych i wspieranie już istniejących atrakcji turystycznych.	4.2.2 A Pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych, również w partnerstwie publiczno- prywatnym.
		4.2.2 B Partnerskie współdziałanie z podmiotami związanymi z rozwojem ruchu turystycznego.
		4.2.2 C Tworzenie przyjaznych warunków do inicjowania nowych przedsięwzięć turystycznych.
	4.2.3 Rozwój kadr sektora turystyki.	4.2.3 A Umożliwienie uczestnictwa kadrze sektora turystyki w projektach edukacyjnych.
		4.2.3 B Stała współpraca z kadrami obsługującymi obszar turystyki.
4.3 Wewnętrzna i zewnętrzna promocja oferty turystycznej	4.3.1 Współpraca z podmiotami działającymi w obszarze turystyki	4.3.1 A Promowanie animatorów, twórców kultury oraz imprez odbywających się na terenie miasta, działalności organizacji pozarządowych oraz lokalnych grup działania.
		4.3.1 B Promocja walorów turystycznych i wypoczynkowych gminy.

5.Podniesienie poziomu edukacji i kształcenia.		
Cel szczegółowy	Kierunki	Działania
5.1 Podniesienie jakości systemu oświaty.	5.1.1 Podniesienie jakości edukacji w zakresie nauk ścisłych oraz zajęć komputerowych	5.1.1 A Tworzenie sal matematyczno-przyrodniczych, laboratoriów oraz pracowni informatycznych w noworudzkich szkołach.
		5.1.1 B Wdrażanie systemów e - edukacji.
		5.1.1 C Rozszerzenie oferty edukacji pozalekcyjnej.
	5.1.2 Podniesienie jakości edukacji w zakresie nauki języków obcych.	5.1.2 A Tworzenie sal językowych w noworudzkich szkołach.
		5.1.2 B Rozszerzenie pozalekcyjnej oferty nauki języków obcych.
		5.1.2 C Wspieranie wymian międzyszkolnych z miastami partnerskimi.
	5.1.3 Niwelowanie dysproporcji w poziomie edukacji w stosunku do dużych aglomeracji miejskich.	5.1.3 A Organizacja warsztatów wyjazdowych do ośrodków akademickich - na wyższe uczelnie.

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

		5.1.3 B Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez organizację warsztatów tematycznych, wymian międzyszkolnych, udział w konkursach, kółkach zainteresowań.
	5.1.4 Rozbudowa oferty edukacyjnej	5.1.4 A Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb dzieci i młodzieży.
		5.1.4 B Kultywowanie tradycji narodowych i patriotycznych w tym patriotyzmu lokalnego
	5.1.5 Rozbudowa i modernizacja bazy edukacyjnej.	5.1.5 A Budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej nr 2
		5.1.5 B Poprawa stanu technicznego bazy edukacyjnej.
		5.1.5 C Dostosowanie systemu oświaty do zmian demograficznych.
5.2 Rozwój wykształcenia mieszkańców.	5.2.1 Rozwój szkolnictwa ukierunkowanego na rynek pracy	5.2.1 A Rozbudowa oferty szkolnictwa zawodowego.

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

		5.2.1 B Podejmowanie działań ułatwiających młodzieży wejście na rynek pracy.
		5.2.1 C Rozwój kwalifikacji mieszkańców przez całe życie.
		5.2.1 D Rozwój usług doradczych ukierunkowanych na wsparcie młodzieży i dorosłych w wyborze drogi zawodowej.
	5.2.2 Wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego .	5.2.2 A Wspieranie działań Uniwersytetu III wieku, klubów seniorów oraz organizacji pozarządowych.

6. Zrewitalizowane obszary zamieszkania, obiekty i przestrzenie publiczne .

Cel szczegółowy	Kierunki	Działania
Cel szczegółowy 6.1 Rewitalizacja zasobów mieszkaniowych na terenie miasta.	6.1.1 Poprawa stanu technicznego zasobów mieszkaniowych	6.1.1 A Przywrócenie dobrego stanu technicznego obiektów mieszkaniowych.
		6.1.1 B Zwiększenie wykorzystania mieszkaniowych obiektów zabytkowych.

	<p>6.1.2 Poprawa efektywności energetycznej budynków</p>	<p>6.1.2 A Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturach publicznych i sektorze mieszkaniowym</p>
<p>6.2 Poprawa estetyki przestrzeni na terenie miasta.</p>	<p>6.2.1 Rewitalizacja i zwiększenie powierzchni terenów zielonych</p>	<p>6.2.1 A Utrzymanie w należytym stanie oraz wprowadzanie na terenie miasta elementów małej architektury wraz z zielenią. Rewitalizacja parków miejskich oraz architektury zielonej na terenie miasta.</p>
		<p>6.2.1 B Rewitalizacja miasta poprzez zwiększenie ilości terenów zielonych.</p>
		<p>6.2.1 C Przywrócenie dobrego stanu technicznego obiektów i obszarów zabytkowych.</p>
		<p>6.2.1 D Restauracja obiektów zabytkowych i sakralnych.</p>
<p>6.2.2. Rewitalizacja przestrzeni publicznych.</p>	<p>6.2.2 A Tworzenie oraz urządzenie miejskich tras spacerowych, szlaków miejskich.</p>	

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

		6.2.2 B Uwzględnianie zasad zrównoważonego rozwoju w podejmowanych decyzjach z zakresu zagospodarowania przestrzennego.
		6.2.2 C Przeciwdziałanie lokalizacji inwestycji zagrażających ładowi przestrzennemu.
		6.2.2 D Podnoszenie standardu zagospodarowania terenów publicznych (drogi, place, parkingi, parki, skwery, place zabaw).
		6.2.2 E Zmiana funkcji przeznaczenia terenów przemysłowych

7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia oraz aktywizacja mieszkańców w inicjatywach rozwojowych.		
Cel szczegółowy	Kierunki	Działania
Cel szczegółowy 7.1 Pobudzenie aktywności mieszkańców w sferze życia lokalnego	7.1.1 Zintegrowana społeczność lokalna i rozwinięte poczucie tożsamości z miastem	7.1.1 A Wspieranie inicjatyw kreujących lokalne produkty.
		7.1.1 B Realizacja inicjatyw transgranicznych.

STRATEGIA ROZOWJU GMINY MIEJSKIEJ NOWA RUDA NA LATA 2014-2020

		7.1.1 C Inicjowanie i prowadzenie działań oraz organizacja imprez mających na celu zwiększenie integracji mieszkańców miasta.
	7.1.2 Zaspokojenie potrzeb rozwojowych mieszkańców miasta	7.1.2 A Rozwijanie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi , realizacja zadań w partnerstwie.
		7.1.2 B Rozwijanie oferty sportowej i rekreacyjnej .
		7.1.2 C Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości różnorodnej oferty kulturalnej.
		7.1.2 D Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.
Cel szczegółowy 7.2 Promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie przejawom ubóstwa.	7.2.1 Zwiększanie dostępności do usług publicznych i niepublicznych	7.2.1 A Rozwiązania systemowe dostosowane do wymagań związanych ze świadczeniem wysokiej jakości opieki, wsparcia i rehabilitacji.
		7.2.2 A Wsparcie rozwoju profilaktyki w zakresie ochrony zdrowia.
	7.2.2 Rozwinięta opieka i pomoc dla potrzebujących mieszkańców miasta	7.2.2 B Wspieranie działań aktywizacji seniorów i osób niepełnosprawnych.
		7.2.2 C Przystosowanie placówek użyteczności publicznej, w tym placówek oświatowych, do potrzeb osób niepełnosprawnych i młodzieży niepełnosprawnej.
		7.2.2 D Przeciwdziałanie wykluczeniu osób niepełnosprawnych.

V. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii

Osiągnięcie zamierzonych celów strategicznych i kierunków rozwoju wymaga stworzenia efektywnych mechanizmów gwarantujących konsekwentne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów Strategii na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Nowa Ruda w latach 2014-2020 jest dokumentem otwartym, w związku z tym powinna ona dynamicznie reagować na zmieniające się potrzeby wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

Wdrażanie planów strategicznych, ich monitorowanie oraz ewaluacja są działaniami nierozdzielnie związanymi z procesem planowania strategicznego.

Wdrażanie strategii jest procesem, w którym sformułowane w Strategii długoterminowe cele i kierunki działań przekładane są na poziom programów i działań operacyjnych np. realizacji projektów. Elementem procesu wdrażania Strategii są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współdziałania w realizacji Strategii.

Elementy procesu wdrażania strategii

1. Uszczegółowienie kierunków działań.

⇒ Przypisanie wypracowanym celom strategicznym, operacyjnym i kierunkom działań, projektów do realizacji w latach 2014-2020.

7. Śledzenie postępów i okresowa ocena wyników.

⇒ Ustalenie dla każdego projektu parametrów ilościowych i jakościowych oraz częstotliwości monitorowania.

8. Sporządzenie harmonogramu.

⇒ Zaplanowanie, dla każdego projektu, harmonogramu realizacji.

9. Rozdzielenie zadań pomiędzy wybranymi wykonawcami.

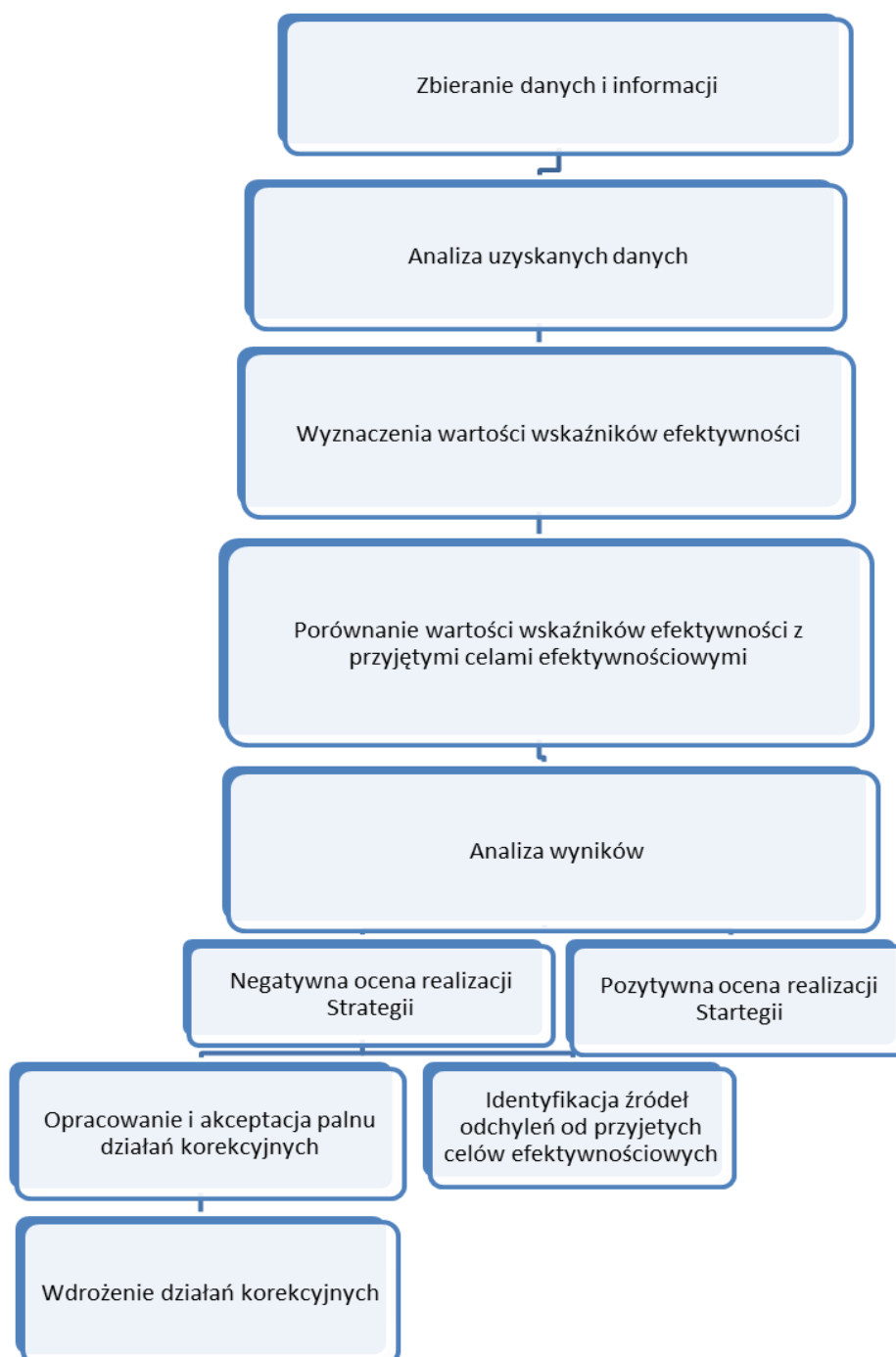
⇒ Przypisanie projektów i odpowiedzialności za ich realizację, osobom zajmującym się w Mieście danym obszarem działania.

Monitorowanie strategii jest procesem polegającym na bieżącej analizie postępów w osiąganiu zakładanych celów strategicznych. Na proces ten składa się szereg działań takich jak m.in. zbieranie danych i informacji, analiza uzyskanych danych, wyznaczanie wartości określonych wskaźników efektywności oraz ich porównanie z

przyjętymi celami efektywnościowymi, ocena finalnych wyników i przygotowywanie cyklicznych raportów z oceny realizacji Strategii.

W przypadku, gdy proces realizacji określonych celów strategicznych oceniony zostanie negatywnie, istnieje potrzeba identyfikacji źródeł ewentualnych odchyleń od zakładanych celów efektywnościowych, wypracowanie planu działań korekcyjnych oraz jego wdrożenie.

PROCES MONITOROWANIA STRATEGII



W praktyce proces monitorowania Strategii przeprowadzany będzie na bieżąco, w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona osoba lub osoby reprezentujące władze Miasta. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań / projektów realizowanych w Mieście oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii jak również rekomendowanie niezbędnych działań korekcyjnych.

Efektom procesu monitorowania Strategii powinna być coroczna **ewaluacja efektów realizacji Strategii**, obejmująca w szczególności zestawienie wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Proponuje się coroczną ewaluację wyników wdrażania Strategii na podstawie efektów zadań i projektów, które są w fazie realizacji lub zostały w danym roku zakończone.